"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Išeina kas Pětnyčia, Chicago, Ill.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose..... $2.00
Kanadoje ir Mexike..... 2.50
Kitose viešpatystėse..... 3.00
Prenumerata apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo, ne nuo Naujų Metų. Apgarsinimų kainos klausk laišku. Visada adresuok:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published every Friday at Chicago, Ill.
Yearly Subscribtion rate:
In the United States..... $2.00
Canada and Mexiko..... 2.50
To Foreign Countries..... 3.00
Advertising rates on application. Address all communications to publisher:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Nr. 36 CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS 9 d. Rugsėjo (September), 1910 m. Metas XIX

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Illinois, under Act of March 3rd. 1879.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

MASKOLIJA.

Pasimirė valdonas vidurinės Azijos krašto, esančio po Maskolijos globa, Chivos, Seid Mohammed Rachim Bahadur. Nors jis buvo neva Chivos valdonu, bet kraštą valdo ir valdono darbus Chivoj prižiuri maskoliai. Pasimiręs chanas buvo šiaudinis valdonas, jį patį valdė caro skirti urėdninkai. Maskoliška valdžia leido įpėdiniu paskirti trečiąjį sunų pasimirusio chano, kuris taipgi bus tik inagiu maskoliškų biurokratų.

Maskoliškasis caras su savo motere gyvena dabar Vokietijoj, maudynių mieste Friedberge. Su juom Vokietijon atkako 50 tarnų ir žinoma, daugybė šnipų dąboti caro ypatą. To negana. Daboti jo ypatą paskirti speciališki policistai, o rumą, kuriame jis gyvena, daboja 150 kareivių. Tas reikalauja specijališkų išlaidų, kokių vokiečiai nenori išleisti saugojimui ypatos svetimo krašto valdono. Suprantama tas, nes caro Mikalojaus ypata vokiečiams nieko nerupi. Teisybė, caras per savo moterį susigiminiavęs su Vokietijos kuningaikščiais, bet tauta kuningaikščiams moka algas, tai nenori dar, dėl susigiminiavimo jų su svetimais valdonais, leisti uždėti specijališkus mokesčius. Vietinio seimo atstovai jau padavė valdžiai užklausimą, kas tas išlaidas turi pakelti? Seimo atstovai nenori, kad dabojimui caro ypatos butų skiriami kareiviai, nes kariumenėj tarnaujanti vokiečiai skiriami ginti reikale tėvynę, bet ne daboti svetimus valdonus. Jaigu kiekvieną atsilankantį Vokietijon svetimą valdoną reiktų taip daboti kaip carą, tai iždo išlaidos žymiai pasididintų, o vokiečiai, kaip žinome, labai taupus yra, nereikalingų išlaidų nenori, ypač išlaidų jiems naudos neatnešančių nekenčia. Seniau, kada valdonai valdė tautą, žmonių noro nesiklausė, bet vartojo, kaip norėjo, viešus piningus, valdonų svečius, ar norėjo, ar nenorėjo, žinoma, turėjo priimti. Bet tie laikai jau senai praėjo: dabar valdonų svečių priėmimas tai valdonų ir reikalas, bet ne tautos. Nejstabu todėl, jaigu vokiečiai protestuoja prieš išlaidas caro saugojimui ir protestuoja prieš siuntimą kareivių ginti nuo priešų caro ypatą.

Netoli Friedbergo, kur caras apsigyveno, yra maudynės Nauheim, kur vasaros laike gydytiesi suvažiuoja daug svečių, budavo nemažai ir maskolių, atvažiavo jų ir šiemet diktai. Bet kad šnipai ir vietinė policija pradėjo juos per saugiai prižiurėti, tai daugumas maskolių, nekęsdami tos priežiuros ir laisvės aprubežiavimo, išvažiavo kitur sveikatos ir ramumo jieškoti.

1 d. rugsėjo į Nauheim automobilių atvažiavo caras ir už miesto palikęs automobilių, atėjo į maudynių įstaigą, paprastoj kavinėj išgėręs kavą, sugrįžo į automobilių ir paskui į kareivių dabojamą rumą. Gal ir čia vaikščiojo su baime bet tai darė parodymui vokiečiams, jog nesibijo priešų, vienok Maskolijoj, kur jis yra valdonu, kur jį saugoja daugybė šnipų ir kareivių, jis nedrysta ant gatvės pasirodyti. Svetur, nors šnipų mažiau, nors ginti caro ypatą skiriama mažiau kareivių, jis turi daugiau drąsos, nes ten jis ukėsams tiek blogo padaryti negalėjo, kaip namieje.

Laikraščiai spėja, kad besilankydamas Vokietijoj, caras susitiks ir su Vokietijos ciesoriu. Dabar prietikiai tarp Vokietijos ir Maskolijos gana įtempti, ypač Maskolija turi svarbius nesutikimus su Austrija, o toje susirišus su Vokietija. Jaigu Austrija įsipainiotų į karą su Maskolija, Vokietija Austrijai turi padėti; turėtų jai padėti ir Italija. Matyt, kad prietikiai neina geryn, nes vokiškuose laikraščiuose, ypač randui tarnaujančiuose pilna gazdinimų ir grumojimų netik Maskolijai, bet ir jos draugams — Prancūzijai ir Anglijai.

BALKANŲ PUSSALIS.

Ant Balkanų pussalio vėl užgimė mažesnių viešpatysčių — Grekijos ir Bulgarijos dideli nesutikimai su Turkija. Nors Turkija protestavo, bet atidarymui parlamento rengiasi Grekijon keliauti ir Kretos atstovai, o tame ir vienas iš svarbiausių kretiečių vadovų, kuris, kaip mano Turkijos randas, bus paskirtas Grekijos užsienių ministeriu. Kadangi didesnės Europos tautos neleidžia Turkijai per karą nubausti Grekiją, tai atkeršinimui grekams, turkai pradėjo boikotuoti grekiškus tavorus ir rengiasi visus grekus iš Salonikos išvyti. Prieš tokį šiurkštų Turkijos pasielgimą pakėlė protestą Grekijos ambasadorius ir gazdina pertraukimu dipliomatiškųjų ryšių. Bet po pertraukimui tokių ryšių paprastai greitai seka karas. Tas gali ir ant Balkanų pussalio atsitikti, ir karas gali išsiplatinti visoj Europoj, nes taip Turkija, kaip Grekija ir Bulgarija turi savo galingus užtarėjus: už Turkiją stotų Vokietija, Austrija ir Italija, o už Bulgariją ir Grekiją Maskolija, Prancūzija ir Anglija. Karą tarp nesikenčiančių Europos tautų menka priežastis gali pagimdyti, nes nesikenčiant tautoms, jos nevisada proto klausia.

VOKIETIJA.

Po paskutiniam karui Maskolijos su Japonija visos Europos tautos, teipgi Japonija ir Jungtiniai Valsčiai Šiaurinės Amerikos, pradėjo dirbdinti brangius, milžiniškus mušio laivus sveriančius 20.000 tonų ir daugiau. Pirmiausiai tokius laivus pasidirbdino Anglija. Kiti Anglijos persvaros ant jurių nusigando ir pradėjo taipgi tokias milžiniškas plaukiančias tvirtoves dirbdinti. Bet vienam tokiam milžinui padirbti reikia kelių dešimčių milijonų frankų. Todėl palaikymui laivynų reikia milžiniškų išlaidų, kokių ir turtingos tautos negali pakelti. Todėl Vokietijos lavyno inžinieriai sumanė naują laivų tipą, paskirtų specijališkai naikinimui anų brangių milžinų. Tie naujieji laivai daug mažesni, todėl pigesni, bet užtai daug greitesni už anuos nerangius milžinus. Su vienu tokiu naujo tipo laivu Vokietijoj dabar atlieka mėginimus; jaigu išpuls, kaip inžinieriai tiki, visi kraštai turės tokius laivus dirbdinti, o anie, suėdę šimtus milijonų tautų piningų milžinai bus nereikalingi; kas tokių naujo tipo laivą pasidirbs daugiausiai, tas turės persvarą ant jurių, kiti kraštai, paveikslan, valdžiusi taip ilgai jures Anglija gali but į šalį nustumti. Naujas vokiškojo kariškojo laivyno laivas turi tik 280 pėdų ilgio, 46 pėdas pločio ir 192 pėdi augščio. Iš vandens kyšo tik 59 coliai todėl į tokį laivą labai sunku pataikyti, o ir pataikius, kulka lengvai nuslysta nepadarius daug blogo. Laivas tas turi dvi armoti 16,7 colių diametro. Kiekviena kulka sveria 5940 svarų ir gali pramuštitvirčiausią milžiniškų laivų apkaustymą. Greitumas tų laivų 27 mazgai valandoj, taigi jie daug greitesni už anuos didžiuosius, nuo tų gali visada pabėgti ir ištrukti. Tokiu budu Vokietija, jaigu inžinierių viltys ir apskaitymai išsipildys, su savo naujais laivais ant jurių gali ant kitų tautų viršų paimti.

Vokietija bijosi, kad jai neprilankus kaimynai nenuimtų fotografiškų paveikslų tvirtovių, todėl važiojantiems pasažierius Zeppelino orlaivjams uždraudė lėkti į Strassburgą ir kitas prie Prancūzijos sienos tvirtoves.

PRANCŪZIJA.

Prancūzijos karo ministerija dirbdina kariumenei 30 aeroplanų, taigi orlaivių be baliono. Tokiu budu ji pirmutinė turės tikrą kariškų orlaivių laivyną. Toki orlaiviai turi but padirbti sekančiuose metuose. Orlaiviai turi pakelti 300 kyliogramų, taigi apie trijų žmonių sunkumą; turi lėkti sykį pasikėlę, mažiausia 300 kyliometrų ir lėkti su greitumu 60 kyliometrų į valandą. Už tokius orlaivius karo mniisterija siulo po 20.000 dol. Prancuziškieji generolai mano, kad orlaiviai reikalingi kariumenėj netik ištirimui priešų stovyklų, bet jie gali but ir mušiuose vartojami, iš jų į priešus galima mėtyti explioduojančią medegą, galima juos apšarvuoti kanuolėms ir iš didelio augščio leisti šuvius į priešų eiles; galima juos vartoti ir mušiuose laivynų ant jurių, nakinti didelius mušio laivus, kurie negali pasipriešinti metamoms iš augščio explioduojančioms medegoms.

VIDURINĖ AMERIKA.

Buvusių revoliucijonierių vadovas respublikoj Nicaraguoj Estrada, apvaldo vis didesnius plotus, nors yra dar nedideli ginkluoti pulkai prezidento Madriz šalininkų. Prezidento laivas "Victoria" buvo išplaukęs į jures, o tuom tarpu uostas Rivas, neturėdamas nuo jurių pusės paramos, turėjo pasiduoti Estradai. Kada laivas sugrįžo į uostą ir išgirdo, jog revoliucijonieriai paėmė viršų, laivo vadovas, generolas Matuty atsisakė pasiduoti, paleido kelis kanuolių šuvius į miestą ir vėl prasišalino, kaip mano, jis apsistojo prie salų Quintepe ir čia gali dar priešintiesi gana ilgai, kadangi Estrada neturi laivų.

Į pietus nuo Jungtinių Valstijų yra didelė išpaniška Mexico respublika. Prieš atradimą Amerikos čia buvo civilizuota indijonų viešpatystė; ją užkariavo išpanijonai ir išnaikino senąją civilizaciją, Mexicą padarė savo valdyba, bet šimtas metų atgal gyventojai jau suišpanizuoti pasikėlė ir numetė Ispanijos jungą ir Mexico tapo neprigulminga respublika. Šiemet todėl Mexico švenčia 100 metų sukatuves savo neprigulmystės. Apvaikščiojiman pavkiestos viso pasaulio civilizuotos tautos.

IŠ LIETUVOS.

IŠ VILNIAUS.

Girdėjome, jogei šių metų pabaigoj išeisianti pagalios Lietuvių Kalbos Gramatika, surengta Jablonskio, Būgos, Šlapelio ir kitų. Pirmiau pasirodysiant I sątaikos dalis, o kitais metais kita jos dalis ir etimologija. — Lauksime, bet baugu, kad ir šiuo kartu neapsiviltume.

("Lietuvos Žinios").

Mūsų prašo pranešti, kad Danijoj susitvėrė tarptautiška (lietuvių, latvių, estų ir suomių (finų) moksleivių sąjunga. Ta sąjunga norintiems suteikia žinias apie Danijos mokyklas, parupina moksleiviams gyvenimus ir per vakacijas užsiėmimą, ir kiek išgalėdama šelpia moksleivius piningais etc. Kreipianties prie tos sąjungos reikia pranešti: kiek gali gauti pašalpos iš namų ir kokias esi lankęs mokyklas. Adresas: *"Internacional-Foerening" Laudbohoejskole, Kjoebenhavn, Doenemark.*

Vilniaus vyskupijos valdytojas kun. Michalkevičius degradavo ir ekskomunikavo kun. V. Zanievskį "už netikusį gyvenimą".

("Lietuvos Ūkininkas").

IŠ KAUNO.

Rankų darbo ir namų vedimo mokyklą Čiunkytės-Petronienės šiemet išėjo 15 mergaičių. Iš mokyklos ir Amatų Valdybos gavo liudijimą su teisėmis Rankų-darbo mokytojų. Per kvotimą pasižymėjo kuo-geriausiai šios: Merkevišaitė, Jasiulaitės, Makutėnaitė, Kersnauskytė, Tamoševičaitė, Petrauskytė, Gerus laipsnius gavo: Sodyčia, Šilinaitė, Laužikaitė, Šlepetienė, Talmontaitė, Ceremuchinaitė; ir vidutinškus laipsnius gavo: Svedaitė, Strimaitė, Bubnikė. Tos mergaitės, kurios parodys laipsnius gerus ir vidutiškus, privalo dar atvažiuoti mokyklon 2—3 mėnesiams praktikos; už mokslą per tą laiką bus mokama po 5 rub. mėnesiui.

Šiemet bus įvesta skyriai: Rankų darbo dvimetis kursas; mokama 45 rub. I skyriaus programa: 1, mezgimas virbalais ir vašiuku, 2, lopymas ir adymas, 3, siuvimas ant kanvos, 4, baltas haftas ir žymėjimas, 5, siuvimas moteriškų rūbų, 6, siuvimas baltinių, 7, kirpimas rūbų ir baltinių, 8, dailus artistiškas rankų darbas, 9, paišymas, 10, kantuotos, kraniruotos siūlės.

II skyrius: 1, mezgimas tinklelio ir filegipiuros, 2, aplications, 3, įvairios siūlės, 4, siuvimas tamburu, 5, dailusis haftas, 6, tepliojimas ant drobės ir šilko, 7, reljefiškas išdeginimas medžio, 8, dirbimas kvietkų, 9, haftas auksu, 10, kirpimas ir siuvimas bažnytinių rūbų. Yra įvesta vakariniai mokslai. 2 skyriuje išguldoma tikyba, rusų kalba, lietuvių kalba, aritmetika, geografija, istorija, gamtos mokslas, dailiaraštis.

Jaigu bus norinčių kandidačių, bus įvesta šie mokslo skyriai. Kirpimo ir siuvimo moteriškų rūbų 4 mėn. skyrius nuo 9 v. iki 3 v. d.; kursas — 15 rub., metinis kursas siuvimo moteriškų rūbų ir baltinių — 25 rub. Gaspadinystės metinis kursas 30 rub. Programa tokia: 1, higijeniškas ruošimas ir puošimas kambarių ir virtuvės, 2, valymas indų, 3, gaminimas valgių, 4, valymas vilnonių ir šilkinių rūbų, 5, skalbimas ir prosinimas baltinių, 6, vedimas naminio skaitliavimo, 7, taisymas antpylų ir uogų, 8, kepimas duonos ir pyragaičių, 9, apie pieną, 10, apie mėsas, 11, siuvimas ir kirpimas moteriškų rūbų ir baltinių, 12, baltas haftas. Gaspadinystės 3 mėnesių kursas. Taisymas valgių — 15 rub. Audimo kursas 4 mėnesių — 25 rub., metinis — 40 rub. Dirbimas ir pynimas skrybėlių ir kitų dalykų 4 mėnesių kursas — 20 rub. Siuvimas batų — kursas 1 mėnesio — 5 rub.

Kas norėtų įstoti į minėtuosius kursus, prašome paduoti prašymą vedėjos vardu: Kaunas, Viešasis plecius, Fišerio namai No. 6.

Mokslas prasidės rugsėjo 1 d. Mergaitės bus priimamos nuo rugpjučio 15 d. iki rugsėjo 15 dienai.

St. Čiunkytė-Petronienė.

("Viltis").

IŠ EŽERĖNŲ, KAUNO GUB.

Liepos 28 d. apie 200 ūkininkų, išėjusių į vienasėdžius, praėjusiais metais gavo paskolos po 100 rub. persikėlimui triobų; dar pažadėta po 50 rub., kuriuos gausią po naujų metų, ir tai ne piningais, tik ūkio padargais arba dirbtinėmis trąšomis. Paskolą gauna be palūkanų, penkerius metus nereikalausią nieko, o po penkerių metų reiksią kasmetai mokėti po 10 rub.; galima būsią ir toliau pratęsti.

Teko girdėti iš tikrų šaltinių, Ežerėnų tvarkomoji komisija (tur-būt, ir kitos) sumaniusi bent keliose vietose prie stočių intaisyti savo namus ir ūkiui reikalingų daiktų sandėlius; žadanti gabenti iš užsienių geras žemės dirbimo mašinas ir kitokius ūkio padargus, nes dabartiniai sandėliai esą dvarininkų rankose, jie perką pigias, netikusias mašinas, o parduodą valstiečiams gana brangiomis kainomis. Tokios mašinos ir kitoki daiktai maža teduodą valstiečiams naudos, nes nubaidą daugelį nuo pirkimo. Taip pat turėsią visokių dirbtinių trąšų (mėšlų). Jų valstiečiai visuomet gausią nebrangiomis kainomis. Turėsią veislinių bulių (veršių), kiaulių ir kitokių gyvulių; būsią atleidžiama ūkininkams nebrangiomis kainomis, bet tik tiems, kurie naujai išsiskirsto į vienasėdžius ir pradeda vesti ūkį nauju būdu.

Ežerėnų apskrities agronomas Ivonauskis važinėjo po sodžius, kurie praėjusiais metais išsikėlė į vienasėdžius, vežiojos su savim matininką ir prikalbinėjo ūkininkų vienasėdžių žemę dalyti į daugalaukį (vietoj trijų); matininkas atlieka darbą dovanai. Kurie sutinka padalyti į daugalaukį, tiems žada atsiųsti toblyčių su nurodymu, per kiek metų ir paskui kokias sėklas sėti. Tik gaila, kad ir išsiskirsčiusieji vienasėdžiais kažinkodėl agronomo baidosi: pasirodžius sodžiun, vietoje paklausyti agronomo patarimų, pasislepia ir, girdėti, nenorį naudingų patarimų. Kažin iškur girdėję nelemtus plepalus, tai ir tikį. Sako, jaigu padalysią į daugalaukį, tai liepsią ir ūkį vesti taip, kaip valdžia norėsianti; o jaigu taip nedarysią, tai pastatysią tam tyčia prižiūrėtoją ir tada busianti vėl baudžiava; arba ir visai atimsią žemę. Būtų gerai, kad tokiems tamsuoliams šviesesnieji ūkininkai stengtųsi sklaidyti panašius plepalus.

P. Kuzma.

("Viltis").

IŠ GRIŠKABŪDŽIO, NAUMIESČIO PAV.

(Nuo mūsų korespondento).

7 d. rugpjučio buvo čionai Atsimainymo atlaidai. Nieko įžymesnio, nieko prakilnesnio. Smūklė kiekviename name ir visur užė kaip bitės avilyj, nors valsčiaus yra nutarta šventadieniais alines uždarinėti ir išrinktas prižiūrėjimui tvarkos tam tikras valstiečių komitetas; bet niekam, nei komitetui, nei policistams, kurie patįs visai girti, ano nutarimo pildyti nenori.

Įžymiausia šios šventės dalis buvo — kun. Marmos 50 metinio kuningystės jubilėjaus sukaktuvių šventimas. Susirinko apie šimtas kuningų, atvažiavo ir Naumiesčio šlipuočiai-viršininkai. Rodos prasidės kas čia įdomaus, naudingo. Bet kas pasirodė! Po iškilmingų pamaldų susirinko šie visi ponai į tam tyčia įtaisytus sode audiminius užtaisus. Čion prie gausingo stiklelio skambėjimo prasidėjo triukšmingas pusgirčių užimas. Sako, parvežę iš Kauno tai puotai 50 kibirų ir išgerę šimtus butelių, brangaus vyno. Taip puotavo kuningėliai, tie kurie šaukia visus prie blaivybės! Geri jie "blaivininkai"!

V. Krivaitis.

IŠ GRIŠKABŪDŽIO, NAUMIESČIO PAV.

Pas mus yra monopolis, traktiernė ir septynios aludės. Per valsčiaus sueigą pernai buvo nutarta, kad šventadieniais visos aludės būtų uždarytos, išrinkta ir tam tikri prižiūrėtojai, kad nebūtų šinkuojama. Bet prižiūrėtojai sūpnai pildo savo pareigas ir šventadieniais aludės kimšte prisikimšusios žmonių. Per ateinančią valsčiaus sueigą reikia prižiūrėtojus užimti ir įsakyti tinkamai pildyti jiems pavestą aludžių priežiūrą. Žmonėms gi nuo širdies linkėčia rašyties velyj prie "Žiburio", o nesėdėti šventadieniais aludėse.

("Saltinis").

IŠ LIESNITSVOS VALSČ., NAUMIESČIO PAV.

Liepos 21 d. buvo pilnateisė valsčiaus sueiga aptarti daug svarbių reikalų, iš kurių žymiausias— tai mokyklų klausimas. Valsčiuje dabar gyvuoja keturios mokyklos. Visos dar neturi nousavių namų, o laikinai patalpintos yra ūkininkų triobėsiuose, kuriuose darbavimasis mokytojui ir mokiniams tai tikra kančia, labiausiai, kad nėra iki šiam laikui mokyklose tam tikrų rakandų-suolų, per ką vaikams reikdavo sėdėti ant kokių ten sulužusių, paramstytų lentų. Bet dabar valsčiai, spiriami valdžios ir pačių mokytojų, paskyrė nuo savęs 6000 rub. pastatymui naujų mokyklų ir prie to pasiremdami įstatais, nutarė reikalauti nuo valdžios taip-pat 6000 rub. pašalpos ir medžių tų mokyklų triobėsiams. Darbas tai jau gal ir prasidės ateinančią žiemą.

Pasiulius valsčiui dar penktą — dviklesę mokyklą Meištų kaime, kurią valdžia žada įsteigti savo lėšomis, atsirado ir tokių neišmanėlių, kurie pradėjo rėkti, jog mums užtenka ir keturių mokyklų, nes jau, girdi, ir taip valdžia užkrovė mokesčių begales.

Įsikūrus gi penktai dviklesei mokyklai Meištuose, valstiečiai reikalaujant vokiečiams, nutarė, kad joje būtų mokoma vokiška kalba, nors vokiečių keliolikta gyventojų dalis.

Išrinktas valsčiaus mokykylų komitetas nutarė po ilgų ginčų Bublelių kaimo mokyklą palikti laikinai Raugalų kaime. Keturnaujienos — iš Mikanaičių pernešt į Keturnaujieną.

Dar įdomu, jog Liesnistvos dvaro savininkas ponas M. Filipkauckas, vadinanti save prieš visus geru kataliku, melste meldė valstiečių leisti atidengti Meištų kaime prie pat Naumiesčio savo name smūklę su svaiginančiais gėralais, nes "aš, girdi, padidinsiu kiemą ir nereikės jums važiuoti į Naumiestį susistoti vežimuš, už ką reikia mokėti muitas". Daugelis valstiečių, užvilti gražiais "ponulio" žodžiais, ypač apsidūmę jau Suodžių kaimo ūkininkai, šaukė visa gerkle, kad šioji "penktoji mokykla" būtų įkurta.

V. Krivaitis.

("Lietuvos Žinios").

IŠ NAUMIESČIO, SUVALKŲ GUGERNIJOS.

Laukiame mes naumiestiečiai kaip kokios šventės, bene bus ir šiemet Naumiestyje surengtas šioks-toks lietuviškas vakarėlis. Buvome jau nudžiugę, nes suvažiavus ant vakacijų inteligentija pradėjo rūpintis vakaro leidimu. Nutarta sulošti "Velnias ne boba" ir "Mūsų gerasis" ir paduotas gubernatoriui meldimas. Bet gautas atsakymas: "leidimas negali būt duotas, nėsant cenzūruoto originališko veikalo". Pristačius gi reikalaujamus veikalus komedijų: "Velnias ne boba ir "Neatmezgamas mazgas" ("Mūsų gerasis" nesugriebta), parašė: "negalima leisti". Na, tai ir džiaugkimės!

("Lietuvos Žinios").

IŠ GARLEVOS, MARIJAMPOLĖS PAV.

Senąjį vaitą prašalinus, išrinkta naujas vaitas, kursai, kaipo menko mokslo žmogus, tuojau savo raštininko globon pakliuvo, kuri sulig šiol jam naudos ne atgabeno. Nežinia iš kur buvo patirta, kad liepos 26 dieną turėsiąs per Garlevą pervažiuoti gubernatorius. Raštininkas su naujai iškeptuoju vaitu susitarę davė padaryt Kaune medinę su parašu torielką už 7 rub., iškepė bandutę duonos, susikvietę beveik visus "šaltyšius", susitarė lauksią atvažiuojant gubernatoriaus ir pavaišinsią jį duona ir druska. Valsčiaus viršaitis su tuntu "šaltyšių" niekeno neverčiami visą dieną laukė "augštojo" svečio šalyje plento prie kryžiaus, stovėdami ir gulėdami — ir nieko nesulaukę namon išsiskirstė, it musę kandę. Jai viršaičio pareiga gali buti savo "načalstvą" sutikti ir vaišinti, tai jis turėtų nors tiek žinot, kad jokiuose įstatymuose nėra, jog jis turįs teisę varyt "šaltyšius" gubernatoriaus pasitikti ir juos nuo darbų atitraukti. Anaiptol! Už darbų sutrukdymą žmonės turi pilną teisę reikalauti iš vaito su raštininku užmokesnio, taipogi valsčius privalo prižiūrėti, kad toji medinė torielka butų ir jųjų dviejų piningais apmokėta.

("Lietuvos Ūkininkas").

IŠ MARIJAMPOLĖS.

Ūkininkas Mik. Gustaitis, prasigyvenęs nusisamdė nuomon gan didelį dvarą Mikališkį Mar. pav. Bet pat pradžioj savo dvarponystės pasirodė labai nemandagiais pasielgimais: susipykęs su savo užvaizda N., jisai apskundė jį žemskiams, kad tasai prilaiko revolverį, neturėdamas leidimo. Negana to — nusiuntė savo "fajetoną" (puikią bričką), kuriame parsivežė zemskius savo dvaran, kad tie padarytų kratą pas N. Šie kratą padarė ir revolverį atėmė. Kada potam N. norėjo atsitraukti ir išvažiuoti, tai jam Gustaitis nedavė arklių ir kol tas per tris dienas jieškojo arklių, p. Gustaitis nedavė jam valgyt.

But smagu, kad kuodaugiau dvarų pereitų į mūsų valstiečių rankas ir gerai padarė p. Gustaitis duodamas tokį pavyzdį, tiktai labai gaila, kad jisai, pasidaręs dvarponiu, paliovė buvęs žmogumi. O reikia žinot, kad tai brolis visiems žinomo ir gerbiamo kun. M. Gustaičio.

Bamblys.

("Lietuvos Ūkininkas").

IŠ LIUDVINAVO, KALVARIJOS PAV.

14 liepjos dieną 1910 metų čia buvo valsčiaus sueiga. Dėl kaipkurių agitacijos, panorėta panaikinti nutarimą, padarytą valsčiaus keliais mėnesiais pirma, apie statymą dviklesės mokyklos (mūrinės). Priežastis, dėlei kurių norima ans nutarimas panaikinti, nurodo šitokios: 1) kad labai brangiai atsieis, 2) kad iš tos mokyklos maža bus naudos, nes negalima, paėmus iš ten liudijimą, įstoti į trečią gimnazijos klėsą. Pažiūrėkime, ar šiodvi priežasti vertos pripažinimo.

Teisybė, visiškai be išlaidų apsieiti negalima, bet tos išlaidos bus visai ne tokios, kaip gązdinama. Išlaidos bus nedidelės, štai dėlko: jau yra valsčiaus sudėta apie 750 rub.; vyriausybė paskyrė 3800 r.; jogei jau yra sudėta netoli 800 r., tai valsčiui prisieina dar sudėti tik apie 3 tūkstančiai rub. Be to, juk prie statymo reiks vežimų.... o jaigu valsčius siųs vežimus, tai tas valsčiaus mokestis visai sumažės. Be to — prie mokyklos prisidės dvarininkai ir kitataučiai, kaip tai: vokiečiai ir žydai, taip kad iš viso nuo margo atsieis mokėti po kelias kapeikas, tik jokiu būdu ne po rublį, kaip kai-kurie sako. Dar nepriminiau to, kad vyriausybė duoda medžius, reikalingus mokyklai ir skiria algos mokytojams. Jaigu gi taisyti senąją mokyklą, tai atsieina valsčiui visai ne ką pigiau, nes sienos jau supuvę, o stogas prakiuręs. Pirma už tuos 750 rub. nieks neapsiėmė vien sienų taisyti, taip kad dabar su stogu atsieis pusantro tūkstančio rublių; vyriausybė gi šiam tikslui nuo savęs piningų neduos ir sudėtus dabar drauge su pažadėtais (3800 rub.) atsiims. Be to jau vyriausybė patvirtinus aną nutarimą, prisiuntė 2 tūkst. 500 rub. Jaigu tos mokyklos nestatytų, tai vyriausybė galėtų pareikalauti nuošimčių (procenų) nuo valsčiaus už perlaikymą piningų. Taip-gi ar nepareikalautų už plenus, padarytus tai mokyklai.

Arba vėl, jaigu aną mokyklą taisyti, tai kas gal užtikrinti, ar vėl grybas į ją neįsimes?

Antrosios priežasties svarba ir nupuls, jaigu atsimįsime, kad iš rengiamos dviklesės mokyklos galima įstoti į žemesniasias mokyklas: prie geležinkelio, girines, mokytojų seminarijas (Veiverius), trikleses mokyklas (Seinuose) ir tt. Žodžiu, platus iš čia kelias į įvairias mokslo įstaigas. Ypač ši mokykla būtų naudinga mažiau turtingiems, iš kurių nevisi gali patekti į gimnazijas; pagalios ir į gimnazijas nėra užkirstas kelias: truputį tik reikia pasimokyti svetimų kalbų.

Atsižvelgus į tai visą, stebėtis reikia dėlko tas atsitiko. Dar labiau reikia stebėtis iš tų, kurie buvo priešingi mokyklos statymui! Ir taip elgėsi vėl tie, nuo kurių to negalima buvo tikėtis. Nesinori čia jų išvardinti, nes perskaudu gal būtų užmesti jiems tokį nesumanumą.

Garbė gi tiems, kurie rūpinasi apšvietos dalykais!

("Saltinis").

IŠ ŽASLIŲ, TRAKŲ PAV.

Pernai rudenį iš čia paduota prašymas į Vilniaus gubernatorių, kad leistų įsteigti Vartotojų draugiją. Praėjusį pavasarį atėjo leidimas. Balandžio 20 d. įvyko pirmasai narių susirinkimas klebonijoje, vadovaujant instruktoriui Sklennikui, ir nutarta atidaryti sankrovą Žasliuose nuo pusės vasaros. Narių pristrašė suviršum 100 žm. Pajus 5 rub. Įstojamasis mokesnis 25 kap. Kiekvienas narys gali turėti ne daugiau 20 pajų, t. y. už 100 rub. Slaptu balsavimu išrinkta valdyba: pirmininku — dvarininkė Liudvika Pac-Pomarnackienė iš Gečionių, vicepirmininku — vietinis vargoninkas Steponas Andriejūnas, kasininku — Jonas Setikūnas, Kas

čiukiškių dvaro savininkas, raštvedžių ir gaspadorium — miestelėnas Antanas Volauskis. Revizijos komisijon išrinkti: kun. Antanas Pakštis, Žaslių klebonas, ir dvarininkas Henrikas Jurevičius. Sankrovai pasamdyta butas už 140 rub., vidus priruošta už 50 rub. Pardavinėtoju pakviesta iš Vilniaus šiek tiek suprantąs lietuviškai ir prisižadąs greitu laiku gerai išmokti. Žiūrėsime. Iškaba bus parašyta trimis kalbomis: rusiškai, lenkiškai ir lietuviškai. Jau užsakyta ir greit pareis du vagonu mineralinių trąšų. Nutarta prekes traukti iš Kaišedorių geležinkelio Vartotojų Draugijos sankrovos. Nuo-pat pirmojo Draugijos susirinkimo Žaslių sankrovininkai baisiai subruzdo, trukdo darbą, kaip galėdami: atkalbinėdami narius ir grasindami. Ne vienas išsigandęs prasišalino iš Draugijos. Labiausia grasinta pirmininkei, ponei Pac-Pomarnackienei, net bombomis grasinta; bet ši ponia pasirodė drąsesnė už grasintojus: darbavosi ir kitiems nariams drąsos priduodavo.

Žaslių sankrovininkai konkurencijos delei jau senai pakėlė kainas prekėms po 2 kap. ant svaro, kad pradėjus gyvuot Vartotojų sankrovai, galėtų nuleisti ir tokiu būdu užslopinti Draugijos sankrovą. Patįs Žaslių sankrovinikai pripažįsta, jog pirmuoju du mėnesiu jie turės nuostolio, o Draugijos sankrova gerai pardavinės; bet paskui žlugsianti. Be abejo, tai gal atsitikti, jaigu krikščionįs nustos energijos ir vilties; bet galima spėti, jog to išvengsime ir nenupulsime dvasioje. Bendrą darbą ištvermingai krikščionįs varys "solidariškumas" plėtosis.

Kun. Jurgis Zimkus.
("Viltis").

IŠ TRAUPĖS, UKMERGĖS PAVIETO.

Traupio apylinkėje yra tokių sodžių, kurių ūkininkai, turėdami po pilną valaką žemės, turi pievų po 4—6 ir net po 8 dešimtines. Tos pievos daugiausiai guli nuo jų namų už 3 ir 5 varstų. Blogiausia, kad jas nuo sodžių skiria dvarininkų žemė. Šieną išsivežti dvarininkai leidžia dykai; bet už gyvulių ten nuginimą reikia mokėti ir nepigiai. Tiesa, dvarai piningais nieko neima, reikia darbu atidirbti: paskiria dešimtines javų nupjauti arba juos suvežti ir tt. Toks atsimokėjimas sodiečiams kai-kada brangiai atsieina. Taip, pavyzdin, savo rugiai bįra, reikia, nieko nelaukus, piauti, o čia dvaran kviečia; neisi tuo laiku, bus nėgerai....

Aš nežinau, kokia tada teisybė buvo, kada ūkininkams davė pievas taip toli nuo jų žemės ir dar užgynė į jas savo bandą atginti. Dabar, man matos, jau sunku būtų tai atitaisyti, išpradžių tylėjus.

Seniau, kaip pasakoja žmonės, kiekvienas ūkininkas turėdavęs savo miške, kuris prieina prie tos pačios pievos, daržinę, kur sukraudavę visą šieną, o jau žiemą parsiveždavę po vieną vežimą namo. Kiti gi žydams išparduodavę. Dabar tos pievos beželia menkai, turbūt, dėlto, kad girių mažiau, o per tai ir drėgnumo, kuris pievoms taip reikalingas. Gerai želia tik tose vietose kur miškas nesenai iškirsta. Daug reikia pasidarbuoti ir privargti, kol tą šieną namo suimi; kad gi jo daug būtų, o tai vos keli vežimai.

Dar užtektinai traupiečiai turi savo miško, nors, tiesa, yra tokių, kurie savo dalis jau visai iškirto; bet tai mažuma. Yra ir šiokiųtokių ganyklų, apaugusių tankiais krūmais, alksniais, kuriuose sunku piemenims ir savo bandą suvaikyti. Tuos krūmus kerta, kas tik nori, dėlto kal jie skaitosi bendrais, neišdalytais. Bet kuo juos labiau naikina, tuo jie labiau tarpsta ir tankiau suželia. Aš patarčiau traupiečiams jūos visai iškapoti, išari ir užsėti naudingomis žolėmis ar tiesiai javais. Pievos taip-pat reiktų išplėšti, apdžiovinti, griovius iškasus, ir paverst pelninga žeme.

Taip aš mačiau S. sodžiūje ukininko Balčiūno padaryta, kuriam taip-pat toli tos pievos ir krūmai, ir viskas ten neblogai auga. Tuos krūmus, žinoma, reiktų pirma pasidalyti arba pavėsti kikiam nors vienam ar keliems ūkininkams, paėmus iš jų mokestį, arba ir žemę, kurią jie sodžiuje paliktų. Bet būtų visugeriausiai išsiskirti į vienasėdžius ir visą ūkį pradėti išnavįjo. Žemės užtektų, nebereikėtų tada ir Amerikon važiuoti, galima būtų ir čionai dar geriau gyventi, tiktai, žinoma, dabar, išpradžių, reiktų daugiau triuso padėti, pavargti ir skatiko išleisti. Bet viša tai šimteriopai apsimokėtų. Meskime tad nerangumą ir tverkimės darbo.

Nuliūdęs Brolis.
("Viltis").

IŠ ZIETELOS, GARDINO G.

Yra lietuvių kolionija, kurie gyvena trijuose sodžiuose: Zasačiuose, Pagiriuose ir Narčiuose. Išviso lietuvių apie du tūkstančiu, bet kalbančių lietuviškai tik apie 300 ir tai tik Zasačiuose, kur dar ir mažai vaikai lietuviškai kalba. Pagiriuose ir Narčiuose yra tiktai po kelis ar keliolika žmonių, mokančių lietuviškai. Iškur jie yra perkelti, ištikrųjų negalima pasakyti. Jie patįs kalba, kad jų seneliai gyvenę Kauno gubernijoje, iš ten juos perkėlęs Sultanas dėl meilės prie jų. Betgi tyrinėtojai jų kalbos sako, kad jie iš Prūsų. Jų kalba, išmetus baltarusiškus žodžius, yra graži, bet buvo laikai, kad kaip-kurie gėdinosi saviškai kalbėti; dabar, nors pervėlai, to nėra, jau pasako lietuviškai "Tegul bus pagarbintas", atvežus kuningą prie ligonio lietuviškai, pagieda, o kaip-kada pagieda net ir bažnyčioje po mišparų. Namie patįs per savę kaip-kurie mokinasi lietuviškai skaityti, poterių, o bažnyčioje šiemet mokinasi katekizmų — ne tiktai tie, kurie ruošiasi prie pirmos išpažinties, bet ir vyresni. Išviso lietuviškai prisiruošdinėjo 12 ir priėmė Komuniją 24 gegužio. Tą pačią dieną dėl jų iškilmės ir prašant vienam tyrinėtojui jų kalbos, priėjusi komunijos buvo nufotografuoti drauge su jų tėvais ir kitais lietuviais.

("Šaltinis").

IŠ SKIRSNEMUNĖS, RASEINIŲ PAV.

Miestelis mažas. Yra jame vos 3—4 mažos sankrovėlės, ir daugiau, rodos, nieko. Apsirikau, juk Skirsnemunėje yra 5 aludės, vienas monopolis ir kas namas — tai monopoliukas. Aludėse parduodama "baltakė". Žmonės pusėtinai girtuokliauja. Žinoma, sumaišę rudąjį alutį su baltake, neretai apsidaužo sau žandus. Štai per Dievo Širdies atlaidus buvo iškilus kova, kurią vos sargybiniams pavyko numalšinti.

Sekmadienyje, liepos 4 d. iš ryto rado negyvą žmogų. Sako, labai mėgdavęs gerti. [illegible]u...as...

("Šaltinis").

IŠ KAZLŲ RŪDOS.

Kazlų Rūdos pačtos valdininkai, broliai Dimitras ir Konstantas Kirikai, vogdavo parsiunčiamus iš Amerikos piningus. Pagalios pakliuvę už tai teisman (pasak "T. Suv." No. 32) 6 d. rugpjučio gavo nuo Varšavos teismų rūmo 3 metus areštantų rotų. Na, pavogtų piningų, žinoma, jie nebesugrąžins.

("Lietuvos Žinios").

IŠ PRŪSŲ LIETUVOS.

Klaipėdos gymnazija rugpjučio mėnesyje šventė 50 metų gyvavimo sukaktuves. —

Iš Tilžės per Tauragę į Šiaulius pradėsią važinėti du pasažieriniai automobiliai.

Į Ragainę uždrausta iš Maskolijos pusės gabenti sparnočius, šieną ir šiaudus. Bijoma choleros.

Jie nesuprato musų.

Retkarčiais tenka rasti mūsų laikraščiuose pasiskundimai, dejavimai, kad Vilniaus gubernijos lietuviai labai tamsųs, neskaito nei kningų, nei laikraščių, kad daugelis jų jau ištautėjo ir dabar ištautėja, kad Vilniaus gubernijos lietuviai skriaudžiami bažnyčiose ir tt., ir tt.

Kad tai teisybė, niekas to neužgins. Aš gi iš savo pusės, kaipo gerai žinąs ir pažįstas kai-kurių Vilniaus gub. vietų lietuvius galiu pasakyti, kad ištikrųjų taip yra.

Taip! Aimanuojame, skundžiamės, kad Vilniaus gub. lietuviai lengvai duodasi ištautinti, peikiame juos, kad jie tamsųs, raginąme skaityti laikraščius ir kningas.... Bet pažiurėkime tik gerai, koks tokio mūsų darbavimosi vaisius. Ar yra kokia nors nauda iš tų mūsų laikraščiuose pasiskundimų, pamokymų, papeikimų ir tt. Drąsiai galiu tvirtinti, kad visas tas rašinėjimas — tai žirnių į sieną bėrimas, kad jokios jis naudos neatneša.

Ne vienas skaitytojų gal nejtikės šiems mano žodžiams. Bet tai teisybė.

Vilniaus gub. lietuviai, kaip teisingai skundžiasi mūsų laikraščiai, tamsųs, laikraščių ir kningų neskaito, tat ką gi padės mūsų rašinėjimas į tuos laikraščius, kurių žmonės neskaito. Žinoma, kad nieko. Rašyk tu žmogau kiek nori, o tikslo vistiek nepasieksi.

Daugumas mano, kad Vilniaus gubernijos lietuviai todėl neskaito laikraščių, kad dar ant tiek tamsųs, jog nesupranta laikraščių skaitymo naudos. Kad daug tokių yra — teisybė, bet yra ir tokių, kurie, nors ir supranta laikraščių skaitymo naudą, bet neskaito jų dėlto tik, kad jie rašomi nesuprantama jiems kalba. Reikia žinoti, kad Viliaus gub. lietuvių kalba labai suteršta lenkiškais ir rusiškais žodžiais, daug todėl kuo skiriasi nuo tos kalbos, kokia rašomi mūsų laikraščiai. Tatgi norint, kad laikraštis pasiektų Vilniaus gub. savo tikslą, reikia rašyti jį tokia kalba, kokia kalba ten žmonės.

Turime, tiesa, skiriamąjį Vilniaus gubernijos lietuviams laikraštį — "Spindulį". Bet jis, mano nuomone, nei turiniu, nei kalba neatsako savo tikslui. Paimkime, pavyzdin, 15-tąjį jo numerį, kuriame pusę jo vietos užima tokie straipsneliai, kaip — apie artimo meilę, apie kodylą, kas tai yra apreiškimas, šventoji Monika, o kitą pusę — apysakutė, eilės, vienas straipsnelis ir keletas smulkių žinelių. Ką-gi, klausiu, čia gero ras skaitytojai? Juk dabartiniu laiku ir taip vadinamieji mūsų tamsuoliai nebepasitenkina žinojimu, kas tai yra kodylas ar kaip gyveno šventoji Monika (tai tik davatkas gali interesuoti), bet nori žinoti, kas girdėti plačiame pasaulyje, interesuojasi politika. Taigi, man rodos, ir skiriamojo jiems laikraščio skiltįs turėtų būti užpildytos tokiais straipsneliais, iš kurių jie galėtų įgyti tikrąjį supratimą apie tai, kas juos interesuoja. To-gi "Spindulyje" nėra. "Spindulio" kalba taip-pat vargiai begu supratnama Vilniaus gub. lietuviams. Abejoju, ar supras Švenčionių pavieto lietuvis tokius žodžius, kaip: prekyba, krautuvė, ūkis, įstaiga, rengia, tikslas, orlaivis, valstija, valstybė, pataikyti, sumanymas, įstatymas, išeivis, užsienis ir tt. (žodžiai paimta iš "Spindulio" No. 15).

Kaip matote tat, "Spindulys" nei turiniu nei kalba neatsako Vilniaus gubernijos lietuvių reikalams.

Lankantis man Švenčionių paviete pas lietuvius, pas tokius, kurie neskaito laikraščių, ir kalbinant juos išsirašyt kokį nors, ne vienas tiesiog pasakė: "Tai, kad jųs rašote žemaitiškai, o mes nesuprantame; tat ką mačys tas skaitymas, kad vistiek nieko nesuprasi".

Vienas gi šitaip išsitarė: "Žinau gerai, kad be gazetos sunku geram gaspadoriui apsieiti, norėtus žinoti, kas sviete girdėti, norėtus ir apie gaspadorystę ką nors dasižinoti, bet kad nesuprantu dabartinių gazetų kalbos. Buvau — sakė jis — išsirašęs anais metais "Vilniaus Žinias", užmokėjau 6 rublius, bet kas iš to, tik popieriaus turėjau, o suprasti vistiek nieko nesupratau. Gerai da, kad buvo tada geras kuningėlis, kuris ištlumočydavo nesuprantamus žodžius, o dabartinis kuningėlis nebeužsiima su mumis, tai ir nebeskaitau gazetos". Aš pats bandžiau skaityti jiems šį-tą iš laikraščio. Visi noriai klauso, kai jiems skaitai, bet suprasti ne viską supranta — dar trumpas žineles šiaip ne taip, bet straipsnių, tai beveik nesupranta, nes paprašius papasakoti, apie ką buvo skaityta, retas kuris galėjo apsakyti (ir tai ne be klaidų).

Taip, Vilniaus gub. lietuviai tamsųs nei laikraščių, nei kningų neskaito, bet skaityti nori, tik mūsų rašomosios kalbos nesupranta.

Už tat, mano nuomone, reikalingas būtų mums dar veinas laikraštis, kuris būtų Vilniaus gubernijos (noriai jį skaitytų ir Ežerėnų pav., Kauno gub., lietuviai) lietuviams skiriamas, suprantama jiems kalba rašomas ir ne apie kadylus arba šventuosius būtų rašoma, bet tokios žinios, kurios juos šviestų, tautiškai žadintų iš miego....

Žinoma, toksai laikraštis kol kas pats savęs neišlaikys, reikės prie jo keletą metų po 1—2 tūkstančiu rublių pridėti. Bet jai mes išgalime pridėti po kokį tūkstantį inteligentijai skiriamiemsiems laikraščiams, tai, man rodos, išgalėsime ir dar porą tūkst. rublių tokiam naudingam laikraščiui remti sudėtį.

Laikraščio pakraipa, mano nuomone, turėtų buti tautiškai-demokratiška. Tat ir tokio laikraščio steigimu privalytų rupinties mūsų tautininkai-demokratai.

Pakėlęs šį klausimą, malonėčiau, kad jis visupusiškai būtų apsvarstytas ir kaip galint greičiau gyveniman įvykintas.

Jaunas Lietuvis.
("Lietuvos Žinios").

IŠ AMERIKOS.

IR AMERIKA UŽLAIKO ŠNIPUS.

Ne tik Maskolija, bet ir Amerika užlaiko šnipus, bet tie Amerikos šnipai laikomi ne persitikrinimui apie gyventojų ištikimumą valdžiai, bet jie daboja atkakusius Londonan, Paryžiun, Berlynan amerikonus ir žiuri ką jie kur perka, o paskui praneša Amerikos muitinei, kas pirkta, o tie jau žiuri, kad sugrįžę namon amerikonai negalėtų pirktų daiktų paslėpti, kad už juos muitą kaip reikia užmokėtų. Turint pranešimus, ne sunku paskui muitininkams surasti sugrįžusių amerikonų paslėptus daiktus. Stebuklų čia ir ypatiško gabumo nereikia; nereikia labai prižiurėti grįžtančių namon neturtingų amerikonų, nes brangių daiktų Europoj nepirks, pakanka padaboti milijonierius ypač moteris.

AMERIKOS PYLIEČIAI PRALEIDŽIA PININGUS EUROPOJE.

Į New Yorką kas sevaite atvažiuoja iš Europos 1000 amerikėnų trečia klesa. Praleidę Europoje piningus, nebeturi kuo nusipirkti antros klesos bilietą.

NEY YORK TURI 4.766.883 GYVENTOJŲ.

Pagal censuso apskelbtų skaitlinių New Yorko miestas turi dabar 4.766.883 gyventojų. Už dešimts metų priaugo 1.329,601. Suviršum 100 metų atgal 1790 metais, kada įvyko pirmas Amerikos gyventojų suskaitymas, visose Suv. Valstijose tąsyk nebuvo tiek gyventojų, kiek dabar yra viename New Yorke. 1790 m. Amerikoje buvo išviso tik 3.929-214 gyventojų, o New Yorkas turėjo 49.401, — New Yorkas dabar yra antras pasaulyje miestas pagal gyventojų daugumo. Pirmas yra Londonas, turi 7.323.327 gyvent., trečias Paryžius — 2.763-393, ketvirtas Chicago — 2.150-000, penktas Tokio — 2.035.160, šeštas Berlynas — 2.048.000, toliaus eina Vienna — 1.991.912, St. Pterburgas — 1.678.000, Cantonas — 1.600.000, Pekinas — 1.500.000, Philadelphia — 1.515-756, Maskva — 1.359.254.

ALASKOS TURTAI.

Alaskos turtai taip aprašoma viename Amerikos laikraščių: "Alaska aukso turi daugiaus negu Kalifornija ir Kolorado; vario turi daugiaus, negu Montana ir Arizona; anglies turi daugiaus, negu Pensylvania, W. Virginia ir Ohio ir žuvies turi daugiau, negu visi Amerikos vandenįs antsyk. Jos išduotas auksas ir žuvįs už pereitus metus apkainuota $32-000.000, taigi vertybė nuo 1900 metų pasidvigubino (buvo $15-000.000). Jos apskrita pramonijos pininginė apyvarta 1909 metais siekė daugiau kaip $51.000-000, tuo tarpu, kai prekyboj visų Suv. Valstijų su Chinija apyvarta siekė vos $48.000.000". Klimatas Alaskoje esąs geresnis, negu Norvegijoj, Švedijoj ar Finlandijoj. Tik Alaskoj labai mažai dar žmonių gyvena ir gyventojų skaičius beveik neauga. Kuomet ten pasidauginsią žmonių, Alaska galėsiant pavirsti į turtingiausią šalį. Dabar ir valdžia prigelbsti norintiems apsigyventi Alaskoje.

PORŲ PERSISKYRIMAI AMERIKOJE.

Amerikoje labai daug esti persiskyrimų vyrų su pačiomis ir pačių su vyrais. Pagal valdžios skaitlinių už 1906 metus išviso apsivedimų buvo 853.290, už tuos pačius metus persiskyrimų buvo 72.062, iš tų dėl vyro skundų 23-455, dėl moters — 48.607.

Įdomu pažiūrėt į skundų rųšis. Šit už 1902—1906 metus skundai pasidalina taip:

Vyrų išklausyti skundai ant moterų:	
svetimvyravimo	29.526
žiaurumo	13.678
pabėgimo	54.142
girtuokliavimo	1.093
nepridabojimo	3
dėl keleto iš visų paminėtų negerumų	4.805
dėl kitokių priežasčių	5.994
Išviso	109.241
Moterų išklausyti skundai ant vyrų:	
svetimmoteriavimo	21.360
žiaurumo	64.541
pabėgimo	74.018
girtuokliavimo	11.942
nepridavojimo	12.779
dėl keleto iš visų paminėtų negerumų	25.013
dėl visokių kitokių priežasčių	13.748
Išviso	223.401

Iš šitų skaitlinių matyt, kad moterįs du syk daugiau skundžias ant vyrų negerumų, negu vyrai ant moterų. Vyrai daugiaus nuskriaudžia moteris žiaurumu, pabėgimais, girtuokliavimu, nepridabojimu ir visokiais kitokiais būdais, užtai moterįs daugiaus nuskriaudžia vyrus svetimvyravimu, o taip-gi gana tankiai ir pabėga.

TURBUT NEGERI LAIKAI.

New York. Į ateivių staciją ant Ellis Island atsišaukia vis daugiau atkakusių Amerikon ateivių, kurie Amerikoj darbo rasti negali, todėl prašo, kad juos valdžios lėšoms sugrąžintų į jų senąją tėviškę. Ne išgero, turbut, jie kreipiasi prie šiurkščių ateivių užveizdos urėdninkų. Bet jaigu Amerika grąžina ką atgal Europon, turi ir jo kelionės lėšas užmokėti iš savo iždo. Todėl nelabai skubinasi prašymus išpildyti.

APVOGĖ MERGINĄ.

New York. Ant vokiško garlaivio "Kaiser Wilhelm II", iš kajutos Chicagietei merginai Ethel May Davis pavogė auksinių daiktų už 4000 dol.

PAVOGĖ PLAUKUS.

Jerseyville. Mlegant moterei Lilhai Derley, per langą įlindęs vagilius nukirpo jos plaukus nuo visos galvos pusės. Vagiliaus nesuėmė. Minėta moteris turėjo labai gražius plaukus.

IŠTEKĖJO VIENUOLIKOS METŲ.

Pine, La. Čia ištekėjo Ruth Harding, turinti vos 11 metų mergytė už W. Breland, turinčio 19 metų. Kaszin ar bėra sviete koki jaunesnė moteris už Brelandienę.

UŽDRAUDĖ KALBĖTI SU SAVO PAČIA.

Paughkeepsie, N. Y. Augštasai teismas išdavė nusprendimą, pagal kurio farmeriui J. Turneriui uždrausta kalbėties su savo pačia per ištisą mėnesį. Tur būt jiedu jau perdaug meilingai besikalbėdavo, kad net teismas uždraudė jų šeimyniškus pašnekesius.

NENORĖJO MOKYTIESI.

Cherryvale, Kans. Nusižudė čia 15 metų vaikas Orley Paroms todėl, kad nuo ateinančio panedėlio dieną turėjo eiti mokyklon, o jis mat mokytiesi nenorėjo. Vaikas pasimirė motinos namuose.

UŽSISPYRĖLIS SAUŽUDYS.

Pittsburg, Pa. Gyvenantis čia, turintis 40 metų John Miller užsimanė nusižudyti. Išpradžių jis išgėrė, sutarpinęs vandenyj degtukų galvutes ir, žinoma, sunkiai apsirgo, bet tų nuodų neužteko. Paskui jis prarijo žiurkėms skirtų nuodų, bet kad ir nuodai greitai neveikė, išgėrė jis karbolinės rugšties ir su ją jau mierį atsiekė.

ISMIEGOJO 207 VALANDAS IR VĖL UŽMIGO.

Gainesville, Ga. Tūlas jaunas žmogus J. Price išmiegojo 207 valandas. Prabudęs po tokiam ilgam miegojimui pasakė keletą žodžių stovėjusiems prie jo lovos giminėms ir vėl užmigo. Daktarai nesuspėjo nebeduot jam užmigti. Taip miegąs dėlto, kad ji buvo užgavus elektra.

GIRIŲ GAISRAI UŽGESINTI.

Seatlle, Wash. Siautę taip ilgai girių gaisrai Washingtono valstijoj likosi užgesinti veik visose vietose, kur dar dega ir ten ugnis jau sulaikyta. Ugnį užgesinti padėjo smarkus lytus. Pasamdytą gesinti ugnį daugumą darbininkų paleido nuo darbo, nes jie jau nerikalingi.

ŽADA PABRANGINTI VAŽINĖJIMO KAINĄ.

Cleveland, Ohio, Čia už važinėjimą gatviniais karais reikėjo mokėti tik 3c. Bet kompanija turi nepriteklių, todėl ji nori įvesti vėl augštesnį mokestį už važinėjimą karais. Dabar kompanija padirbo 200 vėžių darbininkų, o jaigu iki 1 d. gruodžio įplaukimai nepasididįs, žada važinėjimo kainą pakelti.

TORNADO.

Smith Center, Kas. Šitose aplinkinėse siautė audra su ledais, o drauge buvo ir tornado, kuris ant ploto vienos mylios ilgio ir dešimties mylių pločio visas triobas išvartė ir medžius iš šaknų išrovė.

REFERENDUMAS PRIIMTAS

Denver, Cal. Referendumo bilius priimtas augštesniojo buto Colorado valstijos, žemesnysis butas jau pirma tą bilių priėmė. Tik du senatoriai, vienas demokratas, kitas republikonas balsavo prieš referendumą.

NEREIKIA SKUBINTIESI.

Washington, D. C. Čia likosi suareštuotas ką tik apsivedęs su 18 metų mergina Vergina Strause Edward Frank. Pasirodė, kad tai pabėgėlis iš pataisos namų. Pabėgęs iš ten, susipažinęs su Vergina, jis jai persistatė oficieru ir toji greitai sutiko už jo tekėti ir ištekėjo po kelių dienų pažinties, nes tasai oficieras mat mokėjo piningus išleidinėti, o jų turėjo diktai, nes pats prisidirbo.

KOPUSTAI BUS BRANGŲS.

Iš Racine ir Kenosha, Wis., kur daugiausiai augina kopustus, rašo, jog kopustai blogai labai uždėrėjo, todėl kainos tų daržovių kįla vis augštyn. Situose abiejuose pavietuose kopustais išsodyta labai dideli plotai žemės, o šiemet nelaukia farmeriai nei pusės surinkimo vidutiniškų metų.

PERDAUG ŽIURKIŲ.

Fort Wayne, Ind. Šitame mieste prisiveisė tiek žiurkių, kad jų naikinimui aptiekoriai nespėja tiek nuodų prirengti, kiek jų žmonės reikalauja. Mano, kad sausuose laukuose žiurkės į miestą suėjo. Egypte senai, už skriaudas žydams daromas, Maižis ant egyptijonų žiurkes užleido, o už ką dievai baudžia Ameriką? Gal už amerikonų godumą?

IŠVIJO FARMERIUS.

El Paso, Tex. 100 šeimynų farmerių, gyvenančių ant "Ascarato Grant" žemės plotų, valdžios jiems dovanotų, gavo prisakymą išsinešdinti, nes teismas dovanojimą panaikino. Minėti žemės plotai turi 12.900 akrų geros žemės. Daugelis farmerių nesenai čia pirko žemę visai nežinodami, kad jos gali netekti. Valdžios bijosi, kad dėl vaikymo iš farmų žmonių nekiltų maištai.

NUMIRĖLIS SUGRĮŽO.

Netoli Surrey rado kuną senyvo vyriškio. Netoli gyvenanti moteriškė negyvelį pripažino vyru savo dukters. Jis ant krutinės turėjo užtatuiruotą harfą, tokį jau ženklą turėjo ir rastas negyvėlis. Jį palaidojus, sugrįžo ansai moteriškės dukters vyras visai sveikas ir labai nugazdino gyvenusius, kurie jį numirusiu laikė. Pasirodė, kad jis visai nemanė mirti, bet jieškojo sau darbo.

EXPLIOZIJA.

Seatlle, Wash. Čia išmetė į padanges su dinamitu naujai statomus namus prie 3 ave. Mano, kad norėta užgauti šalia stovintį "Canadian Bank of Comerce". Expliozijos du praeiviai tapo sužeisti. Kas dinamitą padėjo, tikrai nežinia.

LYNČIAVO NEGRĄ.

Amory, Mis. Čia buvo nulynčiuotas negras Nick Thompson kuris užpuolė ant 17 metų mergi nos. Pulkas žmonių, apie 200 ypatų, nuvedė negrą ant vietos je prasižengimo ir ten pakorė.

PRIGĖRĖ GRIETINĖJ.

St. Louis, Mo. Prapuolė čia 2 metų farmerio Krumrie vaikas. Kaimynai rado jį prigėrusį grietinėj.

GAISRAI.

Fort Smith, Ark. Sudegė čia arklidės Triercho. Ugnyje pražuvo arklių prižiurėtojas Naylor ir 15 arklių. Naylor stengėsi arklius išvesti iš degančios triobos ir jam įėjus, ant jo nugriuvo arklidės lubos.

Helena, Ark. Sudegė čia 4 krautuvės. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 150.000 dol.

Scranton, Pa. Ant Erie geležkelio, netoli Lake Anel susimušė du traukiniai ir susidaužė. Prie to du gelžkelio tarnai tapo užmušti, o daug pasažierių pavojingai sužeista.

IŠ DARBO LAUKO.

¶ *New York.* Sitoj valstijoj likosi įvestos svarbios tiesos, kurios už negerą įtaisymą darbo vietų leidžia areštuoti darbdavį. Už nelaimingus prie darbo atsitikimus darbdaviai turi atlyginti nukentėjusiam darbininkui.

¶ *New York.* Antrame miesto distrikte teisman paduota net 800 reikalavimų išmesti iš gyvenimų nemokančius randos samdininkus. Tai pasekmės streiko mantelių siuvėjų. Teisėjai paliko tik 2—6 dienų išsikraustymui nelaimingų vargšų. Manoma, kad iš gyvenimų bus išmesta 5000 vyrų moterų ir vaikų. Už sergančius randą apsiėmė užmokėti mantelių siuvėjų organizacija.

¶ *Denver, Col.* Angliakasiai pietrytinio Wyomingo susitaikė su kasyklų savininkais. Keli t[illegible] čiai darbininkų tuojaus pradės dirbti, o galutinas susitar[illegible] liktas konvencijai delegatų abiejų pusių, kuri atsibus 9 d. rugsėjo.

¶ *Toledo, Ohio.* Mašinistams Ann Arbor geležkelio algos pakeltos ir sutrumpintas darbo laikas. Ant kiek bus jų algos pakeltos, tas nepagarsinta.

¶ *New York.* Pasibaigė čia streikai drabužių siuvėjų, kuriuose dalyvavo 70.000 darbininkų. Per streiką darbininkai daug nustojo: vien algoms jie nustojo apie 10 milijonų dol.; dirbtuvių savininkai nustojo daugiau. Reikalaujant darbininkams, ant toliaus panaikinta naminiai kontraktai. Darbdaviai duoda darbininkams elektriską pajiegą, panaikina namįnį darbą. Darbas trauksis šešias dienas sevaitėj: 5 d. po 9 val., o vieną 5 val. Dvigubas užmokesnis už darbą virš paprasto laiko, Kontraktoriai panaikinti.

¶ *Winnipeg, Manitoba.* Streikavę 11 dienų čionykščiai murininkai sugrįžo darban.

¶ *Salem, Mass.* Streikavę darbininkai apaustuvų dirbtuvių sugrįžo darban, kadangi dirbtuvių savininkai pripažino uniją, o už tą ir streikavo darbininkai.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IŠ CLEVELAND, OHIO.

28 d. rugpjučio prie bažnyčio buvo dalinami plakatai. Maniau kad tai apgarsinimai biznio kokie žydelio, nes tie savo apgarsinimus dalina žmonėms išėjus iš bažnyčios. Bet apsirikau: tai ne žydo biznis buvo garsinamas, tik Antras didelis balius parengtas Clevelando Leituvių Tautiškojo beno ir teatrališkas perstatymas "Trijų mylimųjų". Įžanga buvo 25c, 35c. ir 50c.

Perstatymas, kaip paprastai pas lietuvius, prasidėjo 45 min. vėliau, negu buvo garsinta. Prasidėjus lošimui, sunku buvo žodžius aktorių suprasti, nes publika nebuvo dar pabaigusi pirma pradėtą kalbą. Paskui nutilo ir visą laiką užsilaikė gerai, užmesti jai galima vien tą, kad plojo rankomis ten, kur visai nereikėjo. Lošimas buvo silpnai atliktas, vien Patronė

savo rolę atlošė gerai. Sufleris kalbėjo taip garsiai, kad jį visoj svetainėj buvo gidėt. Bet nėra ką labai peikti silpnumus, nes tai tik pradžia perstatymų; ateis laikas, lošiant tankiau, tie pats aktoriai atlos geriaus; reikia tik dirbti ir lavintiesi. Metai atgal čia nebuvo lietuviško beno, o dabar yra ir susideda, kiek girdėjau, iš dvidešimties muzikantų; turi savo uniformas ir instrumentus.

Po perstatymui buvo šokiai, bet gal koki airiški ar žydiški, tik ne lietuviški. Argi esant lietuviškam benui, negalėtų lietuviškų šokių išmokti! Tikiu kad ir lietuviškų šokių Clevelande su laiku sulauksime. Jų pirma ir kitur nebuvo, įveisė juos tik atkakęs Amerikon Mikas Petrauskas. Jaigu ant vietos nėra lietuviškų šokių mokytojo, gali iš kitur kokiam laikui parsikviesti.

Reikia nupeikti Clevelando lietuvius, kad viešuose susirinkimuose nemoka priderančiai užsilaikyti: vaikščioja po salę su skrybėlėms, šoka su skrybėlėms, kalba ir juokiasi taip garsiai, kad triukšmo didesnio nebuva per neštines nei Lietuvos miestelių žydų sinagogose ir tokiu budu piktina svetimtaučius.

Darbai eina čia šiuom kartu vidutiniškai.

Lietuviai gyvena labai išsiskirstę; tarp jų daug yra sulenkėjusių, bet yra ir gerų ir karštų tautiečių. *M. Stančiukelis.*

IŠ CLEVELANDO, OHIO.

Teko man buti čianykščioj lietuviškoj baznyčioj. Įeinant, reikėjo įžangą užmokėti, nors girdėjau, kad tą muitą popiežius panaikino. Pamokslą kuningas pradėjo nuo atskaitos iš pereito karto kolektos. Paskui kalbėjo apie kokį ten vyrą, kuris muštynėse tapo taip sumuštas, kad pasimirė, o palaidojimui kuno reikėjo kolektuot; o Lietuvoj liko jo moteris su vaikais. Kalbino todėl visus rašytiesi į kokią nors draugiją. Tas raginimas butų geras, jaigu nebutų pasakęs, kad į S. L. A. priguli visi bedieviai ir buk jame katalikai balso neturi. Susirinkimuose girdi kalba vien koki Gritės ir jiems panašus, katalikui gi, nors jis daugiau išmano, neduoda kalbėt. Čia jau kuningėlis neteisybę skelbė. Šliupą ir Dembskį apšaukė didžiausiu bedieviu, buk jie nepripažįsta Dievo, tikėjimo, mokyklų, draugijų. Ir čia mat perbėgo per krantus, nes Šliupas visada ragino steigti mokyklas ir tverti geras draugijas.

Keleivis.

IŠ WAUKEGAN, ILL.

4 dieną rugsėjo čia buvo apvaikščiojimas 500 metų sukaktuvių, mušio ties Gruenwaldu. Apvaikščiojimą surengė vietinės draugijos. Maršavimas prasidėjo 2:15 po pietų; maršavime dalyvavo apie 500 lietuvių. Po parodai buvo prakalbos, dainos ir dekliamacijos, vietinėj lietuvių svetainėj. Programas buvo maž daug toks: 1, Vytauto padėkavonė kareiviams; 2, tautiškas hymnas, kurį padainavo vietinis Lietuvių Teatrališkas Dainorių Draugijos Choras; 3, kalbėjo R. B. Canelly, Waukegano miesto urėdninkas (chief). Jis pasakojo apie didumą senovės Lietuvos, pagyrė lietuvius ir ragino, kad neužmirštų savo tėvynės; 4, dekliamavo ir dainavo C. Rakauskiutė ir H. Vaitiekuniukė, 5, kalbėjo vietinis klebonas kun. M. Krušas apie svarbumą šio apvaikščiojimo ir ragino šviestis, skaityti gerus laikraščius ir kningas; 6, dekliamavo S. Rakauskas; 7 Keleivio dainą sudainavo L. T. D. D. du vaikai ir dvi merginos. Dainavimas padarė labai malonų įspudį; 8 kalbėjo S. Naikelis, rodos Valparaiso Universiteto mokinys. Jis aiškino Lietuvos historiją, iki 1410 metų, bet taip neaiškiai, kad negalėjo gerai ištarti vardus didžiųjų kuningaikščių. Gerai butų, kad kalbėtojai geriaus pasimokytų, arba neapsiimtų kalbėti, jaigu geriaus negali, nes jie atbaido žomnės nuo geriausių prakalbų. 9, panelės M. J. Rakauskiutės padainavo duetą "Viliją", atliko gana gerai. 10, kalbėjo dr. A. K. Rutkauskas. Jis pagyrė Waukegano lietuvius, kad jie įsteigė savo svetainę ir sutikime dirba; toliaus nurodė reikalingumą ir svarbą tautiško namo Vilniuj ir ragino prie aukų, jo pastatymui. Dr. Rutkauskui buvo įteiktas gėlių bukietas, pavidale širdies, nuo T. M. D. 77 kp. 11, p. J. Rakauskiutė dekliamavo "Lietuva".

Užbaigiant L. T. D. D. choras padainavo "Didi garbė jums" ir "Tautišką hymną". Paskui buvo pasilinksminimas iki 1 val. nakties. Pelnas, jaigu bus, girdėjau, bus paskirtas tautiškam namui Vilniuj.

K. S.

IŠ ARLINGTON, VT.

Nuo 28 rugpjučio čia gėrimų pardavinėjimo nėra, bet už piningus galima parsitraukti iš kitur, galima ir pasigert, o pasigėrus net susipešti. Tas nesenai čia atsitiko, o pasekmės to — keturi užsimokėjo po $8.45, o vienas net $22.

Darbai čia eina gerai, ir iš kitur pribuvęs gali darbą gauti. Bet mokestis maža: moka kedžių dirbtuvėj po 1.00—1.75 už dienos darbą. Čia reikalauja ir merginų; jos gali greitai darbą gauti. Joms moka po $1.00 už 10 darbo valandų.

Lietuvių čia yra keturios šeimynos, o pavienių apie 50, labai čia truksta merginų.

M. Zebr.

LIETUVIŲ IMMIGRACIJA AMERIKON.

Pagal valdiškųjų skaitlinių lietuvių atkeliavo Amerikon:

1904 metais 8.854 vyrų, 3.926 moterų; išviso 12.780.

Pagal amžiaus pasidalinę taip:

iki 14 metų	1.317
nuo 14 iki 44 metų	11.279
nuo 45 ir daugiau	184.

1905 metais 13.824 vyrų, 4.762 moterų, išviso 18.604.

Pagal amžiaus pasidalinę taip:

iki 14 metų	1.474
nuo 14 iki 44	16.875
nuo 45 ir daugiaus	255

1906 metais 9.429 vyrų, 4.828 moterų, išviso 14.257.

Pagal amžiaus pasidalinę taip:

iki 14 metų	1.270
nuo 14 iki 44	12.765
nuo 45 ir daugiaus	222

1907 metais 18.716 vyrų, 7.168 moterų, išviso 25.884.

Pagal amžiaus pasidalinę taip:

iki 14 metų	1.563
nuo 14 iki 44	23.928
nuo 45 ir daugiaus	393

1908 metais 8.522 vyrų, 5.198 moterų, išviso 13.720.

Pagal amžiaus pasidalinę taip:

iki 14 metų	1.256
nuo 14 iki 44	12.173
nuo 45 ir daugiaus	291

1909 metais 10.284 vyrų, 4.970 moterų, išviso 15.254.

Pagal amžiaus pasidalinę taip:

iki 14 metų	1.088
nuo 14 iki 44	13.694
nuo 45 ir daugiaus	472

Taigi už 6 paskutiniuosius metus atkeliavo į Ameriką lietuvių: vyrų 69.647, moterų 33.852, *išviso* 100.499. Pastebėtina, kad pagal amžiaus už vis daugiaus atkeliavę žmonių pačiam tvirtume nuo 14 iki 44 metų — išviso 90.714, turinčiųgi 45 ir daugiaus metų amžiaus labai mažas skaičius, vos 1.817, daug mažiau negu vaikų (iki 14 metų), kurių už 6 metus išviso atkeliavo 7.968. Amerikoje labai maža lietuvių moterų, kiekvienai lietuvaitei išpuola mažiausia po du lietuviu vyrų. Lietuvoje tokiu būdu daugiausia likę senių, moterų ir vaikų.

IŠ LIETUVIŲ LAIKRAŠČIŲ.

Prūsijos Landstago atstovas dr. Gaigalaitis į "Viltį" parašė atsakymą p. L. Girai, pavadinusiam jį viename straipsnelių politiškuoju nesusipratėliu. Nejdomu mums, ką ten ir kaip užmetinėjo dr. Gaigalaičiui L. Gira, bet indomu, ką pasakė apie save reališkas Prūsų lietuvių politikas dr. Gaigalaitis. Jis 20 metų jau besidarbuojąs Prūsų lietuvių naudai, septyneri metai esąs atstovu Landstage, kur pagal savo išgalių ir supratimo ginąs lietuvių reikalus. Savo persitikrinimus nupasakoja taip:

> "Seime oficiališkai vadinuosi lietuviu ir Prūsų lietuvių vardą politiškame sviete keliu. Tiesa, prisiglaudžiau, kaipo "hospitantas", prie konservativų partijos, bet aš prie jos prisiglaudžiau vien tik dėlto, kad didesnę naudą lietuviams atnešus, nes toji partija, galima sakyti, didžiausia seime, su jos pagalba galima šį bei tą nuveikti. Esu tvirtai įsitikinęs, jog karštas, atviras protestas negali jokios naudos Prūsų lietuviams atnešti, tiktai gali labiau valdžią sukiršinti ir daugiau nieko. Kiekgi naudos turi lenkai iš savo protestų? Gal tik tiek, kad juos dabar smarkiau spaudžia".

Ištikro, drąsus dr. Gaigalaičio prisipažinimas — pasakytume ne vienas — jis "konservativas" ir konservatizme mato didelę naudą, o juk Didžiosios Lietuvos lietuviai jau vien šituos žodžius su dideliu paniekinimu atmeta. Bet dr. Gaigalaičiui, matyt, nesvarbu, koks bus žodis, bet svarbu, koks bus darbas ir jo pasekmės. Jis galvoja praktiškuoju lietuvio protu ir nevaiko devynių vėjų lauke.

Kalbėdamas apie p. Vanagaičio leidžiamąjį laikraštį "Allg. Lit. Rundschau", dr. Gaigalaitis pripažysta, kad toks laikraštis reikalingas, bet, sako:

> "Jo vedimo būdas jokios naudos Prūsų lietuviams neatneš, tik dar gali pakenkti. Nejaugi negalima buvo rasti Prūsuose tinkamesnio redaktoriaus? P. Vanagaitis — stropus darbininkas, tik jis vedėju tokio laikraščio netinka, nes yra žinomas, kaipo bičiuolis neprilankios valdžiai partijos, o to jau vieno užtenka, nežiūrint nei kitų intarimų, sulaikyti suvokietėjusiems lietuviams nuo skaitymo to laikraščio".

Šitokios dr. Gaigalaičio nuomonės. Jos išplaukia iš veitinio gyvenimo sąlygų ir, matyt, prie jų labai, gal ir per daug, yra pritaikytos.

* * *

Besiartinant žiemai, Amerikos lietuvių visur rengiamos tinkamai ją praleisti, pasirūpinti apšvieta, vaidinimais ir tt. Šit Brooklyne "Liaudies Mokykla" rengsianti prelekcijas, vakarines mokyklas, vaidinimus, tą patį ketina daryti Bostone "Žmonių Universitetas", o Chicagoje "Aušros" kuopa (ji tik vaidinimais neužsiims). Ką kitur kas darys, tikrų žinių nėra, bet tur būt ir visur nebus snaudžiama. Kas dėl prelekcijų, tai tiems miestams, kur nėra kam jas parengti, gerai būtų susižinojus su paminėtomis draugijomis. Vienur perskaityta geresnė prelekcija galėtų keliauti pagal visą Ameriką. Draugijoms gi, "Aušrai", "Liaudies Mokyklai", "Žmonių Uuniversitetui" bene vertėtų sueiti į artimesnį ryšį: gal būtų pasekmingesnis darbas.

GRUENWALDO IŠKILMIŲ PALAIKAI.

Jau mėnuo praėjo nuo laiko, kada Krokavoj pasibaigė didžiosios iškilmės. Norėjau tuojau rašyti į "Lietuvą", su jos skaitytojais pasidalinti pastebėjimais ir mintimis apie didelę lenkų tautos šventę. Bet beskaitant įvairių pakraipų tiek lenkų, tiek lietuvių laikraščius, taip atsibodo vien apie tą patį rašyti, taip koktu darydavos, kad tik iš paviršiaus viskas aprašoma, ir aš visam mėnesiui mečiau plunksną į šalį. Tik dabar, jausmams nutilus, visiems išsipasakojus, galima dirstelėti atgal. — Nerašysiu apie pačias iškilmes — tas jau bus daugumui "Lietuvos" skaitytojų žinoma. Pakalbėsiu čia apie iškilmių pasekmes. Šiuo kart apsistosime tik ant šių dalykų: Jagailos paminklo, Lietuvių literaturos ir historijos katedros ir lietuvių nedalyvavimo iškilmėse.

Dabar Krokavos miestą puošia milžiniškas Jagailos paminklas. Ant augšto iš Švedijos atvežtų akmenų pamato stovi milžinas-žirgas nešdamas Gruenwaldo pergalėtoją —Jagaila (taip lenkų historikai dabar piešia). Apačioj, iš keturių paminklo šonų—figuros: iš priešakio Didysis Lietuvos kuningaikštis Vytautas be kepurės rymo ant kardo ir žiūri į mirštantį kryžioką. Vytauto veide nematyti žiaurumo, neapykantos, lyg sakytų jis: "Stai kryžeivi, tu kritai, ir kur tavo galybė dingo; toks jau likimas, jai ne tu, tai aš bučiau kritęs". Vytauto stovyla labai patraukia akį, nors jo veide nieko karžygiško nėra, didybės nematyti, jai ne šarvai, tai nepavadintum jo garsiu karvedžiu, didžiu ricieriu. — Nemalonu tik žiūrėti į kryžeivį, nemalonu matyti mirštantį, įtemptoms gįsloms žmogų; tiek lenkams, tiek lietuviams (jai jie statytų paminklus), nebutų, regis, reikalo tokiais paveikslais puošti paminklai: iš praeities galybės tik trupiniai beliko, tas mirštantis kryžiokas jau daug galingesniu gimė; kalbos gi apie ateities Gruenwaldą, tai tik saldžios svajonės, jokio realinio pamato neturinčios. Ištiestas paminklo apačioj kryžiokas negerai veiks į jaunųjų širdį, didins jose tik žiaurumą, neapykantą, bet ne žmogaus meilę. Vokiečiams ta neapykanta ne daug kenks, bet jos vaisiai išsilies į kitas tautas ir plėtosis savo tautos tarpe — kartų kovoj.

Iš paminklo šonų, vienoj pusėj šarvuotas lenkų rycterius, prie jo ir tarnas, pasilenkęs renka iš kryžiokų atimtas vėluvas; kitoj pusėj — lietuvių kareivių, tik storais kailio marškiniais užsimetęs, visa krutine užsigulęs laiko kryžioką; vienoj rankoj turi iš jo atimtą vėluvą, kita gi ranka laiko trimitą prie lūpų pridėjęs garsiai trimituodamas, šaukia pagalbos.... Kryžiokui rankos užpakalin surištos, vienok jis da mėgina priešintis, ištrukti....

Taip, jis dabar jau atsistojo, rankas atsirišo....

Paminklo užpakalyj — valstiečio figura; jis linksmas, kad kryžiokai pergalėti, dabar jis nebesibijos kryžiokų užpuolimų, jis liuosas. Bet neilgai tesigerėjo ta liuosybe valstietis, — bajorai vis labjau pradėjo jį spausti, net baudžiavą ant jo uždėjo.

Jagaila sėdi ant žirgo, ant galvos karuną, akis į dangų iškėlęs, dėkoja už laimėtą mušį. Jagaila perstatytas tikru vadu — kryžiokų pergalėtoju. Vytautas gi lig norėtų sakyti: ir kam gi mane čia pastatėt!

Tą paminklą savo lėšomis pastatė Paderewski, garsus lenkų pianistas, kurs, bevažinėdamas su koncertais po Europą ir Ameriką, didžius turtus susikrovė. Paminklo pastaytmas jam atsiėjo pusę milijono kronų t. y. 100.000 dolarių. Gausi auka, — jo vardas ilgai bus minimas lenkų tautoj.

Paminklą lipdė *Vivulskis*, gimęs Kauno gub., bet augęs ir mokslus ėjęs Austrijoj. "Viltis" vadina Vivulskį mūsų tautiečiu. Kun. Tumas atranda, kad tokį paminklą tik lietuvis gali nulipinti, nieko jame nėsą "nei per daug nei per maža"; taip ir Šatrijos Ragana apribavus lietuvių pobudį ir tvėrėją. Man-gi regis, kad pas lietuvius kaiko "perdaug", o kaiko visai "per maža", lietuviai žmonės kraštutiniai. Ar daug da yra pas Vivulskį "lietuviškumo" — nežinau, bet tame paminkle yra šistas ir "perdaug", — tai mirštantis paminėtas kryžiokas. Ar gi tai ne perdaug?

Antras Gruenwaldo palikimas— tai kuningaikščio E. Lubomirskio auka 40.000 kronų (8 tūkts. dol.) Lietuvos historijos ir literatūros katedros įsteigimui. Kiti Lubomirskiai pridėjo po keletą tūkstančių kronų, — tai tas kapitalas jau dabar siekia dešimts suviršum tūkst. dolarių. Girdėti, kad bajorai nori tiek piningų sudėti, kad pasidarytų pusė milijonų kronų (100.000 dol.), prie to žadą prisidėti ir Lietuvos bajorai. Tokiai piningų sumai esant, katedra, — t. y. profesorius, jo asistentas ir biblioteka galima butų visai gerai užlaikyti.

Kam gi dedama tokios didelės aukos? Aišku, jog norima lietuvius savon pusėn patraukti. Dabar lietuviai daugumos lenkų akyse, tai "rusai lietuviškai kalbantieji". Lietuviai, sako, šalinasi nuo lenkų ir vakarų Europos kulturos, jie esą separatistai, laužą unijos pamatus, norį prisišlieti prie rusų ir Bizantijos kulturos. Daugelis lenkų tiki, kiti agitacijos tikslams leidžia paskalas, buk lietuvių judėjimas "za rosyjskie ruble stworzony" (rusų rubliais pastatytas). Šiandien teko vieno Varšavos lenko nuomonę girdėti, buk karštesnieji lietuvių kuningai — agitatoriai gauną nemažas stipendijas iš rusų valdžios. Tas lenkas išpradžių nežinojo, kad aš lietuvis; man-gi, kad aš "polak z Litwy", dėlto atvirai išsipasakojo, jokiais faktais nepamatuodamas savo tvirtinimų. Tik man pradėjus tikrinti, kad valdžios "ruble" pas lietuvius niekur neveikia, jis užklausė, ar aš moku "po žmudsku"; aš jam pasakiau, jog esu lietuvis, net rašinėju kartais į laikraščius. Įtikrinti, kad valdžia neduoda lietuviams rublių, aš jo negelėjau, nors ne taip drąsiai, bet vis jis tikrino, kad taip esą. Stebėtinas lenkų nacijonalistų ir daugelio nenacijolistų protavimas, kad rusų "ruble" ne tik Galicijoj rusinus sukėlė, bet ir Lietuvą pasiekė. Aišku, kad t. y. rusinų moskaliofilams duoda rusų valdžia paspirtį, tikėdamasi, jog kada nors Rytų Galicija galės prie Rosijos prisidėti, bet jokiu būdu negalima sakyti, kad kitos rusinų partijos turėtų kokį nors reikalą su rusų rubliais. Prie progos priminsiu pasaką apie prūsų markes, "Ruch ukraiński stworzony za niemieckie marki" — (ukrainų (rusinų) judėjimas vokiečių markėmis pagimdytas), taip daugelis lenkų tiki.

Nesenai visi su tokiuo užsitikėjimu priėmė, neva tai prūsų šnipo Rakowskio išpažintį apie minėtų markių veikimą pas rusinus. Šnipų ir provokatorių žinovas V. Burcev ant tų pėdų apskelbė, kad Rokovskio dokumetai netikri, akd jis niekados prūsų šnipu nebuvęs, kad R. esąs niekšu, kriminalistu, kurį, jis galįs uždaryti kiekvienos valstijos kalėjiman, jai tik tai butų svarbesnė ypata; visi jo pranešimai esą grynas melas. Po tokio paaiškinimo daugumą taip sąprotavo, — kad ir Rakowskio pristatyti dokumentai netikri, bet visgi *markės veikia.* Stebėtinas noras surašti visame kitos valstijos intrigą, — tautos kilimas tai rubliai, markės.

Grįžkime vėl prie lietuviškos katedros. Taigi tos katedros įsteigimas ir bus noras ištraukti lietuvius iš po intekmės rusų rublių, Kada-gi bus ta katedra įsteigta? — nežinia.

Buvo paleista paskalas, net ir "Viltis" buvo atkartojusi tą lenkų laikraščių žinutę, kad į profesorius norima kviesti Juozas Herbačevskis. Bet pamato jokio tame nėra —p. Herbačevskis ant profesoriaus katedros nesėdės—jam truksta atsakančio dipliomo ir mokslo; daugiausia galėtų jį lektorium laikinai paskirti, bet ir to, turbut, nepadarys, jieškos žmonių su augštesniu mokslu. Dėlko tokia paskala buvo paleista, tai labai suprantama: nors Herbačevskį lenkai skaito "dziwaku", bet brangina kaipo atvirai propaguojantį lietuvių su lenkais vienybę, rašantį į lenkų laikraščius apie Lietuvą (pridursiu kartais labai neteisingai informuojantį apie dabartinį Lietuvos stovį, visuomenės veikėjus); Herbačevskis su Skirmantaite buvo bene vienatiniai žmonės, agitavę, kad ir lietuviai dalyvautų Krokavos iškilmėse. Laikraštininkai ir paleido, iš piršto išlaužę, paskalą apie p. Herbačevskio kandidaturą, kaipo tinkamo jiems žmogaus.

Nebus pòr šalį paminėjus apie esantį prie čionykščio universiteto fondą lietuvių kalbos katedrai įsteigti. Desėtkas metų atgal Sinkevičius sudėjo tam reikalui didelę pinigų sumą, iš vienų procentų gali puikiai užsilaikyti katedra, bet iki šiol da niekas jos neužima. Buvo kviestas a. a. kun. Jaunius, bet jam atsisakius, nebuvo mėginama kitų jieškoti. Vienas profesorius patarė Jablonskį pakviesti. bet universiteto senatas, matyt, nebuvo jam prielankus. Girdėt, kad K. Būga statomas kandidatu tai katedrai užimti. Lietuvos histroijos ir literaturos katedrai užimti kandidatų negirdėti. Rosijos pavaldiniams yra daug keblumų iškarto ant katedros užlipti — reikalinga likti pirmiausia Austrijos pyliečiu, reikia, kad rusų valdžia kliučių nedarytų, kad Viennos ministerija patvirtintų. Apskritai gi galima pasakyti, kad universiteto senatas iš jokios pusės nematydamas didelio spyrimo, nesirupina ir kandidatų jieškoti toms katedroms.

Kaip žinoma, lietuviai Gruenwaldo iškilmėse nedalyvavo. Visi pakviestieji beveik vienodai atsakė; trumpai, aiškiai, truputį nemandagiai, bet atvirai: "dėlei santikių su lenkais iškilmėse nedalivausime".

Unija liko panaikinta, nors lenkų laikraščiai apie tai nieko nerašo — tyli.

Klerikalinių laikraščių redakcijos atsiuntė kun. Tumą į Krokavą. Stebėtinus davė jam įgaliojimus ir korespondentu buti, ir lenkus apie Lietuvą informuoti, na, žinoma, ir ją atstovauti.

Niekados gerai neišeina, jai žmogus daug pareigų turi, taip ir čia visai negerai pavyko. Kun. Tumas rinko žinias, klausiamas, aiškino apie Lietuvą. Viskas kaip reikiant. Blogai tik buvo, kada pradėjo Lietuvą atstovauti ir informuoti apie lenkus pirmučiausiai *ne lietuvių*, bet *rusinų laikraščius.*

Keliais žodžiais tik pažymėsiu, kad 15 rugpjučio kun. Tumas mėgino su lenkų veikėjais "modus vivendi" išdirbti, pasikalbėti ir pasiaiškinti, ko reikalaujama. Tiesa, tai buvo tik privatinis tam tyčia sukviestų žmonių pasikalbėjimas; jokių vaisių tas pasikalbėjimas nedavė, nejieškosiu čia kas kaltas. Anot kun. Tumo ("Viltis" N. 87), lietuviai neturį politikos ideologijos; Stebėtina, kad kuningas greit pamiršo Vilniaus seimo nutarimus!— Iš Krokavos kun. Tumas nuvažiavo Lvovan su rusinais pasižinti, labai puikus jo noras, — su rusinais verta lietuviams arčiau pasipažinti, kiekviena atgijanti tauta gali rasti kitoj daug pamokinančių dalykų. Rusinai kun. Tumą gražiai priėmė, buvo tariamasi, skundžiamasi ant lenkų.

20 d. rugpjučio rusinų dienraštyj "Dilo" pasirodė kun. Tumo straipsnis: "Iš Krokavos įspudžių".

Ką kuningas matė, kaip tą suprato, taip ir parašė — per kokius akinius žiūrėjo tą ir matė; neskaitant tai kuningui už nusidėjimą, nematau tame iškilmių dergimo, kaip mano lenkų laikraščiai; viskas butų gerai, jai kun. Tumas tai butų pirmiausia savo "Viltin" įdėjęs. Bet kun. Tumas, viešėdamas pas lenkus, net bepradedąs su jais "modus vivendi" išdirbti, budamas lenkiškame(ne rusiniškame, nes tik ¼ gyventojų dalis rusinai) Lvove, stojo aiškiai rusinų nacijonalistų pusėn, neprielankiai atsiliepdamas apie lenkus davė rusinams gerą įrankį. Rašyti straipsnį specijališkai į "Dilo", besisvečiuojant kitame krašte, nemokėti užsilaikyti bešališku, aiškiai prisidėtip rie vienos iš kovojančių tautų pusės, tai mažų mažiausia nemandagu ir ne džentelmoniška.

Noriu da atkreipti atydą ir porą minėto straipsnio sakinių. Butent, kun. Tumas nupasakoja, kaip išrodo demokratiškos latvių, estų, lietuvių tautos, kuomet didesnėn kruvon susirenka, priduria, kad tur but taip išrodo ir rusinų dideli susirinkimai. Lenkų gi visuomenės, sakosi, nematęs, iškilmėse dalyvavę, "ponai", "aristokratai", ir daro tokį išvedimą: "Bet tada galėtumėm mes lenkus pavadinti praeities tauta, na, ir dabarties, bet nesinorėtų tikėti, kad ji butų ateities su savo nupuolusiais sluogsniais tauta".

Tai jau labai drąsus išvedimas, jį tik labai aklas nacijonalistas gali padaryti. Ir kam gi "Vilčiai" lieti ašaras, kam pykti ant lenkų, jai jie savo laikraščiouse ar susirinkimuose pavadina lietuvius da nesubrendusia neturinčia savo politikinės idealogijos tauta? Pats gi "Vilties" redaktorius *svetimame* laikraštyj vadina lenkus praeities, bet ne ateities tauta. Akim už akį, dantim už dantį; — nevertėtų kartais taip ir pykti ant lenkų prikaišiojimų. Drįstu sakyti, jok lenkai niekados nepasakytų taip skaudžiai viešėdami Lietuvoj trečios tautos laikraštyj apie lietuvius, kaip tat yra kun. Tumas padaręs.

Kun. Tumas liko garsiu — lenkų laikraščiai daug popieros prirašė apie jį. Jis pasityčiodamas savo atsakymo straipsnį užvardijo "Tišku-pišku". *Studentas.*

Krokava 19-VIII.

KALBOS DALYKAI.

Dar sykį.

"Vienybė Lietuvninkų" labai jau užsimetė dėl to žodžio *kuningas.* Šit No. 35 ir vėl aiškinama:

> "*Kuningas.* Šitas žodis yra kilęs iš *sanskrito kalbos, kaipo pramotės visų seniausių indo-germaniškų arba arianiškų liežuvių,* tų tarpe ir lietuvių".

Šitokius žodžius, žinoma, tegali parašyti didžiausias diletantas, kuriam negyvuoja viso šimtmečio lingvistų darbas, kuriam negyvuoja Boppas, Šleicheris, Brugmanas, Leskienas, Jaunius.... Po šitokių aiškinimų nebevertėtų nieko sakyti — ką gelbės, — bet pas mus lietuvius, nelabai teišskiriančius žinojimą ir nežinojimą, gal būt tai dar ir reikia....

Nesmi pasirengęs ir nenoriu ką nors mokinti, bet, kada mano numylėta (nors toli gražu iki gilumų neišgvildenta) mokslo šaka nežinančių žmonių netikusiai yra parodoma, visgi negaliu iškęsti ir šį sykį neatsiliepęs.

Sakyti, kad sanskrito kalba yra "pramotė visų seniausių indo-germaniškų arba arianiškų liežuvių", — yra beprasmė. Kaip svietas gyvuoja, nei vienas lingvistas nei puse žodelio apie tai nėra prasitaręs. Panašios pasakos gali platinties tik tarpe žmonių, apie lingvistiką girdėjusių vos iš kokių dešimtų lūpų. Lingvistų yra išrodyta, kad indo-europiškosios kalbos (vokiečiai, — anot K Jauniaus, tuščios garbės jieškodami, — vadina jas indo-germaniškomis) visos yra *seseris,* taigi nei viena jų negali būt kitos motina. Senobinė indėnų kalba (sanskritas), būdama seserim kitų, negali būti draug ir motina jomsioms. Tai aišku. Ir lietuviai niekad nebuvo indėnais, graikais, gothais ir tt., nei indėnai niekad nebuvo graikais, lietuviais, gothais ir tt. Visų ind.-eur. kalbų pramotė yra tik jieškoma ir atvaizdinama pagal to materiolo, koks yra visose ind.-eur. kalbose.

Lygiai klaidinga yra vadinti indo-europ. kalbas "arianiškomis". Mokslo literatūroje arijų vardą teturi viena indo-iraniškoji grupė, kurion įeina indėnai ir persai.

Nežinodamas tokių elementariškųjų lygintinės kalbotyros mokslo dalykų, mano oponentas, p. Š., klaidžioja kimsynuose ir su žodžiu kuningas. Jo lietuviškumui darodyti atsiskleidė jis indėnų kalbos žodyną ir išrašė visą litaniją žodžių, prasidedančių iš *gun-* ir *kun-*. Šitokios metodos prisilaikant, galima juk ir kitą kokį žodyną atsiskleisti; paėmę, leiskim, tos pačios lietuvių kalbos žodyną, tinkamoj vietoj rasime žodžius: *gūnia, kūnas, kundrotas, kungis, kunkulas, kuntaplis* etc., o jai dar pasinaudosim liet. rytiečių šnektomis, tai turėsim dar ir: *gungis* (gangis), *kunkinti* (kankinti), *kundu* (kandu) ir tt. Juk pakaktinai medžiagos! — Bet taip darant, galima tik juokus kelti. Kad galėtum žmogus žodžius etymologizuoti, daryti išvadas apie žodžių paėjimą, reikia žinoti palyginamosios ind.-eur. kalbų fonetikos pamatus, šitam-gi žinojimui įsigyti reikia nemažai darbo padėti.

Jaigu p. Š. ištikrųjų norėtų persitikrinti, kokia yra žodžio *kuningas* etymologija, tai širdingai jam patarčiau perskaityti nors vieną mano nurodytų šaltinių ("Liet." N. 33). Jaigu nebūtų laiko kada skaito, tai parankiausia bus pažvelgus į Kluege's geriausiąjį vokiečių kalbos etymoliškąjį žodyną — ten *kuningas* pilnai išaiškintas. O jai p. Š. ir Kluege'i netikėtų, tai gal turėtų kantrybės palaukti kol išeis lietuvių kalbos etymologiškasai žodynas, kurį rengia prof. J. Zubatas.

Manau, kad situo jau ir užbaigsim kalbas apie kuningą.

Beje. P.S. tarsterėjo apie historijos klaidas, nors jų paskui nebenorėjo rodyti. Tikra tiesa. Priekšė prie mano straipsnio "Liet." N. 33, įsibrovė labai negeistaina klaida: atspausta: "nuo frankų garsingo imperatoriaus Carolus'o V (1510—1558)", o turi būt: "nuo germanų grasingo imperatoriaus Carolus'o V (1500—1558)".—Kitokių klaidų nematau. *Kl. J.*

KARALIUS MANUELIUS.

Portugalijos valdonas; jis nelabai maloniai dabar jaučiasi dėl riaušių, kylančių Portugalijoj.

Jauno Portugalijos karaliaus dėdė, Oporto kuningaikštis, besirupinąs už karalių Portugalijos reikalais.

Tikėjimų Istorijos Rankvedis

Su paveikslais

Parašė, bendradarbiaujant kitiems mokslininkams,

P. D. Chantepie de la Saussaye

Teologijos profesor. Amsterdame,

Vertė J. Laukis

---

džiagos padalinimas, kuriose apeiginės taisyklės užima pirmą vietą; visuomeniško valdymo taisyklės neimta čion, jos aprašoma speciališkuose straipsniuose; aplamai viskas išmėtyta ir sumaišyta gana margai.

Ritualo taisyklės susivėja ypatingai apie teip vadinamus penkis islamo šulus: tikėjimo išpažinimą, maldą, nonią, pasninką ir kelionę Mekkon. Tikėjimo išpažinimas neapsisklembia čia tikrai dogmatiškai, tik prisisako naujai atsivertusiam, kaip jau jis per apeiginį apsimazgojimą apvalo save nuo stabmeldybės nevalybės, pasakyti tam tikrą formulą: "Nėra Dievo be Allacho, Mahometas gi jo pasiuntinys". Atsivertimo nuoširdumas išanksto yra laukiamas; atsimetimas nėra leidžiamas, kadangi atsimetusiems nuo tikėjimo gresia myris. Kas priima tikėjimo išpažinimą, apsiima podraug viso įstatymo laikytis.

Malda (salat) nėra vien meldimu, kaip męs jį suprantame, bet pilna pamalda, atliekama penkis kartus per dieną: terp brėkštos ir saulės užtekėjimo, per pietus, po pietų, vakare ir temstant. Pamaldai vieta nepaskirta tikrai; tam tinka by kokia švari vieta, nors visur yra išimtinai tam pastatyti namai, mečetės. Šitų mečetų architektura ne visur vienokia, bet paprastai ties jomis randama laibi bokštai (minarėtos), nuo kurių viršaus muezzin garsiu balsu skelbia maldos valandas; viduj sienoje yra niša (loma) linkui Mekkos, kurlink besimeldžiąs turi kreiptis veidu, ir sakykla, ant kurios užeina pamokslininkas (khatib) per iškilminę dienos pamaldą penktadieny ir per kaikurias šventes pasakyti paprastą, trumpą pamokslą. Prieš maldą butinai atsibuva apsimazgojimo apeiga, mazgojama gi burna, rankos iki alkunių ir kojos iki čiurnių; tiktai vandens negalint gauti pav., tirlauky, gana yra apsitrinti smiltimis. Pati malda susideda maž-daug iš dviejų "reka", kiekvienas gi reka apima eilę griežtai prisakomų kuno judėjimų ir teip pat griežtai įsteigtą tikėjimiškų formulų tvarką, kurias besimeldžiąs turi atkalbėti. Idant nepadaryti nė mažiausios klaidos, kuri maldai atimtų jos veikmę, tikintieji mečetuose sustoja į glitas užpakaly viršininko (imamo) ir seka visus jo judėjimus. Malda susideda iš pagarsinimo ir liaupsinimo Allacho jo garbintojų; tik labai retai ji turi šiek tiek kitonišką pobudį, pav., saulei ar mėnesiui temstant, sausmety, išnešant numirėlio kuną, apskritai visuose svarbiuose atsitikimuose ir per pasninką.

Trečias šulas yra visai kitokio budo. Jis yra kaipir įeiginė mokestis, pavidale aukso, sidabro, stambiosios ir smulkiosios gyvulių bandos, lauko ir medžių vaisių ir prekių, jei jų turima daugiau tam tikro možio. Įeiga eina viešpatybinin išdan ir turi buti padavadijamiems Korane tikslams (sura 9, 60). Arabų kalboje ji vadinama, "cakat"; žodis išverčiama teipgi paprastai kaipo "mokestis beturčiams"; nors šitas vertimas nevisai yra teisingas. Kliudoms ne pro šalį bus patėmijus, kad nors minėtoje Korano vietoje nurodoma, jog šitos mokesties inplaukimas iš dalies turi buti apverstas žymesnių asmenų prie islamo patraukimo, teipogi artesniam prie islamo pritraukimui pusiau į jį atverstų, bet jau pirmutinis chalifas Abu-Bekr šitą taisyklę atmainė. Jisai griežtai nusprendė mokesties dydį tame pavidale, kokiame ji yra nurodyta knygose fik, potam kaip beduinai, Mahometui mirus, atsisakė toliaus mokėti mokestį ir su prievarta buvo prie to priversti. Nuo to laiko cakat yra vienintėlė įstatymiška mokestim, kuri mahometonams reikia mokėti; vienok, po teisybei, nekartą buvo nuo šito nukrypimai; šalyse gi su ne mahometonų valdžia apie tai ir kalbos negali buti. Vietoje šitos mokesties įėjo paprotin sava valia skirti aukojimus beturčiams (sadakat), ir išpradžių Korane, kaip tą parodė Snouk Hurgronje, nesidarė skirtumo terp cakat ir sadakat. Kas reikia mokėti ir kiek, tai skyrė vietiniai labdaringi papročiai tam tikros donios pavidale; visose mahometonų šalyse pasninko pabaigoje skiriama doniai tam tikra gyvenimiškų gerybių daugybė: grudų, miltų, daktilių, ryžių ir tt.

Pasninkas buvo ramadano mėnesyje ir pasninkaujama nuo ryto iki vakarui. Šituo laiku reikia susilaikyti ne tik nuo valgio, bet ir nuo gėrimo, tabako rukymo, gėrėjimosi kvapsningais dalykais ir įsitrynimais ir tt., už šitą viską atsilyginama naktimis. Kadangi mahometonai skaito metus sulyg mėnulio mėnesių, tai ramadanas gali pripulti visokiame meto sezone ir vasarą pildyti visus pasninko prisakymus yra labai sunku, teip kad tankiai jis priveda prie tikėjimiško sukilimo, kuris dar pasididina nepaprastais tikėjimiškais darbais. Teisybė, serganti, keliaujanti ir kovojanti paliuosuojama nuo pasninko, bet jie turi paskui savo atlikti arba gi, jei tam nesiranda jokio išgalėjimo, užmokėti už kiekvieną dieną tam tikrą išsipirkimą. Pabaigoje pasninko atsibuva puota, kuri turkų žemėse vadinama mažuoju Beiramu ir atsibuva su didele iškilme. Be to skaitoma kad tam tikri nusidėjimai gali buti atperkami verstinu pasninkavimu; įstatyme yra teipgi ir liuosos valios pasninkas (sura 2, 179—183).

Galiaus, kiekvienas, kas išsigali ir turi reikalingoms išlaidoms gana pinigų, gyvenime sykį turi atlikti kelionę Mekkon ir atlikti sujungtas su ja apeigas. Tųjų pobudį męs jau nurodėme, aprašydami senovės arabišką stabmeldybę; todėl nesiimsime nuodugniai jas išdėlioti, nes tas užimtų perdaug vietos, antra vertus jos nėra indomios islamo tyrinėjimui. Pakaks pastebėjus, kad ne tik Mekkoje, bet ir visame mahometoniškame sviete atsibuva šventė 10—12 Dzu-il-Chidža su šventinėmis aukomis ir tt. Pas turkus vadinama didžiuoju Beiramu, nors ištikro šita šventė turi mažesnę svarbą negu mažasis Beiram.

Naminio ir šeimyniško gyvenimo taisyklės ne visos išdėta knygose fik; yra ypatingos priderybės taisyklės, kartais labai indomios etnologui, išdėtos speciališkuose straipsniuose; tai yra teip vadinamos knygos Adchab. Su islamu visa kas tas turi tik tolimą susirišimą ir tankiausiai randa saui išaiškinimą pirmą pradiniuose Rytų papročiuose, visuose, net ir mažos vertės apsiėjimuose reikia, idant žmogaus neapleistų mąstis apie Allachą ir kad jis prie to atkalbėtų *bismillach* (vardan dievo) arba formulą *faticha* (1-ma sura), ar kitą kokią nors tikėjimišką formulą. Giliaus įsisėdo islams kitose nuomonėse, k. a. liečiančiose patybę ir vergybę, paskui įstatymuose liečiančiuose skaistinimą ir visokius uždraudimus, pav., vyno, lošinių žaismių, paveikslinio gyvų esybių išreiškimo ir tt. Išduoti abelną nusprendimą islamui sulig jo intekmės šitoje atnašoje nėra galima, nors yra aišku, kad jis užkenkė vystymuisi meno ir atpenč prisidėjo prie pakėlimo abelno doriškumo. Kas atsieina patybės, tai islamas aprubežiavo įstatymiškų pačių skaitlių keturiomis, apskritai gi patvirtino valdų visuomenišką moters padėjimą ir net dar labiaus aprubežiavo jos intekmę į visuomenišką gyvenimą padavadijimu užsidaryti burtuose ir esant pašalintams vyrams užsidengti veidą, kas išpradžių lietė tik Mahometo pačias, kuomet jo šeimyniškos apystovos išėjo viešų kalbų dalyku. Žinoma visa kas tas susitaiko su visuomeniškomis Rytų pažvalgomis ir visai nereikia čia įžiurėti drauge su A. Muelleriu keistų vienos jaunos moteriškės netyčinio neatsargumo pasekmių. Vienok negalima nesutikti su tuomi, kad net jei islamas tik patvirtino senovės paprotį, tai visgi jis vėl labai užkenkė moteriai atsiekti laisvesnį padėjimą. Ištekėjusi moteris yra beveik be tiesų sulyg savo vyro; jis gali ne tik prie jos prijungti visokią kitą moterį, nors ir neužkenčiamą jai, bet ir, panorėjęs, turi tiesą atstumti ją, jei tik panorės atsižadėti kraičio. Iš šitos pusės padėjimas vergės, pagimdžiusios kudikį nuo šeimininko, yra vertesnis, nes jis neturi jau tiesos ją parduoti, o jam mirus ji ir visai buvo laisva.

Prakilnesnę intekmę islamas padarė į šeimininkų prietikius su vergais ir ne tik vienais doriškais padavadijimais, bet ir tam tikrų įstatymų įsteigimu. Vergas nėra jau daugiau neatimama savo šeimininko nuosovybe: jis gali su juomi tartis ir sulyg sutarties jis išsipirkti laisvėn, išėjus tam tikram laikui. Duoti laisvę vergui — tai augščiausios vertės nuopelnas, tankiai daromas dievobaimingo mohometono. Šeimininkų pasielgimas su vergais tankiausiai buvo žmoniškas; iš istorijos žinome, jog vergai tankiai gaudavo augštesnius urėdus.

Skaistinamieji islamo įstatymai daug lengvesni už atsakančius jiems žydiškus įstatymus, su kuriais vienok jie turi daug abelna lavono palytėjimas ir lytiškieji susinešimai reikalauja po savęs visiško viso kuno apmazgojimo. Kiauliena ir abelnai visokia gyvastis, pamušta ne sulyg ritualo taisyklių, netinka maistui; islamas teipgi drauge su judajybe biaurisi vartoti kraujus.

Kriminalinis įstatymas mažai kuo atsižymi. Užmušus ar mirtinai sužeidus, vietoje kruvino keršinimo duodama atlyginimas pavidale tam tikros pinigiškos sumos (100 verbliudų); teip pat prie kuno pažeidimų leidžiama šituo budu apeiti atsikeršinimo taisyklę. Brangių daiktų vogimas turi buti nubaustas rankos nukirtimu ir tt.

Valstybinį, karišką ir pilietišką mahometonų įstatymą paliksime šalyje; ant užbaigos gi padarysime dar patėmijimą sulyg jų atsinešimo į netikius. Jau Mahometo biografijoje matėme, jog tuojaus jam pribuvus į Mediną buvo apšaukta šventa karė netikintiems (djihad), kuriais tuo laiku buvo suprantami Mekkos gyventojai. Jau iš šito matome, jog priedermė kariauti su netinkančiais dėta ne atskiriems asmenims, tik visam valsčiui ir jos įvykdymas turėjo padaryti galą stabmeldybei kaipo visuomeniškai įstaitaigai. — Todėl Mahometas prisakė naikinti stabmeldžių šventnamius ir po sunkios bausmės baimė uždraudė kaikuriuos stabmeldiškus papročius. Kas atsieina krikščionių ir žydų, tai, apgalvojęs, jog jie pripažystą kitokį mokslą, Mahometas pasistatė pirma sulaužyti jų politišką galybę, o paskui leisti jiems laisvai pildyti jų pamaldas su tam tikrais aprybojimais ir tam tikros duoklės mokėjimu. Tokiu budu jie padaro kaipir viešpatybę viešpatybėje, valdomą savais įstatymais ir nutarimais, bet jiems visuomet be naudos, jei kuris jos narių susikeryčios su mahometonu, kadangi jų liudijimas prieštikintį neimama į skaičių, ir tt. Mahometo pasekėjai tolydžio naudojosi taisyklėmis, išskiriant vieną, kad Arabijos rubežiuose jie visai neužkentė netikinčių, tame skitliuje krikščionių ir žydų; gyvenusiais gi ten apsisėstinai, siuntė iš šalies, sekdami Mohometo pavyzdį, kuris laikėsi tokios jau politikos su kaikuriomis žydiškomis Medinos gentėmis. Priešingai tam, už Arabijos rybų jie kentėsi ne tik žydais ir krikščionionimis, bet ir, pav., persiškais magais; bet šitie buvo pilnoje prigulmybėje nuo vietininkų sauvalės, kurie sulyg jų nebuvo rišami dievišku įstatymu ir tankiai naudojosi proga, kad išspausti iš jų pinigus, arba dar labiaus apsunkinti nelaimingą padėjimą teip kad vos menkos liekanos jų galėjo išlikti Persijoje iki šiam laikui.

Tokiu budu, visuotinai priimta nuomonė, kad islamas tik myrį ar atsivertimą duoda pasirinkti, visai neteisinga. Šventa karė tikslu turi ne kitatikių vertimą, tik jų politiškos galybės naikinimą. Ar paveiktieji priima islamą, ar ne, tai jų reikalas. Priešingai, mahometoniškieji valdininkai į vertimą didumoje atsitikimų žiurėjo su didelių nepritarimu ir tik kada-ne-kada rėmė tokius pasistengimus, nes jie turėjo nuostolius viešpatybės išdui. Bet šventos karės įstatymas, kuris išpradžių gelbėjo islamui kilti, dabar, prie visai atsimainiusių sąlygų yra jam daugelio kliučių versme, nes oficijališkai visa kas nemahometoniško turi buti nevidoningu, todėl taikiai gyventi galima tik dėl apsiskaitymų progos.

Nemažesnė yra ir dorinė blogybė, padaromas juomi, nes tikintieji pasiduoda protiškai išdidybei, verčiančiai juos žiurėti į kitatikius su didele panieka ar iššaukiančiai juos gana tankiai prie nedorybės ir beteisybės.

50. DOGMATIŠKASIS GINČAS.

Nusisiuntimo raštai. Abu'l-fath, *Muhammad asch-schahrastani's Religionsparteien und Philosophenschulen.* Iš arabų kalbos vertimo T. Gaarbruekkero (2 tom. 1850—1851). — A. von Kremer, *Geschichte der herreschenden Ideen des Islam* (1868). — To paties autoriaus, *Culturgeschichte des Orients unter den Chalifen* (2 tom. 1875—1877). — To paties, *Culturgeschichtliche Streifzuege.* — G. Steiner, *Die mu'taziliten oderdie Freidenker im Islam* (1865). — M. T. Gutsma, *De stijd over het dogma in den Islam tot opel-Asch'ari* 1875. R. E. Bruennoff, *Die Charidschiten under den ersten Omayyaden* (1884).

Apie netikybę islame: I. Goldziher, *Salih b Abd al Kuddus und das Zindikthum waehrend der Regierung des Chalifen al Mahdi* (Transact. of the IX Intern. Orient. Congr. II, publ. 104 ir sek.). M. T. Gutsma, *Zum Kitab al Fihrist* (Wienner Zeitschr. fuer die Kunde des Morglds. Tom. IV). A. von Kremer, *Ueber die philosophischen Gedichte des Abu'Ala Ma'arry* (Sitzungsberichte Wien. B. CXVII, 1888). *The quatrains of Omar Khayyam.* Persiškas tekstas su angliškU G. Winfieldo vertimu (1883), vokiški von Schakko (1878) ir Bodenstedto (1881) vertimai. —

Visiems žinoma, jog Mahometui mirus arabai prie Omaro I (634—644) neintikėtinai trumpu laiku apėmė visą Persiją, Syriją, Aigiptą ir aplinkines žemes. Išaiškinti kiek galima priežastį šitų staigių ir pastebėtinų užkariavimų yra visasvietinės istorijos uždaviniu; mus gi šitas klausimas užima dėlto, kad per tai islamas susidurė su svetimų žemių idėjomis ir turėjo įžengti į dvasišką kovą su krikščionybe ir Zaratuštos tikėjimu, kurie savo viduriniu vieku galėjo parodyti jam daug didesnį pasipriešinimą ,negu senarabiškoji stabmeldybė.

Nereikia manyti, kad apveiktosios tautos turėjo tuojaus islamą priimti; šitas vertimas vyko tik laipsniškai, ir dabar dar terp jų tai čia, tai ten randasi kitatikiai. Apveiktos šalys buvo užplujamos arabais, kurie visur neše su savim savo tikėjimą ir kalbą ir ištikro padarė tą, kad didumoje atsitikimų nesutinkančios tikėjimo formos, kaip ir vietinės kalbos buvo nustumiama į užpakalį ir galėjo buti visai išstumtos, jei vidurinis nesutikims pačiame islame jėgam nebutų jo susilpnines. Tokiu budu slėgiami tam tikri

(Toliau bus)

Mabel Collins.

PER AUKSO ANGA.

Vertė J. Laukis.

---

na tą padaryti. Kiekvienas, kuris nors šiektiek yra prisižiurėjęs psychiškoms sanlygoms, šitą buitį žino maž-daug pažymeta pagal psychišką išlankstą. Daug kartų psychiškybė atjaučia savo skausmą daug aštriaus ir savymeiliaus negu kito asmens; bet tas būva kuomet išlanksta, pažymėta gal tiek, kiek ji yra nuėjusi, pasiekia tik tam tikrą laipsnį. Tik jiega nuveda žmogų prie tos sužinybės krašto, kuri yra ramuma ir gyva veiktimi. Ji negali jo vesti toliaus. Bet jei jis pasiekė jos kraštą, tai jis yra liuosas nuo mažavertės savo paties valdžios. Tai yra pirmas didysai paliuosavimas. Pasižiurėkime į kančias, kurias aplanko mus dėl musų siauros ir ribotos pritirties bei užuojautos. Aleivienas mes stovime visai atšaliai, apvienėję pasaulio nūžaugos. Ką gerą mes galime laukti? Didysai pasaulio gyvenimas bruž pro šalį ir mus kas valandą gali parblokšti ir galutinai sunaikinti. Gintis nėra kaip; pasipriešinimo kariumenės negalima statyti, nes šitame gyvenime kiekvienas veda savo kovą su kiekvienu kitu ir joki du negalima sujungti po ta pačia vėluva. Šito baisaus pavojaus išvengimui, su kuriuo mes kas valanda kovojame, yra tik vienas kelias. Atsisuk ir vietoje eiti prieš spėkas, dėkis prie jų; tapk vienu su Gamta ir eik pamažu jos taku. Nesipriešink gyvenimo aplinkybėms, ar stumk jas, teip kaip augalai nestumia lietaus ar vėjo. Tąsyk tuojaus su nusistebėjimu išvysi, jog turi užtektinai laiko ir spėkų didžiąjai kovai, kuri kiekvienam reikia vesti, — kovai pas save, kuri veda prie pergalės.

Kits gali sakyti, savo paties pražučiai. Ir kam? Nes nuo valandos jo pirmo puikios gyvenimo tikrybės paragavimo jis vis daugiaus užmiršta savo atskirtinį sapatą. Jis nekovoja daugiau už ją ar stato savo stiprybę prieš kitų stiprybę. Jam nerūpi daugiaus ji ginti ar penėti. Bet kaip jis šiteip nepaiso apie jos gerovę, tai atskirtinė savipata auga tarpiu ir dužiau, kaip stepų žolės ir nevaikščiojamų girių medžiai. Jam vis tiek, ar tas yra teip, ar ne. Tik, jei tas yra teip, tai jis gerą instrumentą turi parengtą savo rankoje ir sulyg jo nepaisinimo pilnybės yra jo asmeniškosios savipatos stiprybė ir grožis. Tas yra matoma aiškiai; daržo gėlė gali liktis pati paliakė pačios savęs panašybė, jei ji yra apleista; augalas turi buti prižiurimas kuogeriausiai ir turi naudotis visu sodininko sumanumu, arba ji pavirs į laukinę, maitinamą tik žemės ir dangaus. Kas žiuri į kokį tarpinį stovį? Kokia vertė ar stiprybė yra apleistoje daržo radastoje, kurios kiekvienas pumpuras yra užnykęs? Ligoti ar sunykę žiedai tikrai bus savarankiško stovio mainymo, paeinančio nuo žmogaus neprižiurėjimo, kuris lygtol buvo augalui apveizda jo negamtiškame gyvenime. Bet yra vėjų pučiamos lygės, kur auga augštos martelės, su tokiais žiedais, kokių jokia priežiura nepadaris. Žiurėk tad kuogeriausiai; neapleisk nei vieno colio savo daržo, nei vieno mažiausio augalėlio, kuris ten auga; neturėk neišmaningos priekabės ir nedaryk pasididžiuojamos paklaidos, manydamas, jog tu pasirengęs užmiršti ir tuomi atsiduoti baisioms pusiaudarų pasekmėms. Augalas, kuris yra palaistomas šiandien ir užmirštamas rytoj, turi sunykti ar nuvysti. Augalas, kuris nelaukia kitokios pagelbos kaip tik nuo pačios Gamtos, tuojaus apskaito savo spėkas ir ,arba numiršta ir yra tveriamas išnaujo, arba išauga į didelį medį, kurio šakos apskečia padangę. Bet nedaryk klaidos teip kaip tikėjimininkas ir kaikurie filozofai; nepalik savo paties dalies apleista, žinodamas, jog tai tu esi pats. Kol žemė priklauso sodininkui, toliai jo reikalas yra ji prižiurėti; bet kartais ji gali pašaukti kas iš kitos šalies, ar pati mirtis ir toj valandoj jis nustoja buti sodininku daugiau, jo reikalas pasibaigė, jis neturi tos ryšies priedermės daugiau. Tąsyk jo mylimieji augalai nyksta ir miršta ir opieji susilygina su žeme. Bet žiaurioji Gamta tuojaus paima vietą kaipo savo ir apdengia ją tankia žole ar milžiniškomis piktžolėmis, arba augina kokius medelius, kol jų šakos neužklesčia žemės. Atsimink ir žiurėk savo daržą kiek gali kol visai pasitrauksi, atiduosi jį Gamtai pavertimui į vėjų pučiamą lygę, kur laukinės gelės auga. Tąsyk, jei tau teks eiti pro šalį ir pasižiurėti, tavęs nei liudins, nei džiugins, kas ten nebutų, nes tu galėsi pasakyti, "Aš esu uolinė žemė, aš esu didysai medis, aš esu sitpriosios marteles", nepaisydamas kas ten auga, kur kitą syk tu radastas auginai. Bet tau reikia išmokti žvaigždės tam tikru tikslu pirma negu tu išdrysi apleisti savo radastus ir nepanorėsi papildyti orą jų išdailinta kvapsnimi. Tu turi žinoti kelią per betakį orą, o iš ten į tyrą ėterį, tu turi buti pasiruošęs atkelti Aukso Angos klingį.

Pažiurėk, sakau, ir neapleisk nieko. Žiurėdamas atmink tik, kad tu begėdiškai paverži darbus pačiai Gamtai. Paveržęs jai darbą, varyk jį kol nepasieksi laipsnio, kur ji neturi pajiegos tave nubausti, kur tu nesibijosi jos, bet drąsiai galėsi atsistoti ir atiduoti jos jai. Ji juoksis į saują, galima motina, žiurėdama į tavo paslėptas besijuokiančias akis, pasiruošusi be pasigailėjimo visą tavo darbą sumaišyti su dumblais, jei tik tu duosi jai progą ir sutingsi. Tinginys yra patrakėlio tėvu toj prasmėj, ką vaikas yra žmogaus tėvu. Gamta uždėjo savo didžiulę ranką ant jo ir sutruškino jo visą trobesį. Sodininkas ir jo radastos yra teip pat sulaužomi ir sunaikinami didžiosios audros jos judėjimo padarytos; jie guli be vieko kol smiltys neužneša jų ir nepalaidoja nejaukioj tuštumoj. Iš ištos tyrumos vietos Gamta pati išnaujo atatvers ir suvartos pelenus žmogaus, kuris išdryso kėsintis prieš ją, teip šaltai, kaip nuvytusius jo augalų lapus. Jo kuną, sielą ir dvasią ji pasisavins vienodai.

III.

Žmogus, kuris yra stiprus, kuris pasiryžo surasti nežinomą taką, su didžiausiu atsargumu žengia kiekvieną žingsnį. Jis neištaria bereiklingo žodžio, jis nedaro nieko neapgalvojęs, jis neapleidžia jokios priedermės ar tarnybės, kad ir žemiausios ar sunkiausios. Bet jo akim, rankoms ir kojoms šiteipos pildant savo uždavinius, naujos akys, rankos ir kojos pas jį randas. Jo karštu ir nepereinamu noru yra eiti tuo keliu, kur tik subteliškieji organai gali įvesti. Su fiziškuoju pasauliu jis apsipažino ir móka jį vartoti; laipsniškai jo jiega pereina ir jis pamato psychiškąji pasaulį. Bet jis turi apsipažinti su šituo pasauliu ir išmokti jį vartoti ir jis neprivalo paleisti gyvenimą, su kuriuo jis yra apsipažinęs, kol jis nusitvers už kito, kurio jis nepažysta. Kaip jis šitą jiegą savo psychiškais organais atsiekia, panašiai kudikiui su fiziškais organais, daraičiam savo plaučius, tąsyk išmuša valanda didžiajam nuotikiui. Kaip mažai tereikia — bet kaip daug tas yra! Žmogus reikalauja savo psychiškąjį kuną sužiesti su visomis dalimis, teip kaip kudikis savą; jis reikalauja tik gilaus ir nepakrutinamo įsitikinimo, kuris verčia kudikį, kad naujas gyvenimas yra geistinas. Sykį šitas sąlygas pasiekęs jis gali gyventi naujoj atmosferoj ir žiurėti į naują saulę. Bet čia jis turi atminti sulaikyti savo naują prietirtį senąja. Jis vis kvėpuoja, nors neteip; jis traukia orą į savo plaučius ir ima gyvybę nuo saulės. Jis yra užgimęs psychiškan pasaulin ir priklauso dabar nuo psychiškojo oro ir šviesos. Jo tikslas yra ne čia: tai yra tik subteliškas atkartojimas fiziškojo gyvenimo; jis turi pereiti per jį sulyg tolygių dėsnių. Jis turi mokintis, tirti, augti ir pergalėti, niekuomet neužmiršdamas, kad jo galutiniu tikslu yra ta vieta, kur nėra nei oro, nei saulės, ar mėnesio.

Nemanyk, kad šituo pažangos keliu žmogus pats eina, ar maino savo vietą. Tai ne. Tikriausiu štos veikties priparodymu yra priparodymas prasimušant per plutos ar odos sluogsnius. Žmogus išmokęs savo pamoką pilnai, savo fizišką gyvatą numeta šalin; išmokęs savo pamoką pilnai, numeta psychišką gyvatą; išmokęs savo pamoką pilnai, numeta mąstomybės gyvatą arba šlovinimo gyvatą.

Antgalo visos yra numesta į šalį ir jis įeina didžiajan šventnamin, kur visokia atmintis apie save ar jaustį yra palikta lauke yt kurpės numetamos nuo kojų garbintojo. Tas šventnamis yra jo paties grynos dievystės vieta, vidurinė liepsna, kuri, kad ir pritemdinta, gaivino jį visose šitose kovose. Jis pasilieka ramumoj, pilnas pažinybės ir galybės. Viršutinis žmogus, šlovinanti, veikianti, gyvenanti asmenybė eina savo keliu ranka rankon su Gamta ir rodo visą žemės dalyko augio stiprybę, apšviestą tąja ome, kurioje yra pažintis. Pačioj šventovės gilumoj, tikrajame šventnamyj, žmogus surado subteliską pačios Gamtos esmenybę. Tarp jų ar kokių pusiaudarų negali jau buti jokio atskyrio. Ir dabar ateina valanda veiksmo ir galybės. Pačioj šventovės gilumoj viskas tėra randama: Dievas ir jo sutvarai, kipšai, kurie juos spaudžia, tie žmonės, kurie mylėjo, tie, kurie nekentė. Atskyrio tarp jų nėra daugiau. Tąsyk žmogaus siela juokiasi savo stiprybe ir bebailiškumu ir eina pasaulin, kuriame jos veiksmai yra reikalingi ir vykdo šituos veiksmus be rupesties, išsigandimo, baimės graudinimos, ar džiaugsmo.

Šitas stovis yra galimas žmogui dar gyvenančiam fiziškame kune; žmonės jį yra pasiekę dar budami gyvais. Jis vienas padarc veiksmus fiziškame kune dieviškais ir tikrais.

Gyvenimas tarp jausmo daiktų visuomet turi buti viršutine išvaizda kitąjai sielai, — jis gali buti tik galingu gyvenimu, gabumų gyvenimu, jei jis yra apgaivintas vainikuoto ir abejutiško dievo, kuris sėdi šventovėje.

Šitos sąlygos pasiekti neišpasakomai yra geistina, kadangi nuo valandos įėjimo ten nėra daugiau kibelio, nėra daugiau rupesties, nėra daugiau abejonės ar svarstymos. Kaip didysai dailininkas tepa savo paveikslą be bainės ir nepadaro paklaidos, kuri verstų jį graudintis, teip žmogus, sužiedęs savo vidujinį save elgiasi su savo gyvenimu.

Bet tas būva sąlygon įėjus. Tas, kurį mes, žiurėdami į kalnus, trokštame žinoti, yra įėjimo budai ir keliu prie Angos. Anga yra oji Aukso Anga, užtraukta sunkia geležine juosta. Kelias prie slenksčio, — žmogus traukiasi nuo jo apsvaiges, susirges. Tarytum nėra jokio kelio, tarytum baigiasi amžinai, jų kelias eina pagal baisias skardumas, jis pranyksta vandenų gilybėse.

Sykį perėjus ir suradus kelią atrodo įdomu, kad sunkenybė rodės tokia didelė. Gi takas toj vietoj, kur jis išnyksta, tik pasisuka staiga, jo ruožtas ant skardumos krašto yra gana platus kojoms, o per vandenų gilybes, kurios atrado tokioms baisiomis, visuomet yra prasta ir pervažas. Tas atsitinka visose giliose žmogaus prigimties pritirtyse. Kaip pirmutinis nuliudimas plėšia širdį pusiau, tai rodosi, kad kelias pasibaigė ir juoda tuštuma užėmė dangaus vietą. O bet siela apgraiboms eina toliau ir toji sunkenybė ir, tarytum, beviltis kelio pasisukimas pasilieka.

Tas pats yra su daugeliu kitų žmogaus kančios lyčių. Kartais ilgą laiką, ar visą gyvenimą esimo takas vienval yra užverčiamas atrodomais nepergalimais kibeliais. Nuliudi-

(Toliau bus).

IMKIMĖS DARBO.

"Lietuvos" N. 30 ant 6 puslapio pastebėjau juodus ruožus. Išpradžių neatkreipiau į juos atydos; tai buvo begalo margas puslapis, tarp juokų ir juokelių, pajieškojimų nemaniau, kad sutikčiau tokią svarbią liudną žinią. Kad netraukiantis akį trenksmingas užvardyjimas: "Kame lietuvių moterįs pirmutinės" — nebučiau ir perskaitęs to laikraščio kampelio.

Perskaičiau. Ir taip liudna pasidarė, perėjo kelios valandos, o da mano akyse vis juodieji ruožai tebestovėjo, — lietuvių vaikų miršta 631, lenkų — 504.... Vokiečių — 51. Mes su lenkais čia pirmutiniai, vokiečiai paskutiniai. Ir prisiminiau Gruenwaldo šventę, — ir ten mes su lenkais buvome pirmutiniai. Bet šiandien mes iš antro galo užimam pirmąją vietą ir visai negarbinga ta vieta. "Ateities Gruenwaldas".... Tos pačios sevaitės Amerikos laikraščiai praneša apie trenksmingus Gruenwaldo mušio apvaikščiojimus. Visuose lenkų laikraščiuose ir susirinkimuose matai ir girdi — "Ateities Gruenwaldas". Tą patį atitinki kartais ir lietuvių laikraščiuose.

Iškilmių mėnesio laike keliomis skaitlinėmis "Lietuva" parodė visų mūsų su lenkais nesutikimų priežastį. Ištikro mums "gėdą daro" ta juodoji linija, ne tik lietuvėms moterims, bet ir visai visuomenei, ypač gi padėjimą suprantantiems. Mažiau kalbėkime apie savo didenybę, apie garsią praeitį, — praeities atsiminimai mus apžavi, mes nebežiūrime į dabartį blaivomis akimis, bet ieškom didelių, garbingų darbų ir nežinia kokiai spėkai paliekame rupintis kasdieniniais vargo reikalais.

Mažiausia mūsų padaryta sveikatos reikaluose. Nepalyginamai maža teturime medicinos kningų, mažai terengiame panašių paskaitų, neturime nei Amerikoj nei Lietuvoj jokios organizacijos, kuri rupintųs pakelti žmonių tarpe supratimą kuno sudėjimo, gyvybės apsireiškimų, hygijenos pamatų; neturime net gydytojų draugijos.

Savo sveikata paliekame kiekvienam rupinties, ir žmonės, pasinaudodami visokioms pasakoms ir burtais gema, auga ir miršta. Tie burtai ir "receptai" pereina iš vienos kiton karton. Gydytojas šaukiamas tik žmogui visai susirgus, o šiaip neišmanėlių propaguojamos Collinso arba Hartmano metodos.

Sveikatos dalykais reikia kuodaugiausia rupinties, neberejkalo sako sena rymėnų patarlė: *sveikame kune svika dvasia.*

Rašoma, buk Amrikoj yra apie pusė milijono lietuvių; ateina čia tvirti, augaloti vyrai, pareina sunykę, sudžiūvę, džiovos ar kitos ligos pagauti. Daugumą apsiveda čia pat Amerikoj, — vaikų prigimdo, bet kas iš to: miršta tie kudikiai vos vieno-kito mėnesio sulaukę. Į tą ir atydos neatkreipiame: "Dievas atsiėmė aniuolėlį". Taip dalykams stovint, ar ne pradėsime vaitoti, kad lietuvių tauta mąžta. Kas galima, griebkimės dabar gelbėti.

Mūsų kaimietis nemoka pats prisitaikyti prie didelio miesto gyvenimo. Kad ir Lietuvoj gyvena ankštose, nesveikose pirkiose, tai vis dėlto pusę metų vaikai gali ore išbuti, sustiprėti. Mieste viename kambaryj visa šeimyna gyvena, da kartais vienas kitas "burdingeris" yra priimtas. Ankšta, trošku; augančiam vaikui reikalinga daugiau gryno oro. Vasaros sulaukus, nebepaleisi vaiko ant gatvės, nes ir ten dumai, dulkės. Darbu užimtai motinai nėra kada vaikai vesti į parką. Maža kas jai ateina pagalbon, patarimais, kaip vaikus mieste auklėti. Tiek apšviestesniųjų moterų, tiek vyrų pareiga pamokinti jaunas neprityrusias motinas, kaip čia vaikus auklėti, kokį maistą jiems duoti.

Negana rupintis mažais vaikais. Neužmirškime ir suaugusių. Iš visų pusių tyko žmogų užkrečiamosios ligos; šifilis, džiova — tūkstančiais kloja žmonių. Tamsybėje, girtuoklystėje nardosi žmonės. Jie nesupranta, kas jie yra; nors jau 2000 metų praėjo, kaip buvo ištarti didžios vertės žodžiai: *pažink pats save,* — bet ir šiandien toli gražu žmonės neturi supratimo apie savo kuno sudėjimą, o ką jau benorėti, kad suprastų, kaip apsireiškia jame gyvybė. Tik koumet žmogus savo pažins, teišmoks gerbti savo sveikatą, supras, kad tankiai dėl laikinos linksmybės naikina tą brangiausį savo turtą — sveikatą; prarėdytos sveikatos nebesugrąžins ir milijonai. Reikia ta sveikata rupintis iš kalno, kad jos nepražudžius; bet tas tik supranta jos vertę, kas jos netenka.

Kad tie juodieji ruožai pranyktų ir nebesvilintų mums akių, kad mes taip didžiai nebesiskirtumėm nuo kitų, imkimės išpradžių nors nedidelio darbo.

Štai Chicagos "Aušros" kuopa taiso visą referatų eilę, tegul medicinos dalykai užims joje žymią vietą. Gyvas žodis stereoptiškais paveikslais papuoštas geriausia kiekvienam gali įsismeigti galvon. — Apšviestunų pareiga pasiskubinti pagalbon "Aušros" komisijai su savo referatais.

Amerikos miestuose yra daugybė pašelpinių ir kitų draugijų, — tegul jos kasmet nors po keletą referatų apie sveikatos dalykus surengia. Galima butų pasinaudoti geresniais jau perskaitytais "Aušros" paskaitose referatais; butų kam ir naujus parašyti. Ypač turėtų moterų draugijos rengti paskaitas apie kudykių auklėjimą ir ligas.

Tegul draugijos apie tai pagalvoja.

Nereikia užmiršti ir laikraščių: laikraštis tūkstančiais pasklysta tarp skaitytojų, tai labai gera tribuna. Reikia, kad vaizdžioj, prieinamoj formoj butų pasakojama apie ligas ir sveikatos užlaikymą. Iš tokių trumpų straipsnelių per metus susidarytų nemažas žinių pluoštas. Jai jos iš laikraščio butų lengvai išimamos, nelyginant kokia *Atkarpėlė*, tai skaitytojas galėtų jas surinkti ir susiuti, tai susidarytų visokių žinių apie sveikatos dalykus kningelė.

"Lietuva" jau nuo kelių numerių įvedė naują skyrių — *"Sveikatos dalykai"*. Vertėtų, kad daugiau žmonių atkreiptų atydą į tą skyrių — remtų jį savo raštais. "Lietuvos" skaitytojai bus už tai jiems labai dėkingi. Jai atsirastų tinkamų straipsnių, tai neapsiriktų "Lietuva" ir gerokai tą skyrių padidinus-praplatinus. Vertėtų taip-gi tame pačiame skyriuj talpinti sraipsniai apie alkoholio kenksmingumą ir apie kovą su juo. Butų taipgi naudinga, kad tame skyriuj tilptų ir medicinos turinio kningų peržvalga. Nėsant peržvalgos, gerosios kningos pelyja, o šiukšlės esti išgaudomos dėlei savo šauksmingų puolančių į akį užvadinimų.

Tat trumpinkime tas juodasias linijas, ne tik vienos moterįs, bet ir vyrai, eikime joms pagalbon. Rupinkimės pakelti savo tautos sveikatą.

P. M.

IŠ VISUR.

IŠ KROKAVOS, AUSTRIJA.

(Nuo mūsų korespondento).

8 d. rugpjučio atsibuvo Krokavoj negirdėtas Austrijoj užmušimas: pirmoj valandoj dienos pačiame miesto viduryj nušautas šnipas provokatorius Rybak, b. liaudies mokytojas. Jis buvo veikliausiuoju endekų partijos nariu, prigulėjo prie tos partijos atskalos "Rabotniczy Związek Narodowy" (Tautinė darbininkų sąjunga). Ta darbininkų sąjunga buvo sutverta kovai su įsigalėjusiais Varšavoj ir Lodžiuj socialistais. Valdžia net girdavo tos sąjungos vadus už socializmo naikinimą, per pirštus žiūrėdavo, kaip ta sąjunga taisė kovos kuopas, užpuldinėdavo ant kitų partijų darbininkų. Reakcijai įsivyravus, socialistų galybei pasibaigus, atėjo liudni laikai ir valdžios šalininkams. Valdžia pradėjo šnairuoti į tą sąjungą, uždraudė ginklus turėti, pradėjo ir areštuoti. Tuomet ta sąjunga irgi stojo į kovą su valdžia. Rybak, gerai pažindamas tos sąjungos narius, prigulėdamas net prie jos centralinių įstaigų daug žinių suteikdavo policijai. Jis pats taisydavo susirinkimus, ir nebuvo už jį geresnio kalbėtojo. Ant galo apdumimui akių, Rybak, pabėgo į užsienius, atvyko Krokuvon; turėdamas pažintį, gavo vietą visuomenės įstaigoj — Liaudies Mokyklų Draugijoj, bet savo amato nepametė, ką tik sugriebdamas, pranešdavo parubežinei rusų sargybai. Jis pats net spaudindavo draustas Rosijoj kningas, įduodavo gabenti per sieną; jam pranešus gabentojus suimdavo. Rybak nesiskubino išduoti iš karto visos sąjungos, kitaip jis butų buvęs jau nebereikalingu rusų valdžiai, išdavinėjo po vieną kitą žmogų. Sąjunga susekė jo judošišką darbą ir nutarė užmušti, — ir Rybak darbininko Trudnowski'o ranka liko nušautas.

Trudnowskį tuojaus suėmė, jis pasirodė prūsų pavaldiniu, gyvenančiu Varšavoj. Jį teis prisiekusiųjų teismas Krokuvoj.

Nors čia daug šnipų, bet lig šiol laisvoj šalyj, jų neužmušinėdavo, — socialistai pasakė, kad ant Galicijos teritorijos šnipai nebus liečiami, tas buvo daroma iš atžvilgio, kad nesugadinti taip brangios lenkų emigrantams-revoliucijonieriams prieglaudos Galicijoj. Buvo manoma, kad po užmušimo Rybako bus trukdoma apsigyventi Galicijoj pabėgėliams-imigrantams, bet, rodosi viskas pasiliks po senovei.

Caro šnipų Galicijoj pilna. Austrijos valdžia išpradžių leisdavo jiems gyventi ir žmones sekioti; bet jie ir apie tvirtoves pradėjo sukinėtis, nuimdinėti plenus, — dabar juos valdžia gaudo ir į kalėjimus sodina. Jau pasodinta iki 20 šnipų, vis už plenų nuimdinėjimus.

Sakoma: kaip pasiklosi, taip pamiegosi, tai ir Austrijos valdžiai nereikėjo su Rosijos šnipais bičioliuotis, nereikėjo jų leisti žmones sekioti, butų ir iki šiol buvusi rami. Šnipus sugautus su kariškomis žiniomis labai baudžia, laiko 4—6 metus kalėjime.

Vokiškas laikraštis "Neue Freie Presse" kviečia valdžią atsikratyti nuo caro šnipų, nebeleisti jų Austrijos teritorijon rinkti žinias, ką priguli į Sibyro tyrus išsiųsti.

St.

|| Ant Amerikos nuo Ispanijos parvežtų Filipinų salų, matyt neužganėdinti iš amerikonų valdymo budo, sukilo gyventojai provincijoj Nueva Vizcaya. Sukilimą surengė buvęs gubernatorius provincijos Ilocos Norte Mandos. Kiek turi kariautojų Mandos, nežinia. Sukilimo visai nelaukė amerikonai.

|| 2 d. rugsėjo Vokietijoj iškilmingiau negu kitais metais šįmet apvaikščiojo Sedano dieną, taigi tą dieną, kurioj prancūzų ciesorius Napoleonas III su 250.000 kareivių turėjo pasiduoti vokiečiams, nes buvo apstotas didesnės vokiečių kariumenės. Sedano šventę ir pirma Vokietijoj apvaikščiodavo, bet paskui, kad neerzinti prancūzų, ji kaipi užmiršta buvo. Jaigu šiemet ją apvaikščiojo su didesnėms iškilmėms, tai tas rodo, kad prietikiai tarp Vokietijos ir Prancūzijos pagedo ir todėl Vokietijoj lyg tyčia pradėjo prancūzus erzinti primenant jiems jų nepasisekimą 1870 metuose.

|| Pietinėj Italijoj 30 d. rugpjučio, naktyj, siautė žemės drebėjimas, kuris labai išgazdino iš miego prikeltus gyventojus: jie persigandę, išbėgo naktiniuose drabužiuose iš namų ir nedryso sugrįžti nei drebėjimui pasiliovus.

|| Paryžiuj iš vienų namų, nuo ketvirtų lubų per langą ant gatvės iššoko vyriškis ir užsimušė. Įsiveržusi į jo gyvenimą policija rado lovoj negyvą, pasimirusią jo moterį. Mat ansai vyriškis iš gailesčio nusižudė.

|| Vokietijoj, mieste Gerskeim, trįs merginos nuo audros pasislėpė į pašiurę; tuom tarpu trankė perkunas ir visas trįs užmušė.

|| Išvyti iš Prancūzijos katalikiškieji zokoninkai Čekijoj rengia sau prieglaudą.

|| Paryžiuj, viename hotelyj nusišovė turtingiausias Argentinos milijonierius Giraldo Sartis.

|| Turkijos sostapylyj Konstantinopolij, dabojanti dorą policija uždraudė moterims su vyriškiais, nors tai butų jų vyrai, ant gatvių pasirodyti ir viename su jais vežime važiuoti.

|| Vokietijoj, mieste Holtshausen, geležies liejykloj apačioj dirbo darbinikų perdėtinis Eckel, o jo sunus, pasistojęs ant kopėčių kalė su kuju. Bekalant, kujis nuo koto nusmuko ir pataikė tėvui taip nelaimingai į galvą, kad tas tapo ant vietos užmuštas.

|| Žvejai gaudę silkes prie Orkley ir Shitland salų šiemet džiaugiasi, nes taip laimingos žvejonės senai neturėjo: šiemet prigaudė 1.068-000 crausų silkių, arba išviso 1.068 miljonų silkių į bertainį metų.

|| Posėdyj 1 d. rugsėjo, susirinkęs Danijos sostapilyj Kopenhagene socialistų kongresas svarstė klausimą apsaugojimo darbininkų nuo bedarbės. Priimtas reikalavimas, kad apsaugojimui darbininkų nuo bedarbės, darbdaviai mokėtų atsakantį mokestį. Tam priešinosi Amerikos, Prancūzijos ir Anglijos delegatai.

|| Ispanijoj, mieste Bilbao streikuoja darbininkai, bet jų organizacijų piningai išsisėmė. Nuolatai atsitinka ant gatvių susirėmimai streikierių su streiklaužiais ir jųjų ginančiais policistais. Uždarė daug dirbtuvių, uoste sustojo visi darbai.. Dokų darbininkai atsišaukė į užsienių darbininkų organizacijas, kad jų nariai ne krautų prekių į laivus einačius į Ispaniją. Į miestą sutraukta kariuomenė ir miestas kareivių apstotas, jie neleidžia čia ateiti darbininkams ir kitų apskričių. Darbininkai mieste Saragosoj nutarė, parodymui Bilbas streikieriams pritarimo, surengti visuotiną streiką. Veldžia, bijodama riaušių, Bilbao pastatė po apgulimo teisėmis.

|| 1 d. rugsėjo pasimirė Chivos chanas Seed Mahammed Rachine Bahadur. Jis turėjo 67 metus. Chiva, nors turi savo valdoną, bet ją ištikro valdo maskoliai.

|| Mexico respublika švenčia savo šimtmetines sukaktuves nuo pasiliuosavimo nuo Ispanijos.

|| Maskoliškasis caras, matyt, vokiečiams ir Vokietijos tvarkos sargams labiau užsitiki negu savo "numylėtiems" pavaldiniams ir šnipams. 1 d. rugsėjo jis automobiliu išvažiavo iš Friedburgo, kur gyvena, į Nauheimą. Privažiavęs prie miesto, išlipo iš automobiliaus ir tik su dviem adjutantais ėjo į miestą, atlankė kelias vietas, o paprastoj kavinėj išgėręs kavos puoduką, sugrįžo ten, kur paliko automobilių. Kad jis vokiečių taip nesibijo kaip savo pavaldinių, tame nieko įstabaus nėra — juk jis vokiečiams tiek blogo negali daryti, kiek daro savo pavaldiniams.

|| Užėmę Koreą, japoniečiai, jai ir naują davė vardą; nuo dabar Korea vadinasi Cho-Sen. Sulig naujo padavadijimo Japonijos valdžios: į Cho-Sen negali be valdžių leidimo atkakti svetimi darbininkai. Dabar Koreos kasyklose dirba daug chiniečių, kuriems gresia išvarymas.

|| Chinijos imperatoriaus dėdė kuningaikštis Ttsai Hsun rugsėjo mėnesyje atvažiuoja į Suv. Amer. Valstijas apžiūrėti laivyną. Jis jau buvęs tuo pačiu tikslu Anglijoj, Prancūzijoj ir Vokietijoj. Mat ir Chinija mano užsivesti laivyną.

|| Pagal Wall str. Juornal žinių javai busią menki Rosijoj, vidutiniški Rumunijoj; Bulgarijoj pagerėję, Serbijoj 25 nuošimčiai busią mažiau, negu pereitais metais. Austrijoj, išskiriant Čekiją, javai gan geri. Labai menki esą Italijoj. Netikęs oras sunaikinęs ir pagadinęs javus Prancūzijoj. Labai gerai derį javai Australijoj ir pietinėj Argentinoj.

|| Londone stojo prieš teismą dr. Crippen ir p-lė Le Neve. Juos formališkai kaltinama už Crippenienės nužudymą.

|| Kanados minėralų kasyklos už 1909 metus yra iškasusios mineralų vertės 90 milijonų dolarių — 5 nuošimčiais daugiaus negu 1908 metais.

|| Azijatiškasis maras (džuma) apsireiškė jau ir Kijeve, kur buvo vienas apsirgimas.

|| Berlyne, grįžtant namon iš teatro dviem amerikonėms iš San Francisco, merginai Goodrich ir Aurelijai Buckingham, jų automobilius įbėgo į pulką žmonių ant trotuaro. Mergina Goodrich likosi ant vietos užmušta, o Buckingham sunkiai sužeista.

|| Maskoliškas caras su savo motere atkako Vokietijon ir apsigyveno rume Friedeberg. Su juom atkako 50 tarnų ir žinoma, daugybė šnipų caro ypatą daboti. Laikraščiai rašo, jog taip caras, kaip ir jo moteris išrodo sveiki. Rumą daboja 197 kareiviai. Daugelis pirma čia buvusių maskolių išvažiavo, nes juos per aštriai prižiurėjo policija.

|| Nicaraguoj, mieste Grenadą, 600 šalininkų prezidento Madriz pasislėpė bažnyčioj, bet juos pradėjo bomborduoti revoliucijonieriai ir privertė pasiduoti.

|| Australijoj, mieste Perth teismas pasmerkė darbininkų vadovą ir teisdarių buto narį Johnsoną užmokėti $250 bausmės, arba eiti 2 mėnesiams kalėjiman užtai, kad jis surengė tarnaujančių ant gatvinių karų streiką. Mat Australijoj yra priverstini santaikos teismai taikanti darbininkus su darbdaviais, todėl darbininkų organizacijos negali streikuoti. Ir darbdaviai turi pasiduoti šitų teismų nusprendimui.

|| Tarp Turkijos ir Grekijos užgimė dideli nesutikimai, kurie gali prieiti iki pertraukimui diplomatiškų susinešimų. Turkijoj mat pradėjo boikotuoti ateinančias iš Grekijos prekes, o valdžia nori išvyti visus grekus gyvenačius Salonikoj. Prieš tai Grekijos pasiuntinys pakėlė smarkų protestą. Turkijos valdžia taipgi pakėlė protestą prieš išrinkimą kelių kretiečių Grekijos parlamentan, nes kretiečiai ne Grekijos ukėsai, bet Turkijos pavaldiniai. Laikraščiai abiejų pusių labai aštriai apkalba užgimusius nesutikimus.

|| Amerikos ambasadorius Turkijoj išderėjo išėmimą svetimų tikėjimiškų mokyklų ir labdaringų įstaigų nuo globos Turkijos teisių. Vien amerikoniškų tokių įstaigų yra 300. Nuo dabar svetimos tos ryšies įstaigos galės Turkijoj ir žemę pirkti, kas iki šiol buvo uždrausta.

|| Prancūziškas orlaivininkas Marane savo aeroplanu 31 d. rugpjučio pasikėlė į augštį iki 7054 pėdų, taigi 300 pėdų augščiau negu kas nors kitas.

|| Dėl augštų kainų medvilnės, Indijose uždarė septynes medvilnės dirbtuves ir pertai daug darbininkų neteko darbo. Manoma, kad uždarys dar daugiau dirbtuvių ir dar daugiau darbininkų neteks darbo.

|| Popiežius prisakė, susiorganizavusią prie popiežiaus Leon XIII Prancūzijoj ir jo proteguojamą Silono draugiją panikinti. Minėta draugija buvo katalikiška, bet netaip fanatiška kaip kitos. Ji veikė tarp jaunuomenės ir darbininkų.

|| Belgijos sostapilyj Bruxelles susirinko tarp-parlamentinės santaikos konferencija. Konferenciją atidarė Belgijos ministeris Bernaert. Jis savo kalboj paaiškino, jog ant svieto su ginklu rankoj stovi 14.080.000 kareivių. Užlaikymui jų reikia milijardo dolarių kas metai.

|| 30 d. rugpjučio likosi uždarytas panamerikoniškas kongresas Buenos Airese.

|| Vokietijos baronas Lepel esąs išradęs naują bevielinį telegrafą. Barono Lepelio telegrafas busiąs suprantamesnis, daug mažiau elektriškos sriovės reikalausiąs, busiąs lengviau įtaisytinas ir pigiau kaštuosiąs. To telegrafo bandymai Anglijoje gerai pavykę.

|| Vokietijos kaiseris ketinąs šiemet važiuoti Prūsų Lietuvon elnių medžiotų.

|| Peterburgan 19 rugpjučio buvo atsilankę Anglijos karaliaus Jurgio V pasiuntiniai apreikštų Rosijos inmperatoriui, kad Jurgis užėmė Anglijos sostą.

|| Poznaniuje tapo pašventintas naujas karališkasai palocius, kuriame gyvens kuningaikštis Eitel-Fridrikis. Lenkai tikisi, kad gyvenant Poznaniuj karališkos šeimynos nariui, lenkų padėjimas būsiąs geresnis.

|| Rosijon sugrįžo iš Anglijos Rosijos našlė-karalienė Maria Feodorovna.

|| Varšavoj buvo sukėlę streiką 10.000 batsiuvių.

|| Kreto saloje tarp krikščionių ir musulmonų kilo nesutikimai; vieni kitus muša ir vieni kitiems padeglioja triobas.

Stokholme atsilieka 11-as tarptautiškas geologų kongresas.

|| Anglijoj, laivų dirbtuvėse išskirti nuo darbo organizuoti kalviai, kurių yra 50.000. Darbdaviai apkaltina darbininkus, buk jie sutartį sulaužė.

|| Pasibaigė terptautiška santaikos konferencija Bruxellei. Susirinkę atmetė sumanymą Amerikos užsienių ministerio Knoxo, kad nesenai sutvertas prizų teismas butų perkeistas į pastovų terptautišką taikymo teismą.

|| Belgijoj, orlaivininkų lenktynėse prancūzė moteris Helene Darien laimėjo dovaną. Ji su vienu posažieriu savo aeroplane, išlėkusi 1300 pėdų, perlėkė 28 mylias, nuo Bruxelles į Bruegge. Yra tai pirmutini moteris gavusi dovaną už lakiojimą ore.

|| Terptautiško socialistų kongreso susirinkime Kopenhagoj, vokiškas socialistas Ledebour smarkiai užsipuolė ant buvusio Amerikos prezidento Roosevelto už jo kalbą laikytą Londone. Jį pavadino politiškuoju kromininku, darančiu gėdą tokiems Amerikos vyrams kaip Franklin, Washington ir Lincoln.

|| Pabėgęs iš Nicaraguos jos prezidentas Madriz keliauja į Mexiką.

|| Ant salos Kubos, mieste Havanoj, likosi nušautas išleidėjas ir redaktorius humoristiško laikraščio "Chanteler" Amer. Nušovė jį, už pajuokimą kandidatų į miesto tarybą, politikierius Pennino.

|| Siaurinėse Indijose, Dacca apskrityj, anglijonai vėl laukia prieš jų valdžią kalniečių sukilimo. Mieste Dacca likosi mirtinai pašautas policijos inspektorius Tchendra. Suėmė čia daug jaunų indiečių.

|| Visame sviete yra 271.000 pačto biurų, prigulinčių 97 tautoms, ant ploto 30.000.000 ketvirtainių angliškų mylių. Daugiausiai tokių biurų yra Jungtiniuose Valsčiuose Šiaurinės Amerikos, nes 63.663, bet jie turi užėmę tokį plotą kaip visa Europa. Vokietija turi 49.838 biurų, taigi ant savo ploto daug daugiau negu Amerika. Anglija turi 23.738 biurus, Prancūzija 13.000, Maskolija, nors ji kelis kartus didesnė už Jungtinius Valsčius, tik 18.000, Italija ir Austrija po 9.500. Visi pačto biurai kas dieną siunčia 110-000.000 siuntinių viršokios ryšies. Pačto urėdninkų yra 1.394.347. Daugiausiai urėdninkų turi Vokietija, nes 314.251.

|| Belgiškas teplioriaus ir savo vardo muzejaus Bruxellej įsteigėjas Wiertz užsimanė susipažinti su tais jausmais, kokius jaučia žmogus, kuriam galva nukerta. Wiertz davėsi hypnotizuoti ir hypnotiškame miege priėjo prie gulinčio kuno ką tik nužudyto prasižengėlio ir jo dasilytėjo. Kaip pats sako, pajuto baisų kirtį ir jautė, kaip jo galva nusirito ir jautė baisų skaudėjimą. Galvą numir. po trijų minutų ir per dvi minuti ji jautė skaudėjimą, mąstė ir matė, kas aplinkui dedasi. Mat jis manė, kad persiėmė jausmais ano nužudytojo. Prikeltas iš hypnotiško miego jis sunkiai apsirgo, o paskui pasitaisęs, užrašė, ką jautė nužudyto dasilytėjęs. Mokslinčiai vienok užtikrina, kad nukirsta galva jausti negali, nes kraujas nepriteka į smegenis ir pertai žmogus tuojaus nužudo samonę ir jausmus.

Tėvynės Mylėtojų Dr-stės Reikalai.

Visus raštus Tėv. Myl. Dr-jos reikaluose, kuopos ir pavienios ypatos malonės siųsti Dr-jos Lit. Kom. nariui ir redaktoriui.

J. LAUKIS,
501 Brick St., Valparaiso, Ind.

Kenosha, Wis. 21 d. rugpjučio Šv. Petro salėje, per 212 kp. S. L. A. susirinkimą, tapo sutverta nauja kuopa T. M. D. iš 7 ypatų. Kuopos sekretorium išrinktas Kazys Braževičius. Tikimės, kad su laiku bus tai mil-

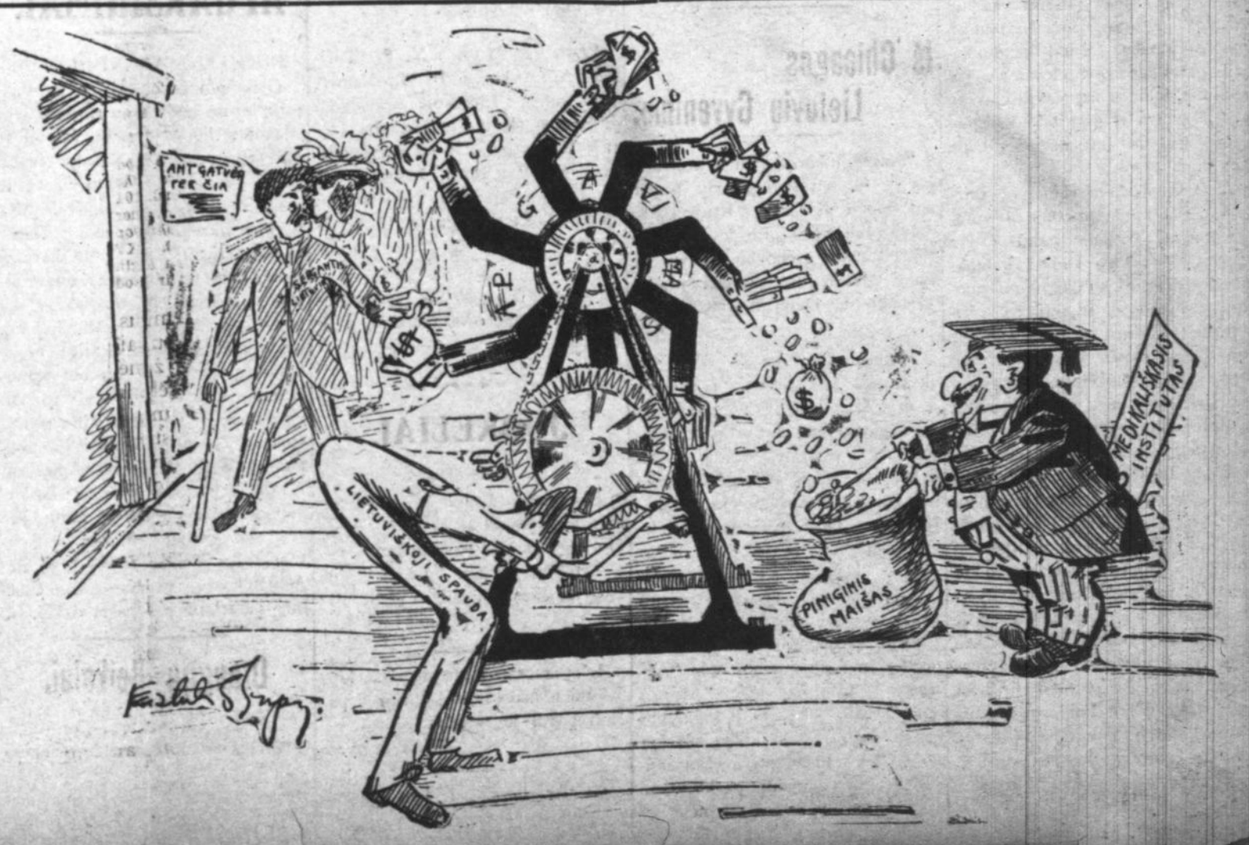

žiniška T. M. D. kuopa, nes visi geidžia jau nuo senai tos brangios Draugijos kuopos. Nors čion miestas nedidelis ir lietuvių ne taip daug, kaip kitose vietose, bet lietuviai kultūriškai nežemai stovi. Turi keletą draugijų ir kuopų, k. a.: Šv. Petro, Šv. Benedikto, Šv. Mergelės Marijos (merginų draugija), Tautinį Politikos Jaunuomenės Kliubą, Politikos Apšvietos Kliubą, 58 kp. L. S. S., 212 kp. S. L. A. ir k. menkesnes.

Susitvėrus pastarajai T. M. D. kuopai, tikimasi, kad jinai daugiaus gero nuveiks, tik visiems kenoshiečiams reikia prie jos prigulėti ir vaikti. Netolimoj ateityje žadama vardu naujosios T. M. D. kuopos (jos numeris gautas iš Centro 119) surengti geras prakalbas ir pakviesti iš Chicagos kalbėtojus. Taip-gi bus rodomi stereoptiški paveikslai apie Žalgirio mūšį ir jo visas viets.

Kenoshietis.

NAUJI NARIAI.

Prie 104 kp. West Pullman, Ill. prisirašė Spečius Kaz., Varapneckas S., Žilinskis Fel.

Prie 73 kp. Athol, Mass. — Vasiliauskas St., Vaičalis J.

Prie 119 pk. Kenosha, Wis. (nauja kuopa): Brażevičius K., Kliauga K., Pakšis A., Lauraitis A., Jakutis Pr., Balčaitis J., Orlauskis Ant.

Prie 3-čios kp. Brooklyn, N. Y.: Ruzgis S., Sereika Iz., Jasiukonis A., Simonis G.

Prie 39 kp. Coal Centre, Pa., Kubilskis Ant.

Prie 33 kp. So. Chicago, Ill., Aniūkštis A.

Monkevičius M., Pakutinskas J.

Prie 28 kp. Chicago, Ill., Kairys Juoz.

Prie 11 kp. Baltimore, Md.: Žvingila A., Adomaitis P., Adomaitis K.

Komercija Finansai Ir Teisės.

CHICAGA IR JOS AUGIMAS.

Galima dar matyti Chicagos miesto paveikslus iš 1820 metų, kada toj vietoje, kur dabar stovi milžiniškas miestas su dvejais ir pusė milijono gyventojų, buvo tuščias laukas, su keliomis indijonų budutėmis Chicagos upės pakraščiuose.

Nuo 1820 iki 1910 metų praėjo tik 90 metų, tai yra nepilnas amžius; galima rast daug žmonių senesnio amžiaus negu tas didžiausias ir turtingiausias miestas.

Kokios priežastįs prisidėjo tokiam stebuklingam Chicagos augimui, daugumui žmonių tai lieka paslaptim, bet pažiurėjus į Amerikos žemlapį iš komercijos atžvilgio, matysime, jog Chicago yra naturališku pramonės ir prekystės centru Suvienytose Valstijose, turi atsakančiausius vandenio kelius upėmis ir ežeru, ir dabar yra didžiausių geležkelių centras. Ji riša pietus su šiauriais, rytus su vakarais. Chicagos dirbtuvių išdirbiniai gali pasiekti visas Amerikos ir kitas svieto šalis trumpiausiu kęliu. Todėlei-gi pramoninininkai ir prekėjai koncentruoja čionai savo kapitalus, o padaugino skaitlių dirbtuvių, duodančių žmonėms darbą.

Visos tos aplinkybės užtikrina Chicagai didžią ateitį ir sutraukia zmones. O kada miestas yra ant plačios lygumos, tai besiplatinimui nėra ribų. Puiki komunikacija gatvekariais ir elevatoriu suriša net tolimesnius pakraščius su biznio centru ir duoda kiekvienam progą gyventi kur nori ir dirbti kur nori.

Tos visos aplinkybės yra priežastįs, dėl kurių miestas nepaprastai augo. Augimo pasekmė yra nepaprstas žemės kainos kylimas miesto ribose, iš ko daugumas žmonių pasinaudojo, ir pralobo. Vidurmiestyj, kur yra didžiausios krautuvės, žemės kaina yra taip augšta, kad išmokėtais, perkant žemę, aukso piningais galima storai apkloti visą nupirkta vietą. Bet pasidauginant gyventojų skaitliui, pasidaugina ir biznio centrų skaitlius, o tai pakelia žemės vertę daugelyj vietų. Tokius biznio centrus jau dabar galima skaityti dešimtimis, jaigu ne šimtais, o jų skaitlius nuolatai dauginas.

Vienas tokių centrų Chicagoje trumpu laiku bus miesto dalis, vadinama Bridgeport. Daugumas dirbtuvių, naujai pastatytų ir nuolatai statomų ant Bridgeporto, užtikrina darbą daugeliui žmonių, kuriems patogiausia yra apsigyventi nepertoli nuo tų dirbtuvių.

Svarbiausi gatvė ant Bridgeporto yra Halsted ir victoj tarp 31 iki 35 iš abiejų pusių jau yra tirštai apsigyvenę lietuviai ir lenkai, o prasišalina airiai ir vokiečiai, nemėgstanti su mūsų tautomis gyventi drauge.

Prasišalinant vokiečiams ir airiams atsakančiausia yra lietuviams pirkti nuosavybės, kurias galima gaut labai pigiai. Kada tas laikas praeis, tai žemių kaina ant Halsted ir kitų gatvių tarp Halsted ir Wallace pakils taip pat, kaip pakilo ant Morgan St., kuri tai gatvė yra mažiau atsakanti bizniui negu Halsted. Taigi reikia lietuviams šiomis aplinkybėmis pasinaudoti.

J. J. Hertmanavič.

SUVIEN. VALSTIJŲ PREKYBA SU SVETIMAIS KRAŠTAIS.

Suv. Valst. komercijos ir darbo departamentas pagarsino, už kiek išvežta ir įvežta į Suv. Valstijas prekių per liepos mėnesį.

Į Suv. Amer. Valstijas įvežta už liepos mėn.:

Iš Europos 1910 m. $61.869.035 1909 m. $63.465.960.

Iš Siaur. Amerikos 1910 m. $26.073.006, 1909 m. 23.663.958.

Iš Piet. Amerikos 1910 m. $10-241.262, 1909 m. $9.560.462.

Iš Azijos ir Okeanijos 1910 m. $18.280.911, 1909 m. $14.286.086.

Iš Afrikos 1910 m. $851.377, 1909 m. $1.511.888.

Iš Suv. Amer. Valstijų išvežta už liepos mėn.:

Į Europa 1910 m. $58.114.732, 1909 m. $65.013.005.

Į Siaur. Ameriką 1910 m. $35-388.512, 1909 m. $29.009.903.

Į Piet. Ameriką 1910 m. $7.759-661, 1909 m. $6.794.297.

Į Aziją ir Okeaniją 1910 m. $11.014.963, 1909 m. $7.288.718.

Į Afriką 1910 m. $2.335.070, 1909 m. $1.230.979.

Iš pavienių viešpatijų į Suvienytas Valstijas daugiausia įvežama iš Vokietijos ir Anglijos. Iš Vokietijos šiais metais už liepos mėn. įvežta už $13.210.619, o iš Anglijos už $21.965.112. Iš Prancūzijos įvežta už $10.166.778, o iš Rosijos tik už $954.540.

Išvežama iš Suv. Valst. daugiausia į Angliją, Kanadą, Vokietiją. Už šių metų liepos mėnesį išvežta į Angliją už $24-743.826, į Kanadą $19.913.670, į Vokietiją už $12.015.426; į Niderlandus už $6.324.602, į Prancūziją už $4.803.290, o į Rosiją tik už $865.890.

VIETINĖS ŽINIOS.

KIEK APGARSINIMŲ TURI CHICAGOS LAIKRAŠČIAI.

Amerikos laikraščiai baisiai daug turi apgarsinimų; jie užima daugybę koliumnų. Stai skaitlinės laikraštinių koliumnų, kurios buvo užimtos vien rugpjučio mėn. apgarsinimais Chicagoje:

Tribune	2.788.73 kol.
News	2.140.49 kol.
Examiner	1.726.26 kol.
Record-Herold	1.621.52 kol.
Inter Ocean	1.044.53 kol.
Journal	1.025.66. kol.
American	710.35 kol.
Post	519.85 kol.

Iš Chicagos Lietuvių Gyvenimo.

"Aušros" kuopa rengs prelekcijas ne tik ant Bridgeporto, bet ir ant Town of Lake. Bridgeporto dalyj prelekcijos prasidės 18 rugsėjo, Ratelio svetainėje, Town of Lake prelekcijas manoma pradėt 3 spalių d., Davis Sq. svetainėje.

Moterų "Apšvietos" draugijos ekskursija į Welmette 4 rugsėjo d. nejvyko. Lijo lietus. Kad kuo nors pamainius ekskursiją, "Aušros" ir "Apšvietos" draugijų valdybos tą dieną surengė vakarėlį lietuvių Ratelio svetainėje. Vakarėlis buvo labai smagus, susirinko apie 100 žmonių, žaidė, šoko, linksminos. Gerokai pasišokus malonios gaspadinės apnešė svečiams užkandžių, po ko vienas po kitam kalbėjo, svečiams reikalaujant, keletas įžymesnių žmonių apie "Apšvietos" draugiją, apie "Aušrą", apie "Aušros" siekius ir manomus atlikti darbus. Po kalbų vėl buvo šokiai. Pakakinti svečiai išsiskirtė apie vidūnaktį, pasitikėdami visi vėl sueiti į kruvą sekančiu nedėldieniu, kuomet atsiliks dabar neįvukusioji ekskursija, jaigu tik bus geras oras.

"Aušros" Draugija parengė be jokios įžengimo mokesties praktišką paaiškinimą muzejuje matomų daigtų; pirmas toks atsilankymas bus 11 dieną rugsėjo (sept.) 1910 m. Fieldo Muzejuje — Jackson Parke.

Vedžios ir aiškįs dr. A. K. Rutkauskas. Prasidės 1 val. po pietų. Laukiame atsilankymo lietuvių ir lietuvaičių.

Kviečia Aušros Dr-jos Komitetas.

NAUJI RAŠTAI.

ŠVENTASIS RAŠTAS SENOJO IR NAUJOJO ĮSTATYMO SU VULGATOS TEKSTU.

Vertė ir komentorių pridėjo *kun. Juozapas Skvireckis,* Teologijos Magistras, Žemaičių Seminarijos Profesorius. Su Žemaičių vyskupo aprobata. Kaunas 1910.

Lietuviai, daugiaus kaip per 500 metų būdami krikščionimis, iki šiol neturėjo pilnai išguldyto į lietuvių kalbą Šventojo Rašto. Jie ingis jį tik dabar. — Belaukdama 500 metų Žemaičių vyskupijos įsteigimo sukatuvių, Šv. Kazimiero Draugija Lietuvoje panorėjo sutikti sukaktuves ne su tuščiomis rankomis ir pasiryžo išleisti iki tam laikui (1917 m.) Šventąjį Raštą lietuvių kalboje. Štai dabar jau gavome pirmąjį leidimo sąsiuvą, talpinantį Švento Povilo Apaštalo gromatą į Rymiečius, Pirmąją Gromatą į Korintiečius ir pradžią antros į Korintiečius. Greta su lietuviškuoju tekstu spausdinama latiniškasai (Vulgatos) ir pridedama platųs komentarijai. Šv. Rašto vertėjas ir komentatorius yra kun. J. Skvireckas, Žemaičių seminarijos profesorius. Vertimas atliktas labai sąžiniškai, gražia naujoviška lietuvių kalba, o kai dėl šventojo Rašto gal ir perdaug naujoviška. Šventojo Rašto didesniam iškilmingumui pravartu būt buvę versti, pasekant nors iš dalies kad ir Širvydo pamokslus. Kitap truputi keista matant vietoj Kristaus tribunolo — Krisaus *krasę* (mat, žodį *krasę* nevienur vartoja *sofos* prasmėje). Ilgainiui, per Šv. Rašto intekme, lietuviai gal ir ištikro pradės tribunolą vadinti krase, bet dabar tai yra juokinga.

"Laisvoji Mintis" N. 8. Turinys: Mikroskopas, P. M., Muravjevo gadynė Lietuvoje (užbaiga), J. Šliupas, Rojus ir Pažanga (tąsa), Ką aš galiu ir ko negaliu tikėti, R. Blatchford, Notre Dame de Paris, Paryžiaus Švenčiausioji Panelė, Victor Hugo, vertė Žemės Vaikas.

"Wiedza", tygodnik społeczno-polityczny popularno-naukowy i literacki. N. 34.

JUOKELIAI.

TEISME.

Plikagalvis liūdytojas. Matant, kaip apskųstąsis su skundėju apsėjo, man plaukai pasišiaušė.

Teisėjas. Būkit atsargus, jųs liūdyjat čion po prisieka.

("Kaimynas")...

Joks žmogus pikto nemano, kipšas tai temano ir mes turim jį pažinti pagal jo ragų.

Shakespeare.

— Ar laimingai jam pavyko medžioklė ant tigrų?

— Taip, labai laimingai.

— Tai kaip-gi?

— Jis nesutiko nei vieno tigro.

("Tit-Bits").

— Tamstos vyro liga jau persilaužė.

— Persilaužė! O, daktare, ar negalėtum jį nuo to kaip nors išgydyt.

Mamytė. Dabar gulk ir nieko nebijok, aš žvakę užpūčiau, bet tu žinok, kad Dievulis bus su tavim patamsyj.

Dukrelė. Ne, mamyte! tu Dievulį pasiimk, bet palikk man žvakę.

Ponia Dundienė. Mano vyras miegodamas knarkia baisiai. O tamstos irgi?

Ponia Pakraipienė. Tamsta gali tur būt tiek suprasti, kad mano vyras yra kulturiškas žmogus, — tai kaip dar tokių dalykų klausi.

MŪSŲ PANELĖS.

— Ar tamstai nebus sunku mano raštą perskaityti?

— Ne, ne! Tamstai reikia žinoti, kad aš gana pripratus prie gramatiško rašto...

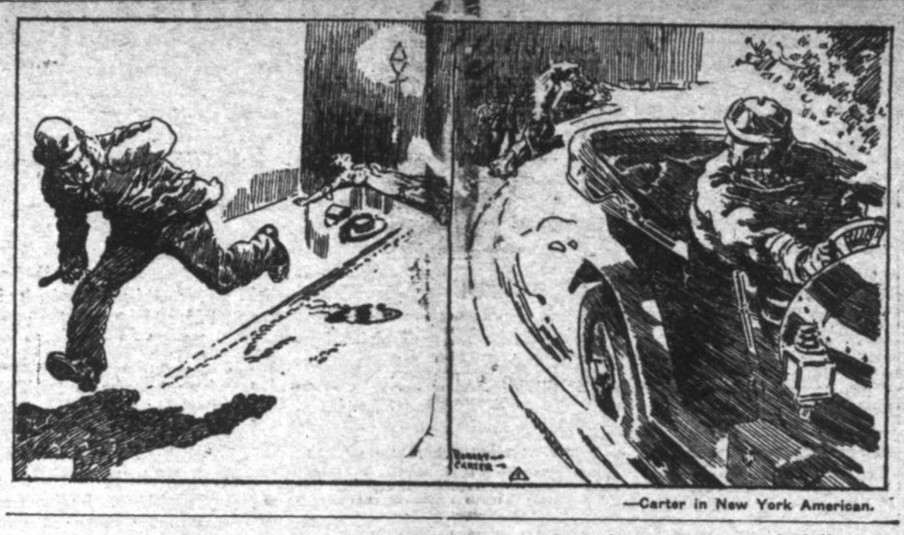

—Carter in New York American.

Kursai iš šitų žmogžudžių yra geresnis? Vienas užmušė ir bėga, žinodamas, kad jį persekios įstatymai, kitas suvažinėjęs bent keletą žmonių, važiuoja toliaus kai ponas.

Paskiausiai Gautos Žinios.

Montreale 6 rugsėjo popiežiaus legatas kardinolas Vannutelli atidengė dvidešimts pirmą eucharistišką kongresą.

6 rugsėjo mirė Chile respublikos vice prezidentas Elias Fer. Albano

Utarnike 6 rugsėjo aplankė Chicagos miestą prezidentas Taftas. Buvo vos porą valndų; pažino jį tik nedidelis burelis žmonių. Speciališkas komercijinės asocijacijos komitetas prašė Taftą, kad dar atsilankytų į Chicagą, tai jam iškelsią tąsyk pietus. Taftas atsakė, kad galėsiąs atvažiuoti tiktai po 4 kovo.

Cobalt'e, Ont. iš kasyklų ofiso pavogta visas tonas sidabro.

Amerika laukia atvažiuojant garsios artistės Nazimovos.

Prancūzijoj, Bordeaux apvogė Amerikos moterį E. Saglio. Pavogė už $20.000 brangybių.

Anglijos svetimųjų šalių ministerija per ambasadorių Washingtone užprotestavo prieš kaikuriuos Amerikos varžymus įvežant į Ameriką Anglijos produktus.

APGARSINIMAI.

PIRMIAUSIAS RŪPESTIS.

Gydant tuberkulozį ar sausligę pirmiausias gydytojo rūpestis yra sužadinti ligonyje norą valgyti ir galėjimą pervirinti. Kaip tik ligonis įstengia sočiai privalgyt ir gerai suvirint, kova laimėta. Mes norime atkreipti jusų akis į Trinerio American Elixir'ą iš kartaus vyno, kurs yra žinomas kaipo vaistas pasekmingai išgydąs stoką apetito ir spėkų. Džiovininkai, kurie leido ligai išsiplėtoti, nebegalima išgydyt, o tai turi būt pamokinimu kiekvienam, kad gydytų mažiausią nesveikumą ir apetito stoką. Tokiu būdu bus išvengta sunkių ligų. Trinėrio American Elixir iš kartaus vyno yra užsitikėtinas vaistas pilvo ir žarnų nesveikatai gydyti. Vaistų sankrovose. Jos Triner 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill. Daktaro patarimai per pačtą dykai.

Draugijų Reikalai.

DIDELIS TEATRAS.

Parengtas Muzikališkos draugystės "Lietuvių Darbininkų Choro", nedėlioj, 11 d. Rugsėjo (Sept.), Hull House, Halsted ir Polk St. Svetainė atsidarys 6 val. vakare. Išpildymas programo prasidės 7 val.

Statoma ant scenos Br. Vargšo 3 veiksmų drama "Paskutinė Banga".

Tarpais bus monologai ir dekliamacijos; po teatrui uždainuos "Lietuvių Darbininkų Choras" keletą gana puikių dainų.

Ant galo bus extra keletas įdomių dalykų. Tikietų kinos: 50c., 35 ir 25 centai.

Užkviečiame atsilankyti visus, be skirtumo pažiūrų ir lyties, kuoskaitlingiausiai; šitos draugystės siekiu yra publiką užganėdinti perstatymais, o neįžiūrėti pelno, ką daro daugelis kitų draugyščių. Nepamirškite 11 d. Rugsėjo! Tikietus galima gauti šiose vietose: Dr. Kulio aptiekoje 3252 So. Halsted St., pas J. Ilgaudą ir P. Garmų, 1613 So. Halsted St. ir pas visus choristus.

Su pagarba *Komitetas.*

BALIUS DIDELIS BALIUS!

Rengiamas Lietuvių Neprigulmingo Kliubo, atsibus 10 d. Rugsėjo (Sept.), 1910, subatos vakare. Prasidės apie 8 val., Freiheit Turner Hall, 3417 So. Halsted St. Šitame baliuje bus galima linksmai pasišokt, bus skanių gėrimų, kvepiančių cigarų; velks skrajojanti krasa; sale bus atdara lig 3 val. ryto.

Su godone *Komitetas.*

LAIVINĖ EKSKURSIJA.

rengiama Lietuvių Moterų Draugijos "Apšvieta", (naudai "Aušros" Amatų mokyklos), iš priežasties blogo oro likosi atidėta

11 D. RUGSĖJO (SEPT.), 1910.

Ekskursija rengiama į Wilmette, Ill. Tikietas vyrui $1.50, moterei $1.00. Pirktas tikietas *apmoka kelionę į ten ir atgal, valgius ir gėrimus.* Ekskursijai pasamdytas specijališkas laivas, kuris išplaus 10 val. ryto nuo Linkoln Parko laivų prieplaukos, (ta vieta yra ties žvėrinčium, pakraštyj ežero), sugryžš 8 val. vakare.

Dalyvauja *"Birutės"* choras ir keletas kitų draugijų. Visa kelionė bus linksma, smagi. — Tikietus galima gauti pirkti: "Lietuvos" ir "Kataliko" Red., pas J. Ilgaudą, 1613 So. Halsted st. ir pas "Birutės", "Apšvietos" ir "Aušros" narius.

"Apšvieta".

DIDELIS TEATRAS IR BALIUS.

Rengiamas Lietuviškos Teatrališkos draugijos "Ruta". Bus pastatyta scenoje drama 5 veiksmuose, Chicago, Ill. vardu, "Ponas ir Muzikal", nedėlioje 9 d. Spalio (October) 1910 m. C. S. P. S. salėje, 1126—28 — 18 str., tarp Fisk ir May gatvių. Salė bus atidaryta nuo 3:30, teatras prasidės 5 val. vakare. Ši drama yra sutaisyta iš laikų baudžiavos nuo 1853 m. iki 1859 metų, toj dramoj yra aprašyta visos nedorybės ponų kaip jie elgėsi su biednais žmonėmis. Kožnas kuris atsilankys, bus labai užganėdintas, nes pamatys, kokius vargus kentė mūsų senelial. Laike scenos permainų bus dainos ir dekliamacijos. Visas pelnas nuo teatro eis ant įsteigimo lietuviško kningyno. Todėl užprašome visus, kurie myli mokslą ir apšvietą atsilankyti į šį tetrą ir balių, tuomi pagelbėsite įvikdinti taip svarbų užmanymą. Tikietų kainos 25c., 50c. ir 75c. ypatai. Širdingai užprašo,

Komitetas.

Atmink, kad artinasi linksma diena — niekai ir $1000 prieš tą vieną dieną.

Šv. Stanislovo Draugystė rengia iškilmingą didelį, balių; jis atsibus subatos vakare, 10 rugsėjo d., 1910, Jono Krupo salėje, tarpe Berring Av. ir 150 gatvės East Chicago, Indiana. Balius prasidės 6 valandą vakare, trauksis visą naktį. Bus puiki lietuviška muzika. Užprašom į balių visus lietuvius ir lietuvaites. Meilingai užprašom Indiana Harbor draugystę taipogi Hammond, Ind. draugystę in šį mūsų iškilmingą balių.

Šv. Stanislovo Dr-stės vardu,

Komitetas J. D. S.

LIETUVIU RATELIO SKAITYKLA 3149 So. Halsted St. Chicago,

Atdara šiomis dienomis ir valandomis:

Utarninkais ir ketvergais nuo 7 val. vak. iki 9 val. vakaro; subatomis nuo 7 val. vak. iki 10 val. vak.

Sekmadieniais (nedėdieniais) nuo 4 val. dieną iki 6 val. vakaro.

Skaitykloj randasi visi lietuvių laikraščiai ir kningos. Skaityti galima pačiame kningyne ir namo nešties.

Pajieškojimai.

Pajieškau savo brolio Antano Juraško. Paeina iš Kauno gub., Raseinių pav., Kvedainių parap. 8 metai kaip Amerikoje. Pirmiau gyveno Chicagoje, Ill., dabar nežinau kur. Duokite žinią šiuo adresu:

Kaz. Juraška,
518 Mexwell St., Chicago, Ill.

Pajieškau savo draugų Juozapo Pauliko ir Kazimiero Jaknos abudu iš Kauno gub., Šiaulių pav., Viekšnių val., Laižuvos parapijos, Purplių sodos. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią šiuo adresu:

Frank Paulikas,
1238 Arnold St., Chicago Heights, Ill.

Pajieškau savo pačios Rozalijos Jasonienės (pagal tėvų Roz. Pilveliutės), paeina iš Suvilkų gub., Seinų pav., Serijų par., Vainių kaimo. Antu kartu atvažiavo į Ameriką su kiu valkinu ir paliko tėvynėje 3 metų ūnų. Atvažiavo 18 birželio d. Jos gavallerius Ignas Sedauskas, paeina iš Suvalkų gub., Seinų pav., gmilios ir parap.; turi 5 pėdas ir 10 colių augščio, 19 metų amžiaus, pirmu syk Amerikoje. Kas apie juos žinotumėt, mieli broliai, duokite žinią tuojaus, gausite 10 dolarių dovanų. Mano adresas toks:

Alex Jasonas,
Box 65, Mollenauer, Pa.

Pajieškau savo brolio Juozapo Bartkaus, Kauno gub., Raseinių pav., Titavėnų miestelio ir parapijos. 9 metai kaip Amerikoje. Pirmiau gyveno Chicago, Ill., trįs metai atgal išvažiavo iš čia nežinoma kur. Meldžiu pranešti man šiuo adresu:

Antanas Masteika,
10705 La Salls St., Morgen Park, Ill.

Jonas Jonušas, Kauno gub., Telšių pav., Kontėnių sod. pajieškau savo dėdės Adomo Kančiaus iš tos pačios vietos. Pirmiau gyveno Pennsylvanijos valst., dabar nežinau kur. Jis pats arba kas kitas tegul greitai duoda žinią šiuo adresu:

J. Jonušas,
4519 Paulina St., Chicago, Ill.

Svarbiame reikale pajieškomas yra Jonas Šluzas, kuris kita kart buvo padavęs savo adresą, 1457 S. Union St., Chicago, Ill. Laiškai jam rašyti sugrįžo. Jis pats, arba kas žino jo tikrą adresą malonės pranešti į "Lietuvą", 3252 So. Halsted St., Chicago, Ill. Ref. John Sosn.

Pajieškau Kazimiero Sučilos. Aš tamstos dėdė Domininkas Sučila prašau duoti žinią šiuo adresu:

Dom. Sučila,
8747 Huston Av., So. Chicago, Ill.

Pajieškau savo pusbrolio Povilo Karšauskio. Jis paeina iš Kauno gub., Ukmergės pav., Subačių par., Vilčiunų sod. 3 metai kaip Amerikoje. Prašau duoti žinią šiuo adresu:

Kazimieras Karšauskas,
1924 So. Jefferson St., Chicago, Ill.

Pajieškau brolio Konstanto Kaminskio; pirmiau apie 8 metus gyveno Shenandoah, Pa. Girdėjau, kad dabar gyvena kur apie Cleveland, O. Jis yra daugiaus panašus į anglą negu į lietuvį. Mano adresas toks:

Vladas Kaminskas,
98 St. Calawiss St., Mahanoy City, Pa.

Aš Antanas Saldauskis pajieškau savo sūnaus Viktorino o taipgi Franciškaus Špokauskio. Abudu Kauno gub., Telšių pav., vienas kaimo Judrėnų, o Fr. Špokauskas iš Brezdeikių kaimo. 8 metai kaip Amerikoj. Pirmiaus gyveno Chicago, Ill., o dabar nežinau kur. Turiu labai svarbų reikalą. Meldžiu duoti žinią šiuo adresu:

Mr. Chas. Vaiknis,
Broad Boak Conn.,
Antanas Saldauskis.

Reikalavimai.

Reikalauju gerų kriaučių moteriškam darbui, mokestis gera.

Reikalauju taip-gi gero ir teisingo vyro už sargą dirbtuvės.

Reikalauju mergaitės ing ofisą.

Reikalauju merginos ar vyro, kad galėtų prižiūrėti darbą.

Kreipkitės ing ofisą.

Paul Straus, Lietuviška dirbtuvė,
1400 W. Harison St., Chicago, Ill.

Ant Pardavimo.

Parsiduoda bučernė ir grocernė geroje lietuvių apgyventoje vietoje, biznis kuogeriausias, išdirbtas per 10 metų. Parsiduoda dėlto, kad savininkas važiuoja į Lietuvą. Arklys ir vežimas, bogė ir visi įrankiai kuogeriausi. Pirks pigiai, kas atsišauks anksčiau pas Ig. Tyškevičių, 335 Kensington ave., Kensington,

Parsiduoda saliunas. Norintis pirkti gerą biznį gromatų neraičinėkit, dėl platesnių žinių. Čia žemiaus visas reikalingas žinias aprašau, tai-gi ant gromatų atsakimo negausite, nes aš neturiu laiko gromatoms rašinėti. Noriu parduoti saliuną, nes užsilimsiu kitu bizniu. Saliunas atneša suviršum 200 dol. pelno ing mėnesį. Tik vienas lietuviškas visame miestelyj, laisnis pigus, tik 125 dol. į metus, namo randa tik 15 dol. į mėnesį, ant namo listą kokį nori tokį gali padaryti. Namie yra saliunas, o taipgi ir vietos laikymui 12 burdingierių; burdingieriai užsimoka iš kalno į nedėlią po 4 dol. ir 25c. Musų miestelyj yra 2 naujos šapos; yra mainos labai geros, anglis turi augščio nuo 6 pėdų iki 8 su viršum. Darbas lengva gauti, kas neturi darbo ir mainose nori dirbti, gali važiuoti, darbą gaus, uždarbis geras, už 8 val. darbo moka $2.70; už toną čystos anglies 95 c., o su smulkmenoms 58½c. už toną. Kad man nekitas biznis, aš neparduočiau saliuno nei už kiek, o dabar atiduodu už $700; visų piningų nereik, užmokėti tik 350 dol., o palikusius 350 dol. pats saliunas išmokės, po kiek surokuosime ant nedėlios ar ant 2 nedėlių. Tai kas norit pirkti, geriau sunku kur užeiti — kad 700 dol. atneštų 200 dol. ing mėnesį. Šitas pagarsinimas tik viena syk] tebus, ba greit parduosiu, užtai pasiskubinkit atvažiuoti ir pasižiūrėti.

Tikietas nuo Chicagos kaštuoja 3 dol. ir 80 c., iš Chicagos galit pirkti tikietą ant Chicago and Eastern Illinois kelio iki Terre Haute, Ind., o iš Terre Haute, Ind. ant Big Four kelio už 15c. atvažiuoti į Burnett, Ind. Adresas: John Ambrose, Burnet, Ind.

Parsiduoda naminiai daigtai, labai pigiai, iš priežasties važiavimo į Lietuvą, norintieji greitai atsišaukit. Viskas yra tik metai kaip supirkta, naujі daiktai. Gera proga nusipirkti gerus daigtus už eigią kainą. Stan. Martinkonis, 826 O'niel Str.

Pardavimui Bucherne ir Grosernė už prieinamą kainą, priežastis pardavimo savininkas dėlei sveikatos išvažiuoja į Lietuvą. Gera vieta tarpe lietuvių, išdirbtas biznis. Atsišaukit adresu: 1314 So. Elst Court, Grant Works, Ill

Kambariai su mebliais atiduodama arendon vienai ar dviem žmogystėm. Naujoviškas intaisymas. Flat A, 3246 So. Halsted St.

Arendon atsiduoda bučernė ir grosernė su butu ir gera rūsim (beismontu) po visa krautuve. Randasi boxas, kaladės, baral ir visos lentynos reikalingos mėnėtam bizniui, tiktai reikia tavoro nupirkti, sėsti ir ėsti. Gera vieta lietuviui. Kas norėtų užvesti biznį, prašau atsilankyti: 3119 S. Morgan pas namo savininką.

JONAS BALCHAS,

Lietuvis siuvėjas West North dalyje.

Siuvame visokius motriškus ir kitokius drabužius rudeninius ir žieminius, dirbame geriaus kaip kokie žydeliai. Valom, dažom, negerus pataisom ir prosinam. Dirbame greitai. Meldžiame persitikrinti, tada ir kitiems pasakysit, kad pas mus daroma geral ir greitai.

Jonas Balchas,
2239 W. 23 Pl., Chicago, Ill.
Telefonas, Canal 2024.

Dabar geriausia proga

FARMAS PIRKTI.

Važiuokite apsigyventi į Michigano vaisingą žemių širdį — Mason Manistee ir ežero šalis į Swigart Tract — dobilų, vaisių ir apskritai farmines žemes. Kaina nuo $10. iki $25 už akrą. Išlygos labai lengvos: įmokėti nuo $10 iki $25, o paskui ant išmokesčio kas mėnuo po 5 ar 7 dolarius ant 40 akrų. Greitai augantis distriktas, du nauji miestai, lotai bizniui ir apgyvenimui. Klimatas labai sveikas. Galite turėti viską, kas tik auga Illinois, Indiana ir Ohio valstijose. Ekskursija važiuoja kiekvieno mėnesio pirmu ir trečiu utarninku. Ten ir atgal iš Toledo ar Chicagos $6.00. Patvados ir nurodymai dykai. Užmokėtus už tikietą piningus sugrąžiname po nupirkimui žemės. Norėdami platesnių paaiškinimų rašykit pas mane: Anton Kiedis, vietinis atstovas, Peacock, Lake Co., Mich. Dabar geriausia proga farmas pirkti.

Thomas I. Morgan
ADWOKATAS

(Kandidatas ant pavieto teisdarjo). Veda kriminališkas, civiliškas bylas; parūpina patentus; peržiūri savasčių popieras; abstraktus, deed's ir tt. Žinomas lietuviškai visuomenei kaipo teisingas ir geras advokatas.

79 Dearborn St., Chicago, Ill.
328-330 Unity Building
Taipjau 4613 So. Halsted St.

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DR-STĖS CENTRO VALDYBOS ANTRASAI:

Pirmininkas: Jonas V. Liutkauskas, 120 Grand st., Brooklyn, N. Y.
Vice-Pirmininkas: Pr. Butkus, 3252 So. Halsted st., Chicago, Ill.
Raštininkas: Jonas Dagis, 3252 So. Halsted st., Chicago, Ill.
Iždininkas: A. J. Povilaika, 804 Bank st., Waterbury, Conn.
Knygius: J. Simanavičius, 231 Barnes st., Plymouth, Pa.
Literatiškasis Komitetas: J. Gabrys, 11, rue Sommerard Paris, France. V. Jokubynas, 3152 Wallace st., Chicago, Ill. J. Laukis, 501 Brick st., Valparaiso, Ind.

Męs Sujieškom.

Užčėdyjimui laiko ir galvasukio namų pirkėjams, męs sujieškojome kelis namus, geriausius kokius galima rasti už paduotą kainą, ir čionai juos pagarsiname. Kas išsigali įmokėti trečią dalį, ar daugiu, ant tų namų tam męs trukstančius piningus paskolname lengviausiomis išlygomis.

Šituos namus męs patariame pirkti lietuviams:

No. 121. 8 rumų murinis namas, ant stulpų. Lotas 24x125. Randos į metus neša $204. Kaina $1.600.

No. 232. 4 kambarių murinis namas. Geroj vietoj. Lotas 25x125. Kaina ..... $1.600.

No. 230. 2 lubų medinis namas, 2 gyenimai 1 — 5 r. 1 — 4 r. Lotas 24x125. Randos neša į metus $216. Kaina ..... $1.700.

No. 156. 2 mediniai namai, 1 — 5 r. 1 — 4 r. Lotas 31x147, kampinis. Kaina ..... $2.000.

No. 12. 2 namai, 4 gyvenimai po 4 r. Lotas 25x125. Randa $384. Kaina ..... $2.000.

No. 10. 2 lubų murinis namas, 2 gyv. po 6 r. Lotas 25x135. Kaina ..... $2.500.

No. 4. 2 lubų murinis namas, 4 gyv. po 4 kambarius. Randa $480. Kampinis lotas 30x147. Tiktai $3.700.

No. 217. 2 lubų murinis namas, 2 gyv. po 6 kamb. Lotas 25x125. Randos nešą į metus $372. Kaina $3.000.

No. 241. 2 lubų murinis namas, 16 kambarių. Lotas 125x125. Randa $504. Kaina ..... $4.500.

No. 241. 2 lubų murinis nmas, 4 gyven. 2 — 5 r., 1 — 3 r., 1 — 4 r. Lotas 25x125. Randos nešą į metus $540. Kaina ..... $4.500.

No. 187. 3 lubų murinis namas, 3 gyv. po 6 kamb., 2 maudyklos. Lotas 25x125. Gatvės užmokėtos. Randa $564. Kaina ..... $4.700.

No. 69. 3 lubų murinis namas, 3 gyv. Su maudyklioms. Lotas 27½x 127. Randos nešą į metus $552. Kaina ..... $5.300.

No. 179. 3 lubų muras, 4 gyv. 2 po 6 rum., 2 po 4 rum., 2 maudyklos. Lotas 27x129. Randos nešą 624. Kaina ..... $5.500.

No. 238. 2 lubų muras, akmenų priešakys, 2 guv. po 7 kamb., 5 r. murinis namas užpakly. Lotas 26x 125. Randa $624. Kaina ..... 5.500.

Kiekvienas iš tų namų yr vertas gero žmogaus. Ateikite apžiūrėti.

Norėdami platesnių žinių, kreipkitės ypatiškai į musų ofisą

A. Olszewski
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Mokykla Šokių!

Prof. Julius S. užtikrina, kad išmokys šokti kiekvieną jauną ar seną. Išmokina valcą 6 ryšių ir teip, kad gali drąsiai eiti šokti publikoje. Teipgi išmokys ir kitus šokius su 6 vakarais; vakare nuo 8 valandų iki 11. Kas moka vaikščioti, tas gali išmokti ir šokti. Kas nori mokytis tegul ateina į svetainę, po numeriu, 2119 So. Halsted St., mokinu kas dien apart šventų dienų. Prof. Julius S. praneša visiems, kurie nori išmokt tuos šokius, kad ateitų sekančio adreso: 2124 South Halsted St.

Ofisas ant 3-čių lubų. Atdaras nuo 5 iki 8 val. vakare.

Prof. Juliaus šokių mokykla užsidaro June 25, ji vėl bus atdara September 2.

jau pradėsim Buck ir Wing šokt Sept. 2.

Burtininkų Kazyros (Kortos)

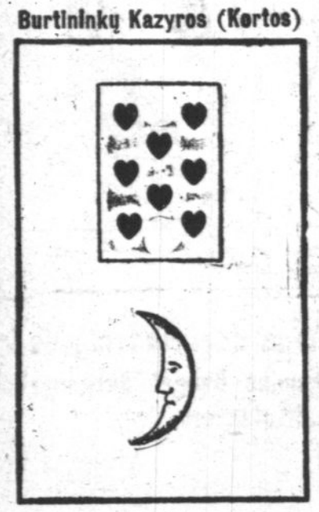

Visi žinote, kad burtininkai (Amerikoje vadinami Fortune Tellers) spėja žmogui laimę ar ateitį su pagelbą Kazyrų (Kortų). Ar toki burtininkų spėjimai iš nukeltų Kazyrų turi kokią vertę, mes apie tai nekalbėsime, tik pasakysime, kad yra tukstančiai žmonių, kurie pas tokius burtininkus lankosi įspėjimui savo ateities ar laimės ir moka jiems už tai po kelis ir po keliolika dolierių. Garsiausia ant svieto burtininkė buvo tai pone LENORMAND Paryžiuje, Francuzijoje, kuri su pagelba savo Kazyrų visiems įspėdavo ateitį. Pas ją vaikščioja kelti Kazyras viso svieto didžiunai, kunigaikščiai ir karaliai ir kiekvienam jį ateitį įspėdavo.

Po myriui virš minėtos burtininkės jos Kazyros pateko į svietą ir šiądien jomi naudojasi garsiausi svieto burtininkai, ir kiekvienas, kas jas turi, gali su joms įspėti ateitį teip gerai kaip ir burtininkai. Šios Kazyros su pilnu išaiškinimu lietuviškoje ir lenkiškoje kalbose, kaip jas vartoti ir kaip ateitį įspėti yra dabar gaunamos musų štore. Kaina jų 50c.

Šios Kazyros yra geriausia bovykla liuosame laike ir su jom, ne tik save, bet ir visus kitus geriausiai nubovysi šeimyniškuose ir draugiškuose susirinkimuose.

Siųsdami pinigus ant kazyrų adresuokite:

The Bridgeport Clothing Co.
3246-3248 So. Halsted St. CHICAGO, ILL.

Kur gauti "Lietuvą."

Galima gauti kiekvieną savaitę "Lietuvą" už 5c. pas šiuos agentus:

Brooklyn, N. Y.
E. Fromes, 73 Grand Street.
Ant. Jankauskas, 65 Hudson Ave.
T. Jermalas, 215 Berry Street.
J. Milewski, 124 Grand st.
S. Simanavičius, 258 Wythe Ave.

BALTIMORE, MD.
John Louis, 657 W. Baltimore St.
J. Zebrauckas, 112 N. Green St

BROCKTON, MASS.
J. Pocius, 175 Ames St.

Chicago, Ill.
P. M. Kaitis, 1607 N. Ashland Av.
M. J. Tananevičė, 670 W. 18th St.

ELIZABETH, N. J.
D. Bočkus, 211 First St.

JERSEY CITY, N. J.
Ant. Reklaitis, 234 Wayne St.

Lawrence, Mass.
A. Ramanauskas, 101 Oak street.

Montello, Mass.
B. P. Miszkinis, 35 Arthur St.

New Haven, Conn.
J. J. Vaitkevičius, 227 Chapel St.

Philadelphia, Pa.
M. A. Ignotas, 1028 So. 2-nd Street.

Portland, Oreg.
John Browman, Browman News Co.

SAN FRANCISCO, CAL.
Foreign & Domestic News Co., Foot of Market St.,

SEATTLE, WASH.
International News Agency, 102 Washington St.,

Worcester, Mass.
M. Paltanavičia, 15 Milbury Street.
J. Kalakauskas, 66 Milbury St.

"Lietuvos" Agentai

Pas šiuos agentus galima užsisakyti "Lietuvą" metams ar pusei metų ir užsimokėti.

Jonas Janušas kelaujantis Agentas po Illinois valstiją.

Brooklyn, N. Y.
J. Ambrozėjus, 120 Grand St.
A. Lesniauskas, 298 South 1st St.
Jos Matulis, 262 Metropolitan Av.

Baltimore, Md.
L. Gawlis, 1834 N. Castle Street.
Vincas Želvis, 603 So. Paca st.

Chicago, Ill.
J. I. Bagdžiunas, 2334 S. Oakley Ave.
Jonas Ilgaudas, 1613 So. Halsted St
Zen. Jucevicze, 118 E. 115th St.
And. Jurevičia, 3337 Auburn Av
Vinc. Linka, 1813 String St
Geo. Pupausky, 1112 S. Leavitt St
K. Steponis, 849 — 34th St
Jonas Visockis, 3139 Vincennes Ro

Cleveland, Ohio.
P. Szukys, 1408 E. 25th St

CAMBRIDGE, MASS.
Pet. Bartkevičius, 877 Cambridge St

GRAND RAPIDS, MICH.
Juoz. Šilkas, 42 W. Leonard St

GRANT WORKS, ILL.
Jonas Liškonis, Box 195

HARTFORD, CONN.
Kar. Lesevičius, 40 Mulberry st

Herrin, Illinois.
J. T. Adomaitis, Box 708

HAZLETON, PA.
Ant. Shukis, 103 N. Wyoming St

INDIANA HARBOR, IND.
B. Yasiulis, 3604 Deador St

MINERSVILLE, PA.
J. Ramanauskas, Box 538

New Britain, Conn.
M. J. Čeponis, 21 Pleasant Street.

Newark, N. J.
V. Ambrazevičia, 178 Ferry Street

Pittsburg, Pa.
Jonas A. Ignotas, 46 So. 22-nd Street
J. G. Miliauckas, 1811 Wharton St

NORWOOD, MASS.
B. A. Tumavičius, 28 Austin St.

Paterson N. J.
A. Vaitškevičius, 70 Lafayette St.

Pittston, Pa.
Ad. Bendinskas, 42 Chesnut St.
J. Kazakevičia, 103 No. Main St.

Plymouth, Pa.
S. Poteliunas, 345 E. River St.

ROCKFORD, ILL.
Adomas Kazakevičia, 310 E. State st.

SO. CHICAGO, ILL.
Pet. Ostrovskis, 8701 Commercial Av.

So. Boston, Mass.
N. Gendrolius, 224 Athens Street
J. G. Gegužis, 28 W. Broadway.

Springfield, Ill.
G. Tachilauckas, 1217 W. Jefferson St.

Scranton, Pa.
Geo. Baltrunas, 2018 Luzerne St.
Juoz. Petrikys, 1514 Ross Ave

Shenandoah, Pa.
T. Kryžanauskas, 38 E. Centre St.

Union City, Conn.
D. F. Eimaitis, 65 Brennan st.

Waterbury, Conn.
J. Žemantauskas, 39 W. Porter St.
Jurgis Žemaitis, 824 Bank st.

Worcester, Mass.
Ant. Bernotas, 45 Ward St.

Naujausios Knygos

gaunamos "Lietuvos" Redakcijoj.

APIE BALTRŲ-GIRTUOKLĮ. Vaizdelis iš gyvenimo Baltraus girtuoklio. Rygoje, 1909. Pusl. 32 ..... 10c.

ARCHAIOLOGIŠKI TYRINĖJIMAI. Gaidės apylinkėje. Kun. Juozapo Žiogo. Su 21 paveikslėliu, (Iš "Lietuvių Tautos"). Vilniaus, 1909. Puslapių 23 ..... 40c.

ANTANO BARANAUSKIO, (A. a. kunigo vyskupo) laiškai į profesorių Joną Baudouin'ą de Courtenay. (Iš Lietuvių Tautos"), Vilniuš, 1909 m. Pusl. 28 ..... 40c.

BURTAI. Zigmanto Przybylskio vienaveiksmė komedija. Išvertė ir išleido Liudas Gira. Vilnius, 1909. Pusl. 16 ..... 10c.

DŽIOVA, JOS PRIEŽASTIS IR KOVA SU JA. Dr. K. Jokanto. (Marijampolės paskaita), Vilnius, 1909. Pusl. 23 ..... 10c.

GILSĖ. Dzukų legenda ir BOBUTĖS VARGAI. Parašė Vinčas Krėvė. Vilnius, 1909. Pusl. 42 ..... 10c.

GIMDYMO SLEPINIAI. Parašė Vidunas. Labai naudinga ir verta perskaitymo kiekvienam šitą knygelę. Tilžėje, 1909 m. Pusl. 96. Kaina 45.

IŠ SEINŲ VYSKUPYSTĖS HISTORIJOS. Parengė spaudon J. Basanavičius ir K. Grinius. (Iš "Lietuvių Tautos"), Vilnius, 1909. Puslapių 41. Kaina ..... 50c.

KLAIDA. Apysaka parašyta Lazdynų Pelėdos. Kas šios raštininkės veizdeilus skaitęs, tas žino jų vertę ir nesigailės šią knygelę perskaitęs. Ji parašyta iš lietuvių gyvenimo, Vilnius, 1910. Pusl. 520 ..... $1.00.

"LIETUVIŲ TAUTA". L. Mokslo Draugijos raštai. Knyga 1, dalis 3. Vilnius, 1909. ..... $1.25.

NASLAITĖ. Drama keturių veikmių. Parašė M. Valinčius. Boston, Mass. 1909, pusl. 22. Kaina .. 10c.

NUO AUDROS PASISLĖPUS. Parašė Žemaitė. Vilnius, 1909. Pusl. 16. Kaina ..... 5c.

RAŠYBOS LAVINIMOSI DARBAI. Pradėdamomsioms mokykloms. Sutaisė mokytojas S. Vaznelis su pagelba J. J. Šiauliai, 1909. Pusl. 112 Kaina ..... 20c.

I. Gražus paveikslėliai, bet dar gražesni aprašymėliai. Vilnius, 1910. Kaina ..... 10c.

Nauji Muzikuliszki Veikalai.

Lietuviška muzika. ČESLOVO SOSNAUSKIO.

V. Sąsiuva. UŽMIGO ŽEMĖ. Sustatyta vienam balsui, forteplanui pritariant, žodžiai Mairionio. Peterburge, 1909 m. ..... 50c.

No. 799 Vytauto koncertinis maršas, muzika pijanui. Atminčiai D. L. K. Vytauto pergalėjusio kryžeivius ties žalgiriu 1410 m. Sutaisė P. Stankevičia. Spausta Leipcige 1910 m., 3 puslapiai muzikos. Kaina 60c.

VI. Sąsiuva. Ta pati daina UŽMIGO ŽEMĖ. Mišriems balsams a capella. Peterburge, 1909 m. .. 50c.

VII. Sąsiuva. SKUBINK PRIE KRYŽIAUS. Vienam balsui, forteplanui arba vargonams ir smulkui pritariant. Žodžiai kun. M. Gustalčio, Peterburge, 1909 m. ..... 50c.

Knygų Kataliogas

No. 27 Gyvenimo mokyklos. Parašė Orison Svett-Marden. Lietuviškon kalbon išvertė K. Žegota. Užrašai pagarsėjusių žmonių. Labai naudinga knyga. Didelio formato. Chicago, Ill. pusl. 235. .... $1.25
Apdaryta $1.50

No. 43 Iš gyvenimo lietuviškų Vėlių bei Velnių. Pasakos surinktos d-ro J. Basanavičiaus. Šioje knygoje telpa keli šimtai gražių pasakų, apie rojų (dangų), čyščių, peklą; apie giltinę, marą, cholerą; apie dvasias (dušias), velnius, jų valdinėjimąsi ir tt. Pasakos užrašytos tokioje tarmėje, kokioje buvo girdėtos. Panevėžyj — pagal tarmę panevėžiečių; Šiauliuose — pagal tarmę šiauliečių; Suvalkų gub. — pagal tarmę suvalkiečių; Prusų Lietuvoje — pagal tarmę Prusų lietuvių; Dzukijoj — pagal tarmę dzukų ir tt. Chicago, Ill. 1903, pusl. 470. Popierose apdaruose. $1.50
Audimo apdaruose. $2.00

No. 70 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis IV. Chicago, Ill. 1905, pusl. 299. Šioje dalyje, teip kaip ir pirmesnėse dalyse Dro. J. Basanavičiaus surinktų pasakų, telpa keli šimtai užmančių ir juokingų pasakų. Kiekvienas, nusipirkęs iš paminėtų knygų I, II, III ar IV dalį, turės per visą savo amžių neišsemamą pasakų turtą. $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. c71 Laikrodininko atsiminimai. Pasak Erkman-Šatrijaną sutaisė S. M. Paveikslas iš Napoleono I paskutiniųjų kariavimų. Chicago, Ill. 1907, puslapių 44. .... 15c

No. 76 Maxim Gorkij. Pasakojimai. Iš rusų kalbos vertė A. L—is. Turinys: Giesmė apie sakalą. Nenaudėlis, Makaras Čudra, Rudenyj, Dvidešimts šeši ir viena. Chicago, Ill. 1906, puslapių 103. .... 25c

No. 90 Olitipa. Graži apysaka iš laikų savitarpinės karės šiaurinės Amerikos indijonų. Vertė A. Olševskis. Antra pataisyta laida. Chicago, Ill. 1906, pusl. 95. .... 25c

No. 1525 Rankvedis gromatų rašymui. Knygelė pamokinanti, kaip rašyti gromatas į firmas, pažįstamus, gimines, prietelius, mylimus ir mylimas prieš apsivedimą, į ponus, kunigus, vyskupus ir kitas augštos luomos ypatas. Pasveikinimai ant Naujų metų, dienoje varduvių, gimimo ir kituose atsitikimuose. Chicago, Ill.

No. 490 Dvi Kelionė į Tolimą Šiaurę. Sutaisė S. Matulaitis. Labai žingeidus ir naudingas aprašymas iš kelionės į šiaurės poliusą. Chicago, Ill. Kaina..... .... 20c

No. 516 Iš kur atsirado musų namiai gyvuliai ir auginami augmenys? Pagal Lunkevičių sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1901, puslapių 73. .... 20c

No. 67 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis I. Čia telpa 141 labai gražių, juokingų, išmintingų ir žingeidžių pasakų. Chicago, Ill. 1903, pusl. 280. ..... $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. 68 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis II. Čia telpa 205 labai gražių ir juokingų pasakų, bovijančių kiekvieną skaitytoją ir klausytoją ir labai naudingos. Chicago, Ill. 1903, pusl. 330. .... $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. 69 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis III. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 333. .... $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. 548 Oras, Vanduo, Šviesa ir Šiluma. Lekcija Prof. Blochmano'o. Sutaisė Šernas. Visiems suprantamai aprašyta ypatybės chemiško ir fiziško proceso, aiškesniam parodymui kurio yra daugelis tam tikrų paveikslėlių. Chicago, Ill. 1907, pusl. 138. .... 40c

No. 553 Pažįmas organiško svieto. Pagal Bitnerį sutaisė Šernas. Knyga didelės mokslišką vertės. Ji aprašo tvėrimąsi viso sutvėrimo ir visų gamtos sutvertų daiktų; parodo, pagal senjausius ir gilausius žemės sluoguius, žaug milijonų metų atgal gyvonusius ant žemės augmenis, vabalus, žvėris, paukščius ir tt. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1905 pusl. 137. 35c

No. 606 Airija. Lapai iš istorijos Airijos. Parašė A. Janulaitis. Chicago, Ill. 1908, pusl. 53. .... 15c

No. 781 Gyvybė (kantatas) ir kitos trumpos poemos. Parašė Jonas Viskoška. Telpa čia ellės: Gyvybė, Ištvirkėlis, Vylius, 3 sonetai, Proverbai ir Jautimai. Chicago, Ill. 1907, puslapių 41. .... 15c

No. 397 Kepios kančios. Ellės. Parašė Liepukas. Chicago, Ill. 1909, puslapių 28. .... 10c

No. 436 Revoliucijos dainos. Surinktos iš visur 24 dainos naujos gadynės iš revoliucijos atbalsių. Chicago, Ill. 1908, pusl. 30. .... 15c

No. 471 Akyvi apsireiškimai svieto, į kuriuos žmonės nuolat žiuri, bet jų gerai nesupranta. Su 7 paveikslėliais. Labai naudinga knygelė tiems kurie nori sužinoti, iš ko darosi žaibai, griausmai, lietus ir sniegas. Kas yra debesiai, ant ko jie laikosi ir tt. Chicago, Ill. 1894, pusl. 79. .... 25c
tiems arčiau susipažinti su oro ypatybėmis, verta perskaityti. Chicago, Ill. 1907, pusl. 238. .... 75c
Apdaryta. $1.00

No. 1209 Angliškos Kalbos Vadovėlis tiems, kurie nori trumpu laiku pramokti angliškai susikalbėti kasdieniuose reikaluose. Sutaisė J. Laukis. Antra pataisyta laida. Chicago, Ill. 1908, pusl. 90. .... 25c

No. 1300 Rankvedys angliškos kalbos. Pagal Ollendorfą, Harvey, Maxwell ir kitus surašė J. Laukis. Yra tai praktiškiausia knyga išsimokinimui angliškos kalbos pačiam per save be pagelbos mokytojo. Chicago, Ill. 1906, pusl. 307. .... $1.25
Apdaryta. $1.50

Mes Išgydom Vyrus

Mes trokštam, kad visi, kurie yra neužganėdinti su kitais gydymais, ateitų pas mus ir pamėgintu musų tikrą ir ištikimą gydymą. Mes paaiškinsim tau dėlko kiti gydymai tavęs neišgydė ir kaip mes tave išgydysim.

Kraujo Užnuodyjimas Pacinantis nuo užsikrėtimo arba priežasčių dėl kurių ligonis nenori kreiptis prie šių mynikų gydytojaus, rudos plėmos, lopai burnoje, skaudulia ant liežuvio, silinkimas plaukų, skausmas kauluose, sunarluose, plėmokant kuno, jausius tekanti skaudulisi. MES IŠGYDOM ŠITOKĮ PADĖJIMĄ—MES NELOPOME.

Nubėgimai Ar kankina tavę nubėgimai? Pacinanti nuo peržengimo gamtos tiesų, vyriški silpnumai, nuslinimas, silpna atmintis, galvos skaudėjimai, plėmai priešai akis, nerviškumas, skausmai strėnose? Ar pats ši apimtas nors vienu iš tų ženklų? Ateik pas mus, mes tave išgydysim neakitaip neretkalouji nuo mokėti.

Užsikimšimai Nedaro skirtumo koks tamistos nesveikumas yra, jeigu tamistą kankina dėginimai, plikinantis klapsinimas, pusės nesveikumas, erainimai, tankus noras ištuštinimo, mes išgydom viršui minėtus padėjimus be vartojimo peilio ir be siuntimo į ligonbutį.

Sutinimai Uždegimai, sutinę ir skausmingi sunarlai, kantrybę atimančios užsisenėję ligos kurios padaro gyvenimą nelaimingu, IŠGYDOMOS ANT VISADOS BE ŽUDIMO LAIKO.

Guzuotos ir Susisuke Gyslos Šitokios gyslos randasi visur ant žemesnės dalies kuno, bet daugiausiai kaitėj pusėj; jos padaro žmogų labai neramų; yra silpnas velkantis jautimas daugmaž nuolatai. Gyslos yra užčiuopiamos ir nurodo kaip botagas.

Atsišauk tuojaus jeigu esi klapate.

Abelnas Nusilpnėjimas Silpnumas, pamirštimas, negalingumas prie darbo arba linksmumu gyvenimo, nulsimas, ryalrus gėdinanti silpnumai, ir tt. ATIDĖJIMAI YRA PAVOJINGI—PASIRODAVIK SU MUMI DABAR.

Odos Nesveikumai Bozėma, išbėrimai, spunguai, lopai, netobulumai, žaizdos skaudulisi, pagaltonavęs ir išbylėjęs oda, pajuodavę paakiai. Yrai, yra jum nuo to riako raistas, stašlankisai pas mus ant gydymosi. GALI UŽMOKĖTI KADA BUSI IŠGYDYTAS.

Inkstu, Pusles ir Sebrus Nesveikumai Inkstų nesveikumas gali išsivystyti į pavojingas komplikacijas, ir jeigu nesatbotas, pagimdys kitas ligas ir komplikacijas. Ar manai apsivesti? Ar esi tikrai sveikas?

State Medical Dispensary

150 SO. CLARK ST., arti Madison gatves, CHICAGO, ILL.

Ofiso valandos: nuo 10 ryto iki 4 po piet. Nuo 6 iki 7 vakarais. Nedėldieniais ir Šventadieniais nuo 10 iki 12 tiktai. Ypatos geidžiančios gydymo turi atsišaukti asabiškai, nes ligos negali but gydomos teip pasekmingai per susirašinėjimą kaip ligoniui atsišaukus pačiam. Nerašyk bet atsilankyk.

No. 722 Trumpa senobės istorija. Pagal prof. R. Vipper vertė iš rusų kalbos D. Su paveikslais senoviškų liekanų ir 5-lais spalvuotais žemlapiais (mapomis). Yra tai tikriausia svieto istorija nuo seniausių laikų, daug metų prieš Kristaus gimimą iki nupuolimo Rymo viešpatystės. Chicago, Ill. 1904, pusl. 305. .... $1.00
Drutuose apdaruose. $1.25

No. 566 Senų gadynių lėnykę gyvi sutvėrimai. Pagal Hutchinsoną sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadynių įvairius sutvėrimus, gyvenusius ant žemės dar prieš atsiišguldytus lietuviškai. Prie kiekvieno radimą žmogaus. Šiandien tų sutvėrimų kunus žmonės, kasdami gilius šulinius, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa gilial palaidotus žemėje. Tulų sutvėrimų atrado čielus, nesugadintus kunus, užklotus keliolikos sieksnių storio žemės elle. Jie yra šiandien išstatyti įvairiuose muzėjuose, iš kurių žmonės mokinasi pažinti, kaip sena yra musų žemė. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą žemės sluogsnių, kuriuose tų sutvėrimų kunus randa, gali spręsti, kaip sena yra musų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. .... $1.00
Apdaryta. $1.25

No. 657 Istorija Suvienytų Valstijų šiaurinės Amerikos nuo stradimo ir dar prieš atradimą Amerikos iki 1896 m. Aprašo, kaip Kolumbas atrado Ameriką, kokie čia tada žmonės gyveno, kokie žmonės pirmiausiai iš Europos pradėjo plaukti į Ameriką, kokios karės buvo, už ką kariavo ir kokiuose metuose; kiek buvo prezidentų, kokie ir kiek kuris gero šiai šalai padarė. Prie galo knygos telpa Suvienytų Valstijų Konstitucija, kuri yra reikalingiausia žinoti kiekvienam žmogui, gyvenančiam šioje šalyje. Chicago, Ill. 1896, pusl. 364. .... $1.00
Ta pati audimo apdaruose, aukso litaros ant nugaros ir šono. $1.25

No. 658 Istorija Chicagos Lietuvių, jų parapijų ir kun. Kraučuno prova su laikraščiu "Lietuva", buvusi balandžio mėnesyje 1899 m. Čia telpa aprašymas: kiek lietuvių yra Chicagoje, kiek lietuviškų draugyščių, su kokiais vardais ir siekiais; chronologiška peržvalga Chicagos lietuvių darbų nuo pat čia jų atsiradimo iki pabaigai 1900 metų; istorija jų parapijų ir prova kun. Kraučuno su "Lietuva". Chicago, Ill. 1901, pusl. 580.
Kaina. $1.00
Apdaryta. $1.50

Svietiszki Abrozai.

Litografuoti Abrozai, Vienoje Spalvoje — Juodai ant Balto. Plotis 22, ligis 28 col.

Kaina 50c. Vienam.

No. K639 Tadas Kosciuška.
No. K653 Kazim. Pulaskis.
No. K698 Jonas Sobieskis.
No. K877 Juoz. Poniatovskis.
No. K892 Jonas Sobieskis III, Lenkijos Karalius, sumuša Turkus ties Vindabona 12 Rugs. 1683 m.
No. K760 Dabartinis Popiežius Pius X-sis. Miera 18x25. .... 35c
No. K928 Aniučias sargas, gražus paveikslas. Miera 23x28. ..... 50c
No. K891 Kražių skerdynė. Paveikslas ano baisaus atsitikimo 22 d. lapkričio 1893 m. Kražių miestelyje, Raseinių pav., Kauno gub. Miera 22x28. Kaina..... .... 50c
No. S766 Gedeminas, Didis Lietuvos Kunigaikštis apima Kijavos pilį 1318 metais, o maskoliai puola prieš jį ant kelių ir paduoda jam duoną ir raktus. Miera 17x22. .... 30c
No. K820 Martin Luther. Miera 22x28. .... 50c
No. 899 Martin Luther su visa savo šeimyna. Miera 22x28. .... 50c
No. K9 Visi Popiežiai ant vieno abrozo, nuo pirmutinio šv. Petro iki Leono XIII. Miera 24x30. .... $1.25
No. K853 Ispanija priima Kolumbą mieste Barcelonoje 15 d. balandžio 1493 m., kada sugrįžo, atradęs Ameriką. Miera 28x42. .... $1.50

Skaitykit "Lietuvą"

A. Olszewskio Bankoj

galite aprupinti visus savo reikalus

TOJ BANKOJ LIETUVYS NOTARAS

Išdirba "Doviernastis" — Kontraktus, Raštus pardavimo ir visokius kitus dokumentus, ir užtvirtina visokius dokumentus pas konsulių. Inkorporuoja draugijas ir atlieka visokius kitus notarijališkus darbus.

Visokiuose notarijališkuose reikaluose kreipkitės į

J. J. Hertmanowicz
(Notary Public)
3252 So. Halsted st., Chicago.

"DAGIS"

Kritikos, Satyros ir Juokų Ménesinis Laikraštis.

DAGIS gražioj formoj knygos, ant geros popieros ir su viršeliais, viso 20 puslapių kas mėnuo duoda skaitymų.

DAGIS kas mėnuo talpina po kelis originalinius, lietuvių pieštus paveikslėlius.

DAGIS bado visus be skirtumo, kas tik nusikalsta prieš visuomėnę, todėl "Dagis" turi rastis kiekvino lietuvio namuose, tai yra geriausia gyduolė nuo visokių ligų. Juk visiems yra reikalingas linksmumas ir juokai, o "Dagis" nesigaili straipsnių su įvairiais pasišaipimais ir juokais.

DAGIO kaina labai žema, tiktai 10 centų num., arba $1.00 metams.

Siunčiant prenumeratą, adresuokite:

"DAGIS" PUBL. CO.,
812 — 33rd Street, Chicago, Ill.

Dr. O. C. HEINE

DENTISTAS

OFISAS—Kampas 31 ir So. Halsted gat.
(Gyvenimas virš aptiekos.) CHICAGO, ILL.

Nori mokintis Barzdaskutykios?

Tamista šį amatą gali išmokti nuo 4 iki 6 savaičių. Kainuos tau tik $30. Mes duosime visą setę skutimo prietaisų. Šis amatas yra tinkamu perdėm visame svieto ir tamista turėsi tada savo ypatišką verteivystę busi savo darbdaviu. Rašyk pas:

NOSSOKOFF'S BARBER SCHOOL
1405 Penn Ave., Pittsburg, Pa.

AKIU LIGOS.
Ar turi galvos skausmus?
Ar akys vandeniuoja?
Ar jas niežti?
Ar telpgi ir spaudžia?
Ar daiktai išrodo dvigubi?
Ar jie buva neaiškus, migloti?
Ar turi uždegtas akis?
Ar jos greit pailsta skaitant?
Ar jas skaudina šviesa?

DAUG ŽMONIU
turi akių nesveikumų, kurių visai nežino, ir sirgdami nejaučia skausmo ir nė jokio nesmagumo, bet jie turi nešioti akinius, kad išgelbėti savo regėjimą ateityj.
Mokslinio laipsnio okulistas

S. GINSBURG
2038 S. Halsted St. netoli 21 g.

VYRAM TIKTAI
INEJIMAS DYKAI
kas gali but matyta
GALERIJOJ MOKSLO
344 SO. STATE ST.
CHICAGO, ILL.
near Harrison St.

Žingeidumai Patologijos
Žingeidumai Osteologijos
Žingeidumai Gromuliavimo Organu

Tirinek pradžia ir išsivystima Žmogiškos Rasos nuo Lopsnio iki Grabui. Pamatyk Keistumus Gamtos. Žingeidumus ir Mištiniszkumus.

Tirinek intekme ligos ir paleisturystes, perstatytas gyvo didumo figurose, sveikuose ir ligotuose padėjimuose. Lavus išrodinetojas atsakinėja visokius klausymus. Didžiausia proga taro gyvenimo.

INŽENGA DYKAI

Atdaryta kasdiena nuo 8 ryto iki vidurnakčiui

LIUOSA GALERIJA MOKSLO
344 So. State St. CHICAGO, ILL.

Padekavones už kningele.

"Kaip Raszyti Laiszkus Lietuviszkoje ir Angliszkoje Kalbose."

Labai dėkavovju už kningelę "Kaip Rašyti Laiškus". Kningelė tikrai gerai sutaisyta ir iš jos yra labai lengva išsimokinti rašyti laiškus angliškoje kalboje. Tai yra geriausias budas išsimokinimo angliškos kalbos. Dėkavoju Jums po šimtą sykių už jos prisiuntimą.

Z. Stelmokas, 238 Waldo st., Rumford Falls, Me.

Labai širdingai dėkavoju Tmstom už taip brangią dovaną kningelę "Kaip rašyti laiškus lietuviškoje ir angliškoje kalbose". Esu labai ja užganėdintas ir todėl busiu "Lietuvos" skaltytoju ant visados visados.

Jonas Butkus, Co., Campelliott, Canal Zone Panama.

Kiek tai turėjau vargo, kad parašyti laišką angliškoje kalboje. Jau antras metas kaip kankinuosi, bet visgi negalėjau laiško taip parašyti, kad anglikas jį suprastų. Gavęs Tamstos kningelę dovaną "Kaip rašyti laiškus", dabar jau galiu visokius laiškus angliškoje kalboje rašyti, nes šioje kningelėje yra visokių formų laiškai. Už taip brangią kningelę busiu Tamstai dėkingas ant visados.

Sim. Daniunas, Sparta, Wis.

Tai ką žmonės rašo apie mūsų kningelę *"Kaip rašyti laiškus lietuviškoje ir angliškoje kalbose"*.

Kiekvienas šią kningelę gaus dovaną, kurs užsirašys "Lietuvą" ant 18 mėnesių ir užsimokės $3.00 prenumeratos.

Kurie jau turite "Lietuvą" užsirašę taip-gi gaus minėtą kningelę dovaną, jaigu atnaujins savo prenumeratą ant tolesnių 18 mėnesių užsimokėdami $3.00 prenumeratos.

Šita kningelė yra labai naudinga. Skaityk jos apgarsinimą ant sekančio puslapio, o suprasi jos vertę. Už piningus jos niekam neparduodame, tiktai dovanojame ją tiems, kurie užsimoka $3.00 prenumeratos už "Lietuvą", tai jiems siunčiame "Lietuvą" per 18 mėnesių ir šią kningelę duodame dovaną.

A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

DIDZIAUSIAS LIETUVIŠKAS KATALIOGAS

Laikrodžių, Laikrodelių; Muzikaiiškų Instrumentų. Drapanų ir šimtų visokių kitų naudingiausių ir reikalingiausių daigtų, gaunamų pas

Bridgeport Clothing Co. Chicago, Ill.

Kataliogas dalinasi ant kelių skyrių ir kiekviename skyriuje telpa sekanti daigtai:

Drapanų Skyriuje. Rasite Drapanų Siutus, Overkotus, Kelnes, Marškinius, Kaklaraikščius, Pirštines, Kepures, Skrybėles Čeverykus. ir tt.

Muzikališkų Instrumentų Skyriuje. Rasite Armonikas, Koncertinas, Smuikas (Skripkas), Fleitas, Pikolas, Kiernetus, Obojus, Fogotus, Soksofonus, Kornetus, Melofonus, Trumpetus, Trambonus, Altus, Tenorus, Baritonus, Basus, Kontrabasus, Bubnus, Cimbolus, Megafonus, Bandžius, Gitaras, Mandolinas, Citras, Ksylafonus, Autoarfus, Muzikos Dėžes, Fonografus, (Snekamas Mašinas), Pijanus, Vargonus, ir daugybę kitų instrumentų.

Bižuterijos Skyriuje. Rasite Laikrodžius, Laikrodėlius, Lenciugėlius laikrodėliams ir moterims ant kaklo siųlojamus, Komposus, Medalikus, Bronzoletas, Auskarius, Spilkas, Sagutes, Žiedus, ir tt.

Tolesniame Skyriuje. Rasite Sidabrinius Peilius, Šaukštus, Videlcius, Tacas, Fotografijų Kameras, Parasnus, Žiuronus, Elektriškas Liktarniukes, Siuvamas Mašinas, Fontanines Plunksnas, Pašeilius, Kalimorius, Britvas, Šepečius, Sokas, Peilukus, Žirklukes, Pypkes, Fotografijoms Albumus, Mapas, Globus, Stereoskopus Abrozus, Abrozėlius ir šimtus kitų labai naudingų ir reikalingų daiktų.

Kataliogas turi 160 puslapių, didelio formato su aiškioms iliustracijom visokių daiktų.

Prisiųsk už 10c. markę pačto kaštam ir mes jį prisiųsim **DYKAI.**

Adresuokit šiteip:

The Bridgeport Clothing Co.
3248 So. Halsted St., Chicago, Ill.

"LAISVOJI MINTIS"

Vienintėlis mokslo ir literaturos iliustruotas laikraštis, talpinantis rimtus ir gerai apdirbtus straipsnius iš įvairių mokslo šakų: Historijos, Kulturos Historijos, Gamtos Mokslų, Draugijinių Mokslų, ir t. t., lygiai ir originališkai parašytas apysakas iš musų gyvenimo.

Kaina metams $2.00; pusei metų $1.00; į užsienį $2.50

Kas, prisiųsdamas mums prenumeratą, prisiųs iškirpęs ir šį apgarsinimą, tas gaus dovanas knygomis: užsirašantiems "L. Mintį" metams duodame knygų už $1.00 užsirašantiems pusei metų už 50c.

Paskubinkit—Dovanas neilgai teduosime.

Adresas:

"Laisvoji Mintis."
1401 N. Main Ave., - Scranton, Pa.

F. P. BRADCHULIS

Attorney & Counselor at Law
132 S. Clark, Cor. Madison St.
Atwood Bldg., Room 806
Tel. Franklin 1178.

Lietuvys advokatas, baigęs tiesų mokslą Amerikoje. Veda visokias bylas, civiliškas ir kriminališkas visuose teismuose (suduose).

Gyv. 3112 S. Halsted st., arti 31mos
Telephone Yards 2390.

Dr-as W. A. Martišus

Ofisas R. 409 Tacoma Bldg.
Madison & LaSalle Sts, Chicago,

Gydau visokias ligas kaip šviežias teip ir užsisenėjusias. Ypatingai vidurių ligas, moterų vaikų ir vyrų. Telpgi pritaikau akinius ir pataisau nesveikas akis.

Ofiso valandos: nuo 9 ryto iki 5 po pietų. Nedėlioms ofisas atdaras tiktai pagal sutarimą.

KOŽNAS GAUS DYKAI

Banka A. Olszewskio

3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Priima pinigus taupinimui ir moka už juos 3% metams.

Skolina pinigus pirkimui namų ir liotų mieste Chicagos.

Sukolektuoja žmonių pinigus padėtus kitose bankose; teipgi iškolektuoja darbininkų neužmokėtas algas ir paskolintus pinigus.

Padaro visokius Notarijališkus raštus, kaip tai: Dovierennastis, Kontraktus pirkimo ir pardavimo, Affidavitus ir visokius kitus rejentališkus ir legališkus raštus.

Išmaino pinigus visokių žemių ant amerikoniškų ir amerikoniškus ant kitokių.

Perka ir parduoda namus ir liotus.

Siunčia pinigus į Rossiją, Lietuvą, ir visas dalis svieto.

Parduoda šifkortes ant visų linijų išvažiuoti ir atvažiuoti, ir išvažiuojantiems Lietuvon parupina pasportus nuo Rosijos konsulio.

Musų kainos visada pigesnės kaip kitų ir musų tarnysta visuomet geresnė už kitų. Rašykite mumi apie šifkorčių ir rublių kainas, o mes mielai tokias Jums prisiųsime.

Rašydami mumi visada adresuokite šiteip:

A. OLSZEWSKI

3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Knygele verta tiek aukso, kiek ji pati sveria.

Jos Vardas yra:

"Kaip rašyti Laiškus Lietuviškojo ir Angliškoje Kalbose".

Ko ji mokina? Ji mokina rašyti laiškus (gromatas) lietuviškoje ir angliškoje kalbose. Žmogus gali visą amžį mokintis angliška kalbą, bet pakol jis nemėgins rašyti laiškų angliškoje kalboje, tai ir angliškos kalbos niekada gerai neišmoks. O kad rašyti laiškus angliškoje kalboje, reikia tam tikros knygos, kuri nemokantį mokintų. Taigi ši knygelė mokina rašyti laiškus angliškoje kalboje.

Šioje knygelėje yra daugybė laiškų visokiuose reikaluose ir atsitikimuose į visokias ypatas: Laiškai tėvų į vaikus, vaikų į tėvus, vaikinų į merginas, merginų į vaikinus; tarnų į darbdavius, darbdavių į tarnus ir tt. Tie visi laiškai yra abiejose kalbose, viens lietuviškas kitas angliškas, teip kad rašėjas skaito lituvišką laišką ir mato kaip tą jatį laišką angliškai rašyti. Kašant angliškus laiškus žmogus mato kaip surišti žodi su žodžiu, kaip padaryti pilnus sakinius ir tie sakiniai įsiskverbia žmogui į smegenis teip giliai kad jis juos jau ant visada atmena. Jokia gramatika, jokia kita knyga teip greitai ir teip gerai žmogu neišmokins angliškos kalbos kaip kad virš paminėta knygelė. Žinoma pirm paėmimo šios knygelės, žmogus turi pirmiau perskaityti knygeles "Vadovėlis" No.1209 ir "Rankvelis" No.1300, kad gauti pradžią, o paskui jau imti knygelę *"Kaip rašyti laiškus lietuviškoje ir angilškoje kalbose"*.

Ši knygelė ne vein mokina laiškus rašyti, ne vien mokina angliškos kalbos, bet dar mokina ir daugybės kitokių labai naudingų ir reikalingų dalykų, kokių pamokinimų jokioje knygoje nerasite. Ji mokina:

Kaip daryti kontraktus pirkimo, pardavimo, samdymo ir visokių formų biznio reikaluose; kaip daryti vekselius skolinant pinigus; kaip daryt testamentus; kaip vesti draugysčių reikalus, ir visoki kiti pamokinimai. Teipgi mokina formų kaip žmonėse apsieiti visokiuose atsitikmuose; antai kaip apsieiti svečiuose, apsilankymuose, supažindinime vieno su kitu, pakalboje vieno su kitu, kaip užsilaikyti bankietuose, vestuvėse, krikštynose, pagrabuose, atsilankant ant metinių švenčių ir tt. Toliau knygelėje yra šimai patarlių vartojamų angliškoje kalboje išverstų į lietuvišką, kokių dar niekad negirdėjai, ir ant galo yra Žodynėlis svetimų žodžių, vartojamų yvairiose kalbose, išverstų į lietuvišką kalbą ką jie reiškia.

Ši knygelė turi 293 puslapius. Yra apdaryta popieros apdaruose ir audimo gražiuose apdaruose. Ji yra verta daug pinigų, bet už pinigus mes jos niekam neparduodame. Mes ją dovanojame tiems, kurie užsirašo musų laikraštį "Lietuvą" ant 18 mėnesių ir užsimoka $3.00 prenumeratos, tai tiems duodame šią knygelę dovanų ir siunčiame "Lietuvą" per pusantrų metų. Skaityk mųs apgarsinimą ant puslapio 7.

Kodėl teip brangią knygelę mes dovanojame už dyką? Pirma todėl, kad mes norime kad kiekvienas lietuvys išmoktų angliską kalbą, kad paskui galėtų užimti geresnią vietą ar darbą ir pralobtų, o kada bus musų lietuviai turtingesni ir apšviestesni, tai ant tiek pakils lietuviška tauta ir kultura ir mes nuo turtingesnių daugiau biznio turėsime. Antra — mes norime, kad kiekvienas lietuvys skaitytų musų laikraštį "Lietuvą", kuri tarnauja žmonių apšvietimui ir kulturiškam jų pakėlimui, ir ant kiek "Lietuvos" skaitytojai pasidaugins, ant tiek mes galėsime pagerinti laikraščio "Lietuvos" įturą. Pasidauginus skaitytojams, mes galėsime užlaikyti geriausius raštininkus, kurie parupins žmonėms tikrai gerų ir pamokinančių raštų visokiose mokslo šakose. Laikraštis turi buti žmonių mokykla, jis turi mokinti žmonis to visko kas jų gerovei reikalinga, todėl mes ir rupinamėsi laikraštį "Lietuvą" tokia žmonių mokykla padaryti.

Lietuviai jau pradeda suprasti musų gerą norą, nes kasdien vis užsirašo "Lietuvą" daugiau ir daugiau, ir gavę nuo mus virš paminėtą knygelę dovanų, kuodidžiausiai mumi dėkavoja už jos išleidimą.

Todėl ir tu, broli, kurs šį apgarsinimą skaitai, nelauk, ilgiau, bet tuojaus prisiųsk $3.00 prenumeratos už "Lietuvą", o mes ir tau prisiųsime tą brangią knygelę dovanų ir siųsime musų laikraštį "Lietuvą" per pusantrų metų.

Siųsdami pinigus savo laiška adresuokite šiteip:

A. OLSZEWSKI

3252 So. Halsted Street. CHICAGO, ILL.

Dr. E. C. COLLINS
nėdėtojas.

AR TURI:

Viduriu ligos, Užkietėjima, nedirbimo, Galvos skaudėjima, Reumatizma, Odos ligos, Širdies ligos, Inkstu ligos, Kepenos ligos, Hemoroidus, Skrofuline, Nervišką nusilpnėjima, Plaučiu ligos, Pilvo kataro, Neuralgia, Viduriu skausmus, Kataro noses ir gerkles, Bronchitis, Astma, Paraliža, Ausiu ligos, Akiu ligos, Patrukima, Pusles ligas, Visokius išberimus, Kirminus, Visokias slaptas ligas Vyru ir moteru, šviežias arba chroniškas.

Prisiusk tuojaus 10 centu markiems, idant aptureti garsinga knyga Dr. E. C. Collins "Vadovas in Sveikata". Ji yra neatbutina kožnai šeimynai.

The COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

NE TUSTI, KALBA, BET FAKTAI

darodo daktarų gabumą ir atsakomybę. Ne gana buti gydytoju ir apsigarsyti laikraščiuose, bet mųsų vargdieniai Lietuviai, serganti žmonis, reikalauja daugiausiai suprantančių, daugiausiai žinančių ir kuodaugiausiai teisingų ir sąžiniškų gydytojų, del pašelpimo Jų ir palengvinimo Jųjų skandėjimuose. Mųsų vargdieniai, serganti žmonis ne gali ištekti mokėjimui Jų sunkaus uždarbio už nieką, del pripildymo mokinančiųjų kišeninių daktarų ir stotis kas kartą blogesniu nuo jų benawiškų, apgandinėjamų vaistų.

Tautiečiai! Ne tikėkit tokių daktarų saldiems žodžiams, pritaisytiems Jums, Jų apgarsinimuose, kurinos pažystate vien tik iš kelių save garbinančių eilių, talpinamų laikraščiuose ir tokiu budu jie įkalbinėja apie atsakomybę savo, bet ne gali dorodyt ne vieno išgydymo.

Collins New York Medikališko Instituto gydytojai, yra žinomi Jums visiems. Jie pasišventę save naudai mųsų sergančių Lietuvių, per daugelį ir daugelį mėtų. Jie tyrinėje (studijnoje) per ilgus metus, dabar gali gydyt kiekvieną, norints nuo senei apleistą, ar pagadytą per kitus gydytojus ligą, su geriausiomis ir pulkiausiomis pasekmėmis.

Tukstančių tukstančiai originališkų ir teisingų paliudijimų tą darodo ir laimingūmas šimtų tukstančių šeimynų gire Jų žmoniškus gerus darbus.

Collins New York Medikališkas Institutas, užlaiko tiktai geriausius, gabiausius ir tvirčiausius savo amate gydytojus tyrinėjimui vaistų ir ten nėra ligonio, kuris Juos apleistų ne užganėdintas arba ne apturėjas reikalingą pagelbą. Vaistai, kuriuos tie gydytojai skiria, yra geriausi pasaulėje, per tai ir niekados ne galima abejoti apie jų pasekmingumą.

Jeigu kankina kokia norints liga, ar tai pradžioję ar jau užsisenėjusi, ne lauk kolei taps neišgydoma, bet ieškok pagelbos tuojaus.

Jeigu Jųsų liga reikalauja ne atidedančios pagelbos, rašyk arba kreipkis ypatiškai kuo skubiausei, o jeigu ne žinai kas Tave kankina, pasiteirauk pas mųsų gydytojus ar laišku ar ypatiškai, o Jie suteiks geriausį ir teisingiausį patarimą suvis dovanai.

Tai yra kelias, kurino sąžiniški Collins New York Medikališko Instituto gydytojai darbuojasi, o tas padarė Jų vardą garsingu ir populiarišku. Rašyk tuojaus pas Dr. S. E. Hyndman, medikališką direktorių,

The Collins New York Medical Institute,

140 W. 34th Street - New York City.

Ofiso valandos: šiokiomis dienomis nuo 10 val. ryte, iki 5 val. po pietų. Nedėldieniais ir šventądieniais nuo 10 val. ryte, iki 1 val. po pietų. Utarninkais ir petnyčiomis nuo 7 iki 8 val. vakare.

JAUNI VYRAI
SENI VYRAI
VIDURAMŽINI VYRAI

Vyrai kurie žada apsivesti — vyrai ligoti — vyrai kurie budamė neprotingi dasileida pervirsumą — vyrai nusilpoei, nerviški, sunaikinti ir kurie sulaukie amžio, katram negale pylnai naudoti priimnuma gamtos — **vysi tie vyrai tur paskaitauti viena iš tuo knygu.** Ta knyga pasakis keip vyrai sunaikin sava sveikata, keip jie igauna ligas ir kodiel jie netur apsivesti budame tame padeime.

Ta knyga teip-gi pasakis suprantamoje kalboje keip vyrai kurie tur **Užnuodijima kraujo, arba syfilis, Triperi, arba gonorrhoea, Nusilpneima, Abelna pragaišti špeku, Pragaišti gyvybes skystimo, Naktinius nubegimus, Rheumatizma, Organiškas ligas, Pylva, Kepenu, Pusles ir Inkštu ligas,** gali but galiutinai išgydyti sava nuomusė, privatnai ir slapta, su mažais kaštais.

Tukstančiai vyru atgava sava tobulą sveikatą, spėjimą ir stiprumą tos nagalės tuos knygos. Ji ten krautuvė žinios ir talpina šiam tykrus slaptibes, kurios vyras turi žinoti. Netrotkiet sava pinigu mokedami už prastą bevertė, vaistus ilt kolaik neperskaitisti šitą knygą ji pasakis kodiel jus kenteti ir keip galet galiutinai išgydyti. Atmink, kad ta knyga yra duodama VYRAI DYKAI. Mes užmokam tuojaus: Išrašik aiškeie sava varda, pavarde ir adresą ant šio kupona ir išsiusk ji mums šendena.

Kuponas dykai gautos knygos.

Siusk ji šendena.

DR. JOS. LISTER & CO.
L. 300, 22 FIFTH AVE., CHICAGO.

Godotini: Aš esu užinteresuotas jusu pasiuliminui dykai sionstos knygos ir norėčiau, jog jus išsiustumet man vieną iš tuo knygu.

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Stejtas .....

50,000 KNYGU
DYKAI DIEL VYRU.

Naujiena Kuri Nudziugins ir Palinksmins Daugel Serganczių Silpnu ir Nualintu Vyru

Ar esi nusto'ęs kantrybės, nerviškas, nupuoles sveikatoje? Ar persesgei tiesas sveikatos arba gamtos? Ar manai apsivesti? Ar esi tinkančiam padėjime užimti užduotis ženybinio gyvenimo? Jeigu yra mažiausė abejonė jog randasi užsivilkesi chroniška liga duosyj tavo klapatų, tai atsišauk ant žemiaus paduoto adreso, turėsi patarimą ir ištirinėjimą dykai! Mes ištirinėsime visai dykai, ir jeigu išgydymas bus galimas, tai mes išgydysime už kožemiausią kainą. Ne užsidedi ant savęs jokių reigų atsišaukdamas pas mus del bemokestinio pasiteirimo. Mes perstatysime padėjimą viso dalyko tikroje šviesoje, o tada galėsi gydytis jeigu norėsi.

Nei Dolerio Nereiks Moketi Pakol Nebusi Užganedintas Savo Locno Žinty kad Mes Esame Teisingi, Pilnai Atsakanti ir Užsitikimi. Jeigu turi koki nors nesveikumą inkstų, pusės ar šlapumo ravelių, jeigu jauti nesmagumą ir skausmą, jeigu randasi koks padėjimas del kurio nesinori kreiptis prie šeimyniško gydytojaus, kaipo tai: silpnumas, nervišką negalė, silpna arba sumažinta atmintis, nemiegojimas, gėdingumas, nubėgimai, nuvarė'imas, silpnainanti sapnai ir lėnaudota gyvybė; jeigu turi guzuotas ir susiukuses gyslas, jeigu kur ir užsikrečiamų ligų kokios nebut rušies kurios tamistai daro nesmagumą; jeigu turi nors vienas skaitlingų ligų kurioms vyrai gali but apimti; jeigu kenti nuo portankių dasileidimų; jeigu tis, skandulius barnoje ir ant liežuvio; jeigu plaukai tavo slenka; jeigu turi sunkią ligą; jeigu turi užnuodintą kraują arba nors vieną iš ligų kurių auka tampa vyrai—TAI MES GALIME T... IŠGYDYTI IR TA PADARYSIME. Ateik pasikalbėti su mumi didžiausiame privatiškume ir krete, o mes padėsime atsikratyti nuo visų kliučių kotrumpiausiam laike. Mes turime labai ... patirimą gydyme tokios rušies ligų ir užtikriname išgydymą. Mes netiktai palengvėjusme, bet ... dome tikrai ir ant visados. Ateik ir pasižiurėk ant skaitliaus lietuvių kurinos mes gydėme, ... išgydysime teip tikrai kaip atsišauksi pas mus. Silpni vyrai, kurie nustojote vilti pasveikinc ... gydydami kur kitur, ateikit pas mus, mes atkreipsime ant jus musų specijališką atydą teip ... gausite savo vytiškumą ir busite vadovais terp savo sandraugų.

PATARIMAS IR IŠTIRINĖJIMAS VISAI DYKAI. GYDUOLĖS DYKAI IKI IŠGYDYMO.

CHICAGO MEDICAL CLINIC

344 SO. STATE ST., arti Harrison galves, CHICAGO, ILL.

Musų ofiso valandos yra nuo 10 valandos ryto iki 4 po piet ir nuo 6 iki 7 vakare. Jeigu negali atsišaukti terp tų valandų, tai gali atsišaukti terp 10 ir 12 Nedėliom. Atsišauk asabiškai. Mes kalbame lietuviškai.

AR TURITE?

Ar turite Insurance Policy

kuri mokėtų jums laike ligos arba sužeidimo nuo $20.00 iki $40.00 į mėnesį, o atsitikime mirties ir sužeidimo arba kurių nors sąnarių kuno praradimo nuo $500.00 iki $1000.00.

Tokią Insurance Policy geros kompanijos galite nusipirkt pas mus, mokėdami nuo $1.00 ir daugiau į mėnesi.

Chicagos lietuvius užkviečiame apsilankyt pas mus, kad galėtume paaiškinti visas išlygas.

J. J. Hertmanowicz, Agentas
A. OLSZEWSKIO BANKOJ
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

LIUOSO INŽENGIMO MUZ... /S

Moksliszku Žingeidumu. Žinojimu ir Galybe

Mes šiam balmingai ir jėkmiai suvėrti. Vyrai, tikrai atsilankykit į šitą stebėtiną liuoso inžengimo Muzėjų. Šimtai interesuojančių pavydalų žmogaus kunosveikam ir sergančiam stovyje. Chirurgiškos operacijos, žingeidumai, keistumai, mišiniškumai. Teipgi pilnas istoriškas saurinkis kuris niekad ne buvo parodytas dykai šiam krašte.

Esi užprašomas tirinėti nuostebumus Astronomijos, Fiziologijos, Chemijos ir Patholiogijos.

Iszpaniszka Inkvizicija. Valkatu Galerija. Paveikslai Iszkilimiu ir Pagarsejusiu Asmenu.

INLEIDŽIAMI TIKTAI VYRAI

LIUOSO INŽENGIMO MUZEJUS MOKSLIŠKU ŽINGEIDUMU

...0 SO. CLARK ST., CHICAGO, ILL.
arti Madison Gatves
Atdara nuo 10 valandos ryto iki 12 vidurnakčiui

Naujas Išradimas

Sustprinimui ir užsikymai plaukų

Tekstančiai prikę žmonių atgavo pulkius plaukus, sulaiko slinkimą plaukų galva ištai tr. mpame laike. Visoje senų stauga nauji, gražus plaukai. Visokia informacija dykai. Artesnėms žinioms reikia rašyti įdedant krašos ženklelį.

PROF. J. M. BRUNDZA
BROADWAY & SO. 8TH ST. BROOKLIN, NEW YORK

VYRAI IŠGYDOMI | 5 DIENAS

VARICOCELE
HYDROCELE
(Papurtimas gyslų)
Be peilio ar išpjovimo.

Noriu išgydyti kiekvieną vyrą sergantį išplėšrima lytiškų dalių gyslų, strikturų, užsikrečiamus kraujo nuodus, nervišką sunaikėjimą, pastugimą lytiškų dalių ir ligas liečiančias vyrus. Šitas nuoširdus pasiulinimas yra atviras visiems, kurie praleido daug pinigų ant daktarų ir vaistų be jokios naudos ir mano nora yra parodyti visiems šitiems žmonėms, kuris buvo gydomi dešimtiems ar daugiau daktarų be jokio pasisekimo, kad aš turiu visaitėlį budą kuriuomi tikrai išgydau.

Nemokėk už gydymą be naudos — mokėk už tikrą išgydymą.

Aš tikrai išgydau ligas skilvio, plaučiu, kepenų ir inkstų, noris ir labai užsedintas.

Slaptos Vyrų Ligos
išgydoma greitai, tikrai ir su pilna slaptybe. Nervų nusilpnėjimas, nupuolimas sveikatos, šudymas stiprybės, nubėgimas kraujo, užnuodyjimas. Šlapumnės gaištys.

Plaučių Ligos.
Dusulys. Bronchytas ir kitos plaučių ligos tikrai išgome mano vėliausiu budu. Širdies ligos.

(Ištyrimas Dykai.)

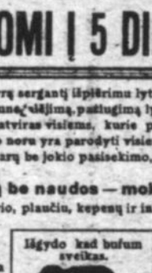

Specijalistas vyrų ir moterų ligų.

Išgydo kad bufum sveikas.

Moterų Ligos.
Vidurinės ligos, skausmai strėnose, baltosios tekėjimas ir kitos ligos tikrai išgydomos. Užpakalinės žarnos, užsodintos ir nerviškos ligos moterų.

Kraujo Užnuodyjimas
ir visos odos ligos, kaip ve pučkai piktoji dedervisė, šunvotės, niežulys, hermohiedai, sustiprinimo gyslų, naikinanti nubėgimai, įsisenėjusios ligos.

AŠ KALBU LIETUVIŠKAI.

Dr. ZINS 41 So. Clark St. (tarpe Randolph ir Lake) **Chicago.**

Valandos: Nuo 8 ryto iki 8 vakaro, Nedėliomis nuo 9 ryto iki 4 po piet.

GEORGE LAUTERER

Gyvuoja 25 metus

164-166 E. Madison St.
Chicago, Ill.

Išdirbinėjimas

išsiuvinėtų ir dažytų veluvų bei flagų, žymių, ženklelių, juostų ir kitokių draugijoms reikalingų dalykų.

Lašku reikalaukit Katalogo.

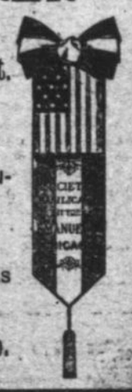

Skaitykit "Lietuvą".

DIDYSIS GYDYTOJAS NEW YORKO,

Ferdinand Hartmann

PRANESZA NESVEIKIEMS VYRAMS IR MOTERIMS SAKYDAMS:

nereikia ilgiau sirgti ir vargytis ligoms, nes aš Jus išgydysiu; todėl, kad aš per 20 metų tyrinėjas medicinos mokslą ir gydueles, už tai žinau, kurios geriausia gydo sergančio žmogaus kuna, per tai su geriausia pasekmę New Yorke išgydžiau daugiau žmonių, negu koks kitas daktaras teippat plačioje pasaulėje. Aš išgydžiau tokias ligas, kurių jau nieks neįstengė pagelbėti ir kiti daktarai buvo pripažinę už neišgydomas;---per ką turiu daugybes padėkavonių ir už moksliškus darbus už tai, kad aš pramaniau jog:

KRAUJAS YRA TAI PAMATAS SVEIKATOS IR GYVASTIES.

Gyduolės, kurios nepataiso kraujo yra negeros ir negali išgydyti ligas, nes blogas kraujas, pradžia visokių ligų Užtikrinu, kad mano visos gyduolės yra pritaikytos prie kiekvienos ligos; už tai ir daugiausia sergančių išgydžiau ir tuos, ką kiti daktarai neįstengė.

Pasarga: aš nesu institutas, nesidengiu numirusio kito daktaro vardu, ne humbukas, ne nigeris šundaktaris, --- bet TIKRAS DAKTARAS MEDICINOS ir serganti, kurį apsimu tai ir išgydau.

SKAITYK ŠTAI KĄ IŠGYDYTI RAŠO:

Tegul bus pagarbintas Jezus Kristus.

Daktaras Hartmanas, esu neišpasakytai dėkingas, už išgydyma mane nuo ligos abelno nupuolimo ant sveikatos-nusilpnėjimo, ką gavau tą liga per saužagiavima.

M. ANDRUŠENKAS.
Clairmont, Cal.

New York, 5 Geg., 1910.

Aš žemiu pasirašęs, širdingai dėkavoju Dr. Ferd. Hartmanui, už išgydymą nuo ligos, kuri kankino manę per 5 metus, skaudėjimas kūdriuose, pagedusių nervų ir kraujo; kas labai mane privargino. Nors kiti neįstengė išgydyti, bet, kad Dr. Hartmanas pataisė, greitai ir pamatiškai išgydyti, tad pripažystu, kad esi gerse daktaras New Yorke.

Pilnas guodonės FR. LEVAČEKS,
544 W. 50 St., New York, N. Y.

Teisybe pati už save kalba. Geresniu darodymu negalim reikalaut.

Kad sergi pats arba tavo pažįstamas bei sesuo arba brolis, jei negali ateiti nėra skirtimo kaip toli gyvenate, parašyk apie liga lietuviškai, aš duosiu rodą ir

IšGYDYSIU:

Skaudėjimą sąnarių, kaulų, strėnų, kojų, pečių ir nedirbimą vidurių Galvos skausmą, širdies ir plaučių ligas, sunkaus kvėpavimo, slogų ir nusilpnėjusius vyrus, dyspepsijos, nervų ligos, taipgi nuo jaunystės klaidų, įgautų nesveikumų, sėklos nubėgimo, blogų sapnų, visokių užsikrečiamų slaptųlig . Teip-pat MOTERŲ; skausmingų mėnesinių, baltųjų tekėjimo, gumbo ligų; neatbokit' kad kiti daktarai Jums nepagelbėjo, aš kad apsimu, tai ir išgydysiu šviežias ir užsisenėjusias visokias ligas. Geriau, kad iš karto pas mane atsišauktumėt, pirmiau negu kur kitur. Rašyk kaip moki ir kaip jauti nesveikumus savyje, aš suprasiu, ištirsiu, kad reikės pritaikysiu gyduoles, kurios yra naujausio išradimo o apturėsi sveikatą. Aprašant ligą, klausiant rodos visada adresuoti ant mano vardo taip:

Dr. Ferdinand Hartmann,

218 East 14-th St. New York, N. Y.

Ofiso val. nuo 11 iš ryto iki, 5 val. po piet. Nedėliomis nuo 10 iki 1 po piet.